TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 20 (1631) 1981 GEGUŽĖS-MAY 14 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 35 ct.

Džiaugiasi mama savo mažyčiu, o šis — savo mama gimtajame krašte

Šeima pavojuje

Kiekvienoje kultūroje, ar ji būtų rytietiška ar vakarietiška, primityvi ar rafinuota, — šeima tebėra pati svarbiausia žmogiškosios bendruomenės ląstelė, nes atlieka pagrindines funkcijas: vaiko auginimą ir auklėjimą, vyro ir moters tarpusavio santykių reguliavimą. Jeigu šeimą sunku įsivaizduoti be tėvo, tai moters vaidmeniui šeimoje pakaitalo nėra. Jausminiame motinos ir vaiko ryšyje glūdi esminiai žmonių santykiavimo pradai. Meilė motinai ir kūdikiui motyvuoja atsisakyti poligamiškų impulsų ir įsipareigoti tai aplinkai, kurioje jie visi gyvena. Tokiu būdu civilizuojanti ir teigiama šeimos įtaka pasiekia visus žmogaus gyvenimo aspektus. Lietuviškame gyvenime ji turi lemiamos reikšmės, formuodama tautinę išeivijos ateitį.

Kaip tik dėl šių pozityvių savybių šeima turi daug priešų. Veikiama įvairių sociologinių bei politinių krypčių, ji yra atsidūrusi kritiškoje padėtyje. Dažnėja skyrybos, didėja klajojančių paauglių skaičius, namai lieka tušti, abiem tėvam į darbą išėjus. Tai rodo, kad šeima yra pradėjusi nustoti savo reikšmės, nes jai skiriama mažiau energijos ir laiko.

Viena pagrindinių šeimos nykimo priežasčių yra moralinis nuosmukis. Hedonistinės filosofijos ir pornografijos skleidėjai bei religijos priešai skelbia, kad vyro ir moters santykiai neturi būti varžomi jokiais ryšiais nei institucijomis. Pornografinėje spaudoje moteris-žmona yra pajuokos objektas, o abejotinos moralės vyras — pasipelnymo šaltinis.

Marksistinės pasaulėžiūros sociologai atvirai pranašauja monogaminės šeimos sunykimą, žinodami, kad ji yra viena pagrindinių tvirtovių, atlaikanti policinės santvarkos grėsmę. Gal daugiausia žalos daro šeimai įsisiūbavęs feminizmo arba moterų išlaisvinimo judėjimas. Jis, tariamai kovojąs už moterų teises, iš tikrųjų siekia visiško šeimos suardymo.

Pačios radikaliausios feminizmo atstovės, įsivėlusios marksizmo voratinkliuose, ardo visuomenę, griaudamos šeimą per moterį. Jos tvirtina, kad šeima yra užsilikusi iš viduramžių moters vergijos liekana. Jų nuomone, moteris šeimoje yra vyro tarnaitė, dirbanti be atlyginimo. Moteris yra raginama mesti šeimą ir ieškoti darbovietėse kažkokio "asmenybės praturtinimo". Jų teigimu, tik atsikračiusi šeimos moteris galės pilnai atsiduoti politiniam ir ideologiniam darbui, nes tada vaikai gims laboratorijose, o jų auklėjimu pasirūpins valstybė. Jos nutyli tą faktą, kad be šeimos ryšių užaugęs jaunas žmogus pasidaro atviras pačioms destruktyviausioms įtakoms ir yra tik aklas įrankis totalistinėje sistemoje.

Tokios ideologijos skelbėjų, primenančių sovietinę vergiją, yra nemaža. Vartodamos gudrią taktiką ir sumesdamos visas negeroves šeimos sąskaiton, jos dažnai sužavi ir apgauna mažiau budrią moterį. Pasiduodama joms, moteris sunaikintų savo moralines, religines ir estetines vertybes, o taip pat ir pačią save.

Nežiūrint visų nepalankių sąlygų, yra vilties, kad šeima, kuri turi krikščionišką orientaciją ir tikslą, išliks nesunaikinta. Šiame komplikuotame pasaulyje ji yra nuoseklaus gyvenimo šaltinis, o technologijos pažangos vejamam žmogui — paskutinė privatumo, individualumo ir ramybės užuovėja.

A.S.

Kovingieji gruzinai protestuoja

Prancūzų ir anglų korespondentų pranešimai, kuriuose minimos ir Baltijos valstybės

Gruzija yra viena iš tų sovietinių respublikų, kurios Kremliui sudaro nemažai rūpesčių, nes nuolat priešinasi rusinimo politikai. Gruzinų drąsa, matyt, turi savo šaknis Stalino režime. Sovietinis diktatorius, pats būdamas gruzinas, teikė savo tėvynei kaikurių privlegijų, ypač kultūrinėje srityje. Dėlto gruzinai ir dabar jaučiasi turį teisę į platesnę kultūrinę autonomiją.

Demonstracijos

Spaudos agentūros "Agence France Presse" korespondentas Maskvoje Andre Biriukovas š.m. balandžio mėnesį pranešė Prancūzijos spaudai apie gruzinų demonstracijas jų sostinėje Tbilisy. Esą tai, kas Maskvoje neįmanoma, įvyksta Tbilisy: š.m. kovo 31 d. jaunimas išėjo į gatves su vėliavomis. Tokių buvo apie 1000. Jie nužygiavo prie augščiausiojo sovieto rūmų, kur vyko Gruzijos rašytojų kongresas. Demonstracijos tikslas — ginti grasomą gruzinų kultūrą. Toji tūkstantinė jaunimo ir intelektualų reikalavo, kad švietimo programoje būtų įrašyta Gruzijos istorija. Nors milicija bandė juos išvaikyti, tačiau jai tai nepavyko.

Savaitę prieš tai įvyko kita demonstracija, kurioje taip pat dalyvavo maždaug tiek pat žmonių. Ji protestavo prieš atleidimą iš universiteto literatūros profesoriaus ir kritiko Akaki Bachadze, kurio paskaitomis labai domėjosi studentai. Matyt, demonstracija padarė didelį įspūdį, nes kompartija greitai nusileido ir atleistąjį profesorių grąžino į universitetą. Pats kompartijos sekretorius Eduardas Chevarnadze sutiko ne tik priimti demonstracijos atstovus, bet ir atvykti balandžio 15 d. į universitetą diskutuoti su studentais jų problemų. Minėtam kompartijos sekretoriui prikišamas perdidelis nuolaidumas Maskvos rusinimo politikai, kuri vis giliau skverbiasi į Gruzijos gyvenimą.

Jautrūs tautiškumui

Šios dvi demonstracijos Tbilisy primena trečiąją, kuri įvyko 1978 m., kai buvo svarstoma nauja Sov. Sąjungos konstitucija. Tada 20.000 gruzinų išėjo į gatves protestuoti prieš gimtosios kalbos oficialumo panaikinimą ir jos vietoje įvedimą rusų kalbos. Pirmasis kompartijos skretorius E. Chevarnadze turėjo pasitempti ir apginti savąją kalbą prieš Maskvos kėslus.

Gruzija nuo seno yra labai jautri tautinei savo kultūrai, kuri suklestėjo per trumpą nepriklausomo gyvenimo laikotarpį, būtent, nuo 1881 iki 1922 m., kai įsigalėjo komunistai ir įvedė sovietinę santvarką, Maskvos diriguojamą. Ir dabar, kai tik pajunta gruzinai grėsmę savo kalbai ar tautinei kultūrai, sukyla protestui, kuris kartais pasireiškia brutaliomis formomis. Antai 1976 m. buvo susprogdinta bomba prie ministerių tarybos rūmų Tbilisio mieste. 1975 m. buvo padegta daug valdžios pastatų įvairiuose Gruzijos mistuose, o 1974 m. buvo padegti operos rūmai Tbilisyje.

Abchaziečiai prieš gruzinus

Valdančioji Maskva, pasak prancūzų korespondento A. Biriukovo, matydama tokį gyvą gruzinų tautiškumą ir negalėdama jo įveikti per gruzinų kompartiją, kursto abkaziečius veikti prieš gruzinus. Abchazija yra autonominė respublika, prijungta administraciniu požiūriu prie Gruzijos respublikos, kuri bando ten dominuoti, nes yra daug didesnė. Abchaziečiai tuo yra labai nepatenkinti ir nori būti prijungti prie Rusijos respublikos. Jie kartais net demonstruoja Tbilise ir reikalauja daugiau laisvės savo kultūrai.

Abchazijoje yra apie 550.000 gyventojų 8600 km² plote. Sovietiniai šaltiniai sako, kad Abchazijoje gyvena 41% gruzinų (1970 m.), 19,1% rusų, 15,9% abchaziečių, 15,4% armėnų ir t.t. Jie yra daug kentėję Stalino laikais, ypač 1930-1950 m. laikotarpyje — daug jų buvo išgabenta Sibiran arba sunakinta vietoje už "nacionalizmą".

Dabar abchaziečių tautinė sąmonė yra gana stipri, skatinanti kovoti su valdančiaisiais gruzinais. Taip susidarė paradoksiška būklė — gruzinai kovoja prieš rusinimą, o abchaziečiai — prieš gruzinų viešpatavimą. Mat visur didžiosios žuvys ryja mažąsias...

Gruzinai sako, kad tokia būklė susidarė dėlto, kad abchaziečiams duota perdaug privilegijų, norint juos apraminti. Abchaziečiai gi tvirtina, kad tos laisvės turi permažai, jos reikalauja vis daugiau ir todėl griauna esamus gruzinų paminklus, įrašo ant sienų šūkius "Mirtis gruzinams".

Maskva laviruoja

Reuterio žiniomis, Maskva bando raminti abchaziečius, nes jų triukšmavimas kenkia bendrajai politikai. Maskvinė spauda kritikuoja vietinę Abchazijos valdžią, kuri esą toleruoja "parazitizmą", nesirūpina gyventojų įdarbinimu. Bet kai prieš trejetą metų lankėsi Abchazijos sostinėje Suchumi maskvinės kompartijos atstovas Ivanas Kapitanovas, savo kalboje vietiniams komunistams pareiškė, kad abchaziečių kultūra esanti apleista ir permažai rūpinamasi profesiniu jų paruošimu. Dėlto netrukus buvo įrengta abchaziečiams televizija ir įsteigtas universitetas Suchumi mieste. Abchaziečių studentų skaičius Maskvos universitete padvigubintas.

Gavę tokias teises, abchaziečiai mano, kad Abchazijos prijungimas prie Rusijos respublikos būtų naudingesnis. Bet kyla klausimas, ar vėliau nereikėtų kovoti ir abchaziečiams prieš Maskvos rusinimo politiką, kaip tai yra priverstos daryti ir kitos respublikos, jų tarpe Lietuva, Latvija ir Estija, apie kurias rašo ir minėtasis prancūzų korespondentas A. Biriukovas. Jis savo pranešime pastebi: "Gruzinai ne vieni priešinahi rusinimui. Pasipriešinimas yra taip pat lygiai stiprus Baltijos kraštuose, įjungtuose Sov. Sąjungon 1940 metais. Lietuvoje ir Estijoje tas pasipriešinimas įgauna organizuoto disidentizmo formas." **M.**

Grėbėjos prie motinos namų — vaizdas pynės "Jaunų dienų aidai", kuri buvo suvaidinta "Tėviškės Žiburių" spaudos vakare, dalyvaujant vyrų chorui "Aras", tautinių šokių grupei "Gintaras" ir teatro "Aukuras" aktoriams St. Dabkus

Šiame numeryje:

Šeima pavojuje
Motinos Diena skatina žvelgti į šeimos problemas
Kovingieji gruzinai protestuoja
Prieš sovietinę vergiją kovoja ne tik baltiečiai, bet ir kiti
Vilniečių leidinys "Rytų Lietuva"
Paskutinė istoriko Juozo Jakšto straipsnio dalis
Radome tai, ko trūko
Baigiami išlyginti Venecuelos lietuvių nesusipratimai
Veikla dėl veiklos
Kun. dr. J. Šarausko paskaitos atgarsiai spaudoje
Rūpesčiai dėl "rūpesčių"
Dabartinės VLIKo valdybos darbai ir L. Griniaus rašinys
Stovyklos rengėjai — jaunoji karta
Reikalinga parama ateitininkų jaunimo stovyklai Wasagoje
"Gimiau su muzika širdyje"
Pokalbis su jaunu kompozitoriumi Aleksandru Stankevičiumi
Piratų puolimas
Rašytojo Vyt. Tamulaičio novelė, verčiama į anglų kalbą
Miela mama, išvažiavai ir nesugrįžai...
Neparašytas laiškas lietuvei motinai, ištremtai į Sibirą

Pasaulio įvykiai

PRANCŪZIJOS PREZIDENTO RINKIMUS LAIMĖJO SOCIALISTAS F. Mitterandas, surinkęs 52% balsų. Ligšioliniam prez. V. G. d'Estaingui nepadėjo net ir televizijos transliuotas pokalbis su F. Mitterandu, kuris lig šiol jau buvo susilaukęs dviejų pralaimėjimų. F. Mitterandas šį kartą vengė viešų įsipareigojimų paramą siūlantiems komunistams, norintiems įžengti į ministerių kabinetą. Jis puolė ekonominę V. G. d'Estaingo politiką, atnešusią 14% infliaciją, beveik du milijonus bedarbių. Užsienio politikoje F. Mitterandas pažėrė priekaištų V. G. d'Estaingui dėl jo asmeninio susitikimo su L. Brežnevu Varšuvoje po Afganistano invazijos. F. Mitterandas žada valdyti remdamasis parlamentu, kuriame kairiosios grupės dabar turi atstovų mažumą. Dėlto jis planuoja tuojau pat paskelbti naujus parlamento rinkimus ir siekti bendradarbiavimo su jais laimėjusiomis partijomis. Socializmą Prancūzijoje sustiprins naujojo prez. F. Mitterando planuojamas privačių bankų ir vienuolikos didžiųjų pramonės bendrovių suvalstybinimas. Tai yra pirmas Prancūzijos posūkis į kairę nuo prez. De Gaulle įvestų valdžios reformų, kurių dėka krašto valdymą perėmė kas septyneri metai renkamas prezidentas. Antrojoje rinkimų dalyje gegužės 10 d. dalyvavo nemažas balsuotojų skaičius, tačiau pergalę F. Mitterandui atnešė komunistai ir kitos kairiosios grupės. Galimas dalykas, komunistai dabar jam darys spaudimą, kad būtų sudaryta koalicinė vyriausybė su jų atstovais.

Kietas politikas

Izraelio premjeras M. Beginas, artėjant parlamento rinkimams, savo poziciją bando sustiprinti kieta laikysena. Praėjusią savaitę jis nustebino pasaulį netikėtu V. Vokietijos kanclerio H. Schmidto puolimu, apkaltindamas jį ištikimybe A. Hitleriui iki paskutinio Trečiojo Reicho momento. Esą H. Schmidtas buvo geras karys rytų fronte, kur buvo naikinami žydai, nesulaužęs savo priesaikos. Iš tikrųjų kanclerio H. Schmidto praeitį yra patikrinęs V. Vokietijos saugumas. H. Schmidtas buvo aviacijos karininkas, vadovavęs priešlėktuvinių patrankų baterijomis. Šie aviacijos daliniai kovojo su sovietų lėktuvais ir nieko bendro neturėjo su žydų naikinimu. Atrodo, M. Beginą įsiutino Saudi Arabijoje padarytas H. Schmidto pareiškimas, kad jis remia palestiniečių teisę į laisvą apsisprendimą. Nepriklausomybės dienos proga M. Beginas padarė dar vieną pareiškimą, užtikrindamas Izraelį, kad jis niekada arabams neatiduos Judėjos ir Samarijos, Gazos juostos ir Golano augštumų. Tai yra aiškus smūgis buvusio prez. J. Carterio pradėtai taikos politikai. Okupuotą vakarinę Jordano upės pakrantę M. Beginas jau nepirmą kartą vadina bibline Judėja ir Samarija. V. Vokietija finansinėmis reparacijomis atsilygino Izraeliui už žydams A. Hitlerio atneštas kančias, kai tuo tarpu iš komunistinės R. Vokietijos Izraelis nėra gavęs nė cento. Finansinė JAV parama Izraeliui prašoka visą pokarinę Marshallo plano pagalbą V. Europai. Izraelis laikosi tik JAV vyriausybės tiekiamų modernių ginklų ir bilijonų dolerių dėka.

Reagano pergalė

Finansinius prez. R. Reagano planus patvirtino JAV atstovų rūmai, turintys demokratų daugumą. Jo 1982 m. biudžetas, turėsiantis $688,8 bilijono išlaidų ir $31 bilijono deficitą buvo patvirtintas 253:176 balsais su 63-jų demokratų parama. Daug ašarų buvo išlieta dėl kaikurių programų apkarpymo, tačiau net ir jų šalininkai nedrįso pastoti kelio prez. R. Reagano planams, kuriais tikimasi sumažinti įsisiautėjusią infliaciją, sustiprinti šalies ekonomiją ir ateityje pasiekti subalansuotą biudžetą. Naujas prez. R. Reagano idėjas remia amerikiečių dauguma. Asmeninį jo populiarumą gerokai sustiprino nesėkmingas atentatas, greitas pasveikimas, liudijantis tvirtą šio seno politiko atsparumą.

Kovotojo laidotuvės

Belfaste didvyrio laidotuvių susilaukė po 66 badavimo parų numiręs suimtasis IRA organizacijos narys B. Sands. Laidotuvių eisenoje dalyvavo 10.000 Š. Airijos katalikų. Karingasis protestantų pastorius I. Paisley, pasišovęs pagerbti IRA organizacijos aukas, teįstengė sutelkti 3.000 savo šalininkų. Pranašauti masiniai katalikų ir protestantų susikirtimai nepasitvirtino. IRA organizacijos kaliniai žada tęsti bado streikus. Prie mirties jau yra priartėjęs Francis Hughes.

Ištrėmė diplomatus

JAV vyriausybė įsakė išsikraustyti visiems Libijos diplomatams iš Vašingtono ambasados, kurią diktatoriaus M. Gadaffio režimas buvo pavadinęs liaudies biuru. Ištrėmimo jie susilaukė dėl diplomatinių teisių pažeidimo, JAV gyvenančių M. Gadaffio priešų persekiojimo, Libijos teikiamos paramos teroristams. Libijoje yra keli tūkstančiai amerikiečių, dirbančių naftos pramonėje. Jų bendrovės yra gavusios įsakymą sumažinti tarnautojų skaičių dėl galimo Libijos kerštо.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $15, pusmetinė — $8. Rėmėjo prenumerata $20.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $15.00 per year, $8.00 per 6 months. Deadline for advertisements —Thursday. Second class mail registration number 0509.

DLK Gedimino šaulių kuopa Delhi, Ont., paminėjusi savo veiklos dvidešimtmetį 1981 m. balandžio 3 dieną

Padėka

A.a. Eugenijus Meškauskas

mirė 1981 m. balandžio 27 d. Hamiltono General Hospital, palaidotas iš Aušros Vartų šventovės balandžio 30 d. Holy Sepulchre kapinėse Hamiltone.

Nuoširdžiai dėkojame visiems, pagerbusiems velionį laidotuvių namuose apsilankymu, atsiuntusiems gėles prie jo karsto, aukojusiems šv. Mišias už jo vėlę ir palydėjusiems į kapines.

Ypatingai dėkojame prelatui dr. J. Tadarauskui už maldas ir Rožinį laidotuvių koplyčioje, už atnašavimą šv. Mišių laidotuvių dieną

Nuoširdi padėka kun. St. Šileikai už atkalbėtą Rožinį koplyčioje ir palydėjimą į kapines.

Didi padėka S. Petkevičienei už paruoštus pusryčius.

Visų giminių ir artimųjų vardu —
Kostas Meškauskas

RELIGINIAME GYVENIME

★ **PAGRINDINIAI MARKSISTINIAI PRINCIPAI** prieštarauja krikščionybei ir su ja nėra suderinami, nors kaikurie marksistų socialinės analizės elementai ir būtų priimtini. Tai pareiškė jėzuitų generolas kun. Pedro Arrupe, SJ, savo laiške jėzuitų vyresniesiems Amerikoje. Pagrindinėmis kliūtimsi jis nurodė marksistinę žmogaus ir istorijos sampratą, marksistinę klasių kovos strategiją. Jos ne tik prieštaraujančios krikščionybei, bet ir kenkiančios visai žmonijai. Pasak jo, marksistinė socialinė analizė tiesiogiai nereiškia dialektinio marksizmo priėmimo, tačiau jis grindžiamas samprata žmonijos istorijos, kuri prieštarauja krikščionybės sampratai apie žmogų bei jo bendruomenę ir pasisako prieš visas krikščioniškąsias vertybes. Jis nurodė, jog yra daug sunkiau nei manoma atskirti tam tikrus marksizmo socialinės, politinės ir ekonominės analizės elementus nuo pačios marksizmo filosofijos bei ideologijos. Todėl, pavyzdžiui, politika, kultūra ir religija ilgainiui pradedamos suprasti kaip dalykai, priklausantys nuo ekonominių santykių eigos. Iš kitos pusės kun. Arrupe nurodė, jog kova už teisingumą yra neatskiriama nuo tikėjimo, ir todėl socialinė analizė, paremta individualistiniu bei materialistiniu požiūriu į gyvenimą, taipgi esanti kenksminga krikščioniškoms vertybėms bei krikščioniškam gyvenimui.

★ **JĖZUITŲ VIENUOLIJOS GENEROLAS KUN. PEDRO ARRUPE, SJ, turėjo 45 minutes trukusį pasitarimą su Šv. Tėvu Jonu-Pauliumi II apie savo atsistatydinimą iš pareigų, tačiau jokio sprendimo iki šiol nepadaryta. Tai jau antras toks jų susitikimas šiais metais. Pokalbio metu buvo aptarta atsistatydinimo reikšmė, nes tai būtų pirmasis toks atvejis visoje jėzuitų istorijoje. Nors pakeistoji jėzuitų konstitucija dabar leidžia tai padaryti, ir kun. Arrupe jau buvo pradėjęs savojo atsistatydinimo eigą, tačiau, Šv. Tėvo prašomas, tą eigą sustabdė. Aiškinama, jog Šv. Tėvas nesąs patenkintas galimais kandidatais, kurie užimtų kun. Arrupe vietą, ir privačiai net yra išreiškęs savo nepasitenkinimą dabartine daugelio jėzuitų politine veikla bei ideologinėmis pažiūromis. Pokalbyje jiedu sutarė dar kartą susitikti tolimesniems pasitarimams. Šiuo metu kun. Arrupe yra 73 m. amžiaus ir nori iš užimamos vietos pasitraukti ne tik dėl senyvo amžiaus, bet ir norėdamas parodyti, kad 1965 m. visuotinio jėzuitų suvažiavimo padarytieji sprendimai apie atsistatydinimą tikrai galioja.**

★ **JUGOSLAVIJOS KRIKŠČIONIŲ PASIDAVIMAS** ateistinei valdžios politikai būtų tragiškiausias įvykis valstybės istorijoje. Tai pareiškė vysk. Carmelo Zazinovič savo ganytojiškame laiške Krk vyskupijos tikintiesiems. Jis nurodė, kad dabartinė valdžia tikėjimą į Dievą visur laiko žalingu ir atsilikusiu, pastojančiu kelią asmeninei ir socialinei pažangai. Tai nuomonė, kuri, pasak jo, ypatingai peršama jaunimui. Jaunimas esąs verčiamas gyventi bedieviška gyvenimą. Laiške vyskupas aiškina, jog ateizmo patrauklumas kyląs iš nesuprastos gyvenimo prasmės, klaidingos Dievo sampratos ir visiško Kristaus Evangelijos nesupratimo. Jis išreiškė savo pasitenkinimą, kad Krk vyskupijoje dar yra gerokas skaičius tikinčiųjų, kurie, verčiau atsisako savo žemiškos gerovės, paaukoja savąją karjerą bei gerą atlyginimą, bet neatsisako krikščionybės ir žmogiškosios savigarbos. Vatikano metraštyje nurodoma, kad dabar Krk vyskupijoje yra 34,000 gyventojų, kurių 32,000 yra katalikai. Ta vyskupija yra Kroatijoje. Iš visos Jugoslavijos 22 milijonų gyventojų apie trečdalis yra katalikai, o 41% — ortodoksai.**

★ **KARIDNOLAS G. EMMETT CARTERIS** parašė spaudai pareiškimą Kanados konstitucijos ir abortų klausimu. Jis buvo anksčiau spaudoje išdėstęs savo mintis apie svarstomąją konstituciją ryšium su negimusių kūdikių teisėmis. Tada jis nurodė, jog numatytoje konstitucijoje kalbama tik apie gimusius vaikus ir todėl negimusiųjų teisės neapginamos. Iš kitos pusės jis tada nurodė, kad rengiamoji konstitucija jokiu būdu neduodanti daugiau galimybių abortams nei dabartinė ir paliekanti tą pačią padėtį kaip dabar. Visdėlto tada jis išsiuntinėjo su tuo savo spaudai parašytu pareiškimu arkivyskupijos kunigams įsakymą nedėti jokios informacijos ir neskelbti tiesioginiai jokių žinių parapijos žiniaraščiuose, kurias atsiunčia Kovos už Gyvybę organizacija, kuri savo platinamoje literatūroje bandanti nurodyti tikintiesiems kurias partijas remti konstitucijos klausimu. Tai nesąs nutraukimas ryšių su grupėmis, kovojančios už negimusiųjų gyvybę, o tik nepritarimas netinkamai taktikai.

★ **GRAIKŲ PARLAMENTAS** beveik vienbalsiai nusprendė Patmos salą paskelbti šventa. Tai sala, kurioje, pagal padavimą, Šv. Jonas Evangelistas parašė Apreiškimų knygą. Šioje saloje praėjusią vasarą naujai įsteigtoji katalikų ir ortodoksų teologinė komisija turėjo savo pirmąjį posėdį.

★ **SLAPTŲJŲ VATIKANO ARCHYVŲ PARODĄ** iškilmingai atidarė Šv. Tėvas Jonas-Paulius II 100 metų sukakties proga nuo to meto, kai mokslininkams buvo leista archyvu naudotis. Paroda truks ištisus metus. Joje išstatyta 230 dokumentų, atrinktų iš daugiau kaip milijono dokumentų slaptuosiuose archyvuose. Taipgi išstatyti 6 auksiniai antspaudai iš 80 esančių archyvuose. Tai esąs didžiausias auksinių antspaudų rinkinys visame pasaulyje. Daugelis išstatytųjų dokumentų yra tūkstančio ir daugiau metų senumo. Jų tarpe yra ir Šv. Tėvo Jono VIII raštas iš 880 m., kuriuo duodamas leidimas liturgijoje vartoti slavų kalbas. Seniausias parodos dokumentas yra iš 800 metų: "Liber diurnus romanorum pontificum" — Romos popiežių žurnalas.

★ **KATALIKŲ BENDRIJA UKRAINOJE** ir kituose Sov. Sąjungos užimtuose kraštuose gyvuoja, nepaisant komunistinės valdžios persekiojimų — pareiškė kard. Josip Slipyj, 89 m. amžiaus ištremtasis Lvivo arkivyskupas. Ilgame savo straipsnyje "Aid to the Suffering Church" žurnale jis nurodo, kad Ukrainoje tebėra 4 milijonai Vatikanui ištikimų katalikų. Tai Bendrija, kuri buvusi pasmerkta mirti ir paskelbta žuvusia, tačiau tebegyvena. Jis rašo, kad per tą persekiojimo laikotarpį už ištikimybę Šv. Tėvui Ukrainoje galvas paguldė 10 vyskupų, 1,400 kunigų, 300 seselių ir dešimtys tūkstančių tikinčiųjų. Dabar Ukrainoje darbuojasi daug kunigų ir vienuolių, mokosi daug slaptų klierikų. Visai tai veiklai vadovauja slaptoji Ukrainos katalikų hierarchija. Ateistinė sistema nepajėgusi sugriauti žmonių tikėjimo. Aiškiausias to ženklas — nepaprastai didelis skaičius pašaukimų į kunigus bei vienuoles iš jaunų gydytojų, inžinierių bei teisininkų gretų. Kardinolas savo straipsnyje cituoja 1980 m. gautą laišką iš vieno slapto vyskupo, kuris taip rašo: "Greitai įšventinsiu naujų kunigų, kurie teologijos mokosi neakivaizdiniu būdu. Seselės jiems išvežioja uždavinius bei klausimus, o paskui parveža jų rašto darbus bei atsakymus. Žodiniai egzaminai paprastai vyksta pavasarį arba vasarą laukuose. Tada juos ir įšventinu." Aprašomas straipsnyje ir vieno kunigo įšventinimas 1975 m. patikimų žmonių namo rūsyje. Nurodoma, kad paprastai per šventimus kiekvienam naujam kunigui įteikiama barzdai skustis reikmenų dėžutė, kurioje yra vietoj taurės maža stiklinaitė, vietoj stulos — spalvota juostelė ir dvi mažos bonkutės vynui bei vandeniui.

★ **LATVIŲ VYSKUPAS BOLESLAVS SLOKANS**, 87 m., mirė 1981 m. balandžio 18 d. Liuvene, kur gyveno po II D. karo ir rūpinosi latvių katalikų studentais. Palaidotas Liuvene balandžio 25 d. Velionis buvo gimęs 1893 m., kunigu įšventintas 1917 m., slaptai konsekruotas vyskupu 1926 m. Maskvoje, Šv. Liudviko šventovėje, ir paskirtas Mogilevo-Minsko administratoriumi. Suimtas ir kalintas 1927-1932 m. Latvijos vyriausybės rūpesčiu grįžo Latvijon 1933 m. Dėstė augštojoje katalikų mokykloje 1934-1940 m., moralinę teologiją Latvijos universitete 1938-1940 m. Nuo 1944 m. gyveno Vokietijoje, o nuo 1946 — Belgijoje kaip V. Europoje esančių gudų ir rusų katalikų apaštalinis vizitatorius.

★ **KOMUNISTINĖ LENKIJOS VALDŽIA** išreiškė padėką Šv. Tėvui Jonui-Pauliui II ir Lenkijos hierarchijai už jų pastangas taikingu būdu spręsti darbininkų problemas Lenkijoje.

KUN J. STŠ.

Vilniečių leidinys "Rytų Lietuva"

Etnografinės problemos Vidurio Lietuvos istorijoj

J. JAKŠTAS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

RYTŲ LIETUVOS ETNOGRAFIJA

Kur kas daugiau studijų nei etnografinėms sienoms skirta Rytų Lietuvos etnografiniams plotams. Jų yra šešios. Kadangi jos yra antraeilės šiam veikalui, tai gali būti trumpai apžvelgtos, sekant Alfonso Nako pavyzdžiu ("Dirva", 1981. II. 19).

J. Puzino straipsnis "Vilniaus 650 metų sukaktis — miesto ar Gedimino sostinės?" yra, rodos, jo gal kiek papildyta paskaita Lietuvių Istorijos Draugijos Čikagoje surengtame Vilniaus 650 m. sukakties minėjime (1973 m.). Ji susideda iš trijų dalių: 1. istorinės, kurioje pavaizduojama pagal Gedimino laiškus, kas buvo Vilnius Gedimino metu; 2. ilgesnės archeologinės dalies, kur naudojantis archeologiniais duomenimis aprašomos dvi Vilniaus pilys; 3. hipotetinė dalis — Mindaugo sostinės klausimas. Jam panaudojo autorius labai gilaus ir įmantraus tyrinėjimo straipsnį sovietinio Lietuvos istoriko R. Batūros "XIII a. Lietuvos sostinės klausimu" (Lietuvos TSR MAD, 1966).

Marijaus Blyno "Rytų senovės paminklai" yra kondensuotas, kiek padrikai atliktas darbas. Atrodo, lyg būtų laikraštinių straipsnių rinkinys. Paliečiami vietomis atlikti archeologiniai tyrinėjimai, bet labai paviršutiniškai. Kai gretimai duodamas turiningas, nuoseklus Vilniaus pilių aprašas, tai Blyno to paties dalyko aprašymas atrodo tarsi Puzino straipsnio kartojimas. Kur kas originalesnis Trakų pilių aprašas. Pagrindinai ir nuosekliai išdėstyta Vilniaus "Bokšto" kalvos istorija.

Blynas pasirodė drąsus novatorius: be niekur nieko tvirtina, kad "Vilniui šiemet (t.y. 1980 m.) sueitų ne 657 metai, bet 730 metų nuo jo tikrojo įkūrimo" (49 p.). Išeitų, kad Vilnių įsteigė ne Gediminas, kaip ligšiol manyta, bet Mindaugas prieš pažymėtus metus. Įvesdamas Mindaugą į Vilniaus įsteigimą, Blynas duoda perdaug kredito ordino šaltiniams, kuriuosę atkakliai buvo ginčytas Jogailos krikštas. Negana to, kad autorius paminėjo Mindaugą kaip Vilniaus įsteigėją, rašydamas apie miesto pastatus, jis dar davė skyrelį "Karalius Mindaugas — Vilniaus pradininkas" ir jame pateikia jau kaip tikrą istorinį faktą, kad jis įsteigęs Vilnių. Tokį tiesiog revoliucinį sprendimą darant istorikui privalu būti atsargiam ir apdairiam. Juk žinoma, kad kryžiuočiai per šimtmečius stengėsi Lietuvą užkariauti, ją pakrikštyti ir valdyti. Siekimas įprasmino jų egzistenciją. Ordinui buvo didelis smūgis Lietuvos krikštas iš šalies. Jis jo nepripažino. Jis ištraukė iš savo archyvo Mindaugo dovanojimo dokumentus ir rodė, kad šis karalius buvo įvedęs krikščionybę į Lietuvą su ordinu bendraudamas, ir dabartinis krikštas nereikalingas. Įrodymui kryžiuočiai savo kanceliarijoje tranzumavo — kopijavo jam žemių dovanojimo dokumentus ir siuntė į Romą. Dokumentai tranzumuoti ir siųsti į Romą 1386-93 m., atseit, po Lietuvos krikšto. Tuo jie įrodinėjo, kad buvo Lietuvos krikštytojais dar prieš lenkus. (Apie kryžiuočių Mindaugo dokumentų kopijas pirmas žinias pateikė K. Forstreuter "Die Berichte der Generalprokuratoren des Deutschen Ordens an der Kurie", 1961). Abejotinos vertės ir autoriaus polemika su Pošuta dėl Gardino ir Juodosios Rusios ir jį, kaip mokslininką (nors ir marksistą), žeminantieji išpuoliai.

Blyno straipsnyje pribarstyta tokių žvarbių, nevalyvų išsireiškimų okupanto atžvilgiu, kokių nederėtų. Pvz. vienas toks "perlas": "Sovietiniams barbarams . . . klasikinė katedra . . . nepatinka, nes parodo, jog Lietuva yra Vakarų kultūros bei civilizacijos kraštas. Dėlto Maskvos vandalai ir nori šią Lietuvos šventovę sunaikinti" (44 p.). Tokia "keiksmažodiška" kritika menkina veikalo vertę (jei jis ją turi) ir nedaro garbės lietuvių mokslui.

Algirdo Budreckio straipsnis "Įvadas į Rytų Lietuvos potonomastika" yra sutvarkytas jau senas upėvardžių mokslas, panaudotas etnologijai. Mūsų autorius daugiausia remiasi Būgos tyrinėjimais. Budreckis nesileidžia į baltiškų upėvardžių platybes — jis apsiriboja vien Nemuno ir Neries prieupiais. Gale pateikia lentelę, kurioje sužymi 88,19% baltiškų Nemuno lietuviškų upėvardžių ir 90,2% — Neries.

Algirdo Budreckio "Vilniaus krašto demografinės problemos" yra rimtas, studijinis straipsnis. Autorius pradžioje apsiribojo Vilniaus gubernija ir pateikė pagal jos gyventojų surašymus sudarytas tautybių lenteles. Iš viso pateikė XVII lentelių. Pirma jų sudaryta M. Lebedkino 1862 m., paskutinė — 1968 m. Lentelės visapusiškai komentuojamos. Iš komentarų aiškėja, kaip per šimtmečius kito kiekybiniai gyventojų skaičiai.

Algirdo Budreckio "Rytų ir pietų Lietuvos vietovardžių žodynėlis" yra dviejų dalių studija. Pirmoje dalyje duodami žodžių paaiškinimai, juos skirstant trimis rūšimis (pirminiai, antriniai ir sudėtiniai vietovardžiai). Prie kiekvienos rūšies pridedami vietovardžių pavyzdžiai. Antroji dalis — didelis vietovardžių sąrašas (apie 2000 žodžių). Teikiami lietuviški žodžiai (daug jų "atstatytų"). Prie daugelio pridedamos ir suslavintos formos. Daugumas žodžių, atrodo, parinkta iš buvusios lenkiškos Vilniaus vaivadijos ir dar lenkiškos Suvalkijos.

J. Gimbuto studija "Rytų Lietuvos kaimų sodybos ir trobesiai" išsiskiria iš kitų. Originalus darbas, parašytas specialiai šiam veikalui. Panaudota naujausia literatūra lenkų, vokiečių ir sovietinės Lietuvos. Pridurta dar savo paties tyrinėjimų su nuotraukomis, padarytomis keliaujant po kraštą. Aprašomas su visomis smulkmenomis vienas kitas trobesys, pailiustruojant pridėtais brėžiniais ir nuotraukomis. Probėgomis paminima valakų reforma ir ryšium su ja atsiradę gatviniai kaimai. Šalia jų dar paminimi kuopiniai kaimai, išlikę iš senų laikų ir naujai įsisteigę. Iš viso žiningai parašytas specialisto straipsnis.

Pridurtas statybinių terminų žodynėlis, itin naudingas lietuviškame kaime negyvenusiam skaitytojui.

Baigiamosios pastabos

Likusieji septyni straipsniai gali būti palikti nesvarstyti, nes jie priklauso bendrai Lietuvos istorijai. Jie nereikalinga priedėliai prie "Rytų Lietuvos", skirtos etnografinėm problemom. Pakanka šiuos straipsnius vien suminėti: M. Blynas, Senovinės Vilniaus miesto gynybinės sienos; A. Budreckis, Lietuvos vaivadai ir kaštėlionai XV-XVIII amžiais; K. Graužinis, Lietuvos konfliktas su Lenkija dėl Vilniaus ir Suvalkų žemių; D. Krivickas, Vilniaus klausimas tarptautinės teisės požiūriu; Z. Raulinaitis, Slavų kovos su jotvingiais XII amžiuje; M. Roemeris, Vilnius ir tarptautinė teisė; A. Rūgytė, Vilniaus universitetas ir tautinis lietuvių atgimimas.

Veikalas yra margaspalvis. Rinkinys visokių straipsnių po vienu aplanku. Ideališkas būtų kūrinys, jei būtų parašytas planingai, straipsniai skirti vien etnografinei temai, iš visų pusių apžvelgtai. Kai tokio veikalo autoriui sudaryti nepavyko, tai gerai padaryta davus ir tokį, koks buvo galimas. Tik jau versti į anglų kalbą jis netiktų. Tepalieka vien lietuviams skaitytojams.

RYTŲ LIETUVA. Studia Lituanica IV. Istorinių bei etnografinių studijų rinkinys. Suredagavo Algirdas M. Budreckis. Išleido Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga. Čikaga 1980 m., 628 psl.

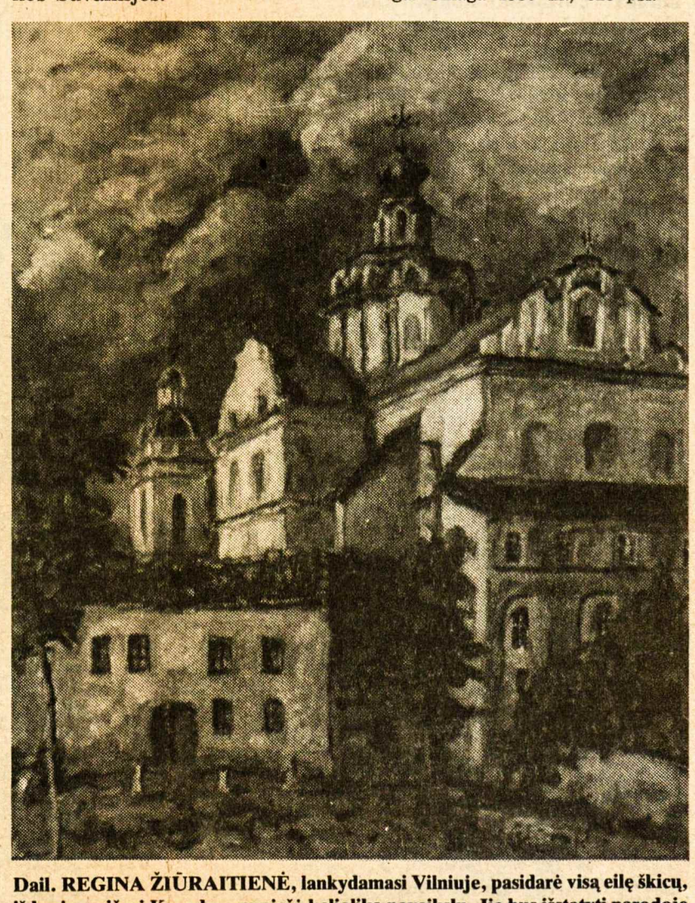

Dail. REGINA ŽIŪRAITIENĖ, lankydamasi Vilniuje, pasidarė visą eilę škicų, iš kurių, grįžusi Kanadon, nupiešė kelioliką paveikslų. Jie bus išstatyti parodoje gegužės 31 d. Anapilio salėje kapinių lankymo proga. Nuotraukoje — Šv. Kazimiero šventovė ir jos aplinka

Nuotr. Br. Liškausko

A†A
brangiems tėveliams
JUOZUI ir ONAI URBAIČIAMS
mirus pavergtoje Lietuvoje,

sūnų šaulį FELIKSĄ URBAITĮ ir vaikaitę šaulę URBAITYTĘ - FITZPATRICK nuoširdžiai užjaučiame liūdesio valandoje —

Hamiltono DLK Algirdo šaulių kuopos valdyba

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

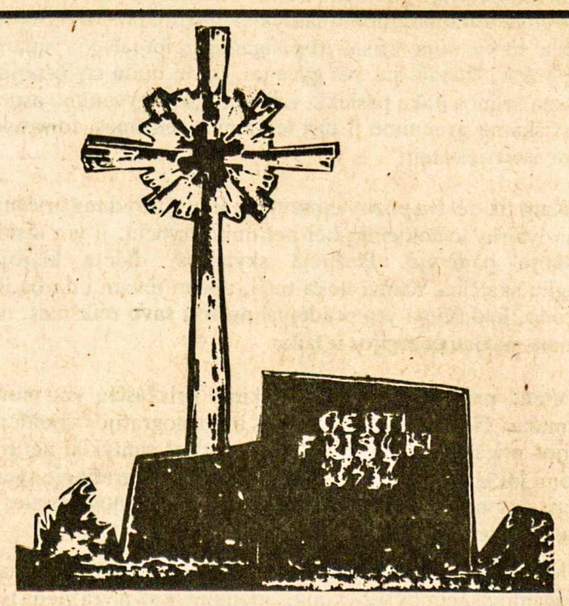

YONGE MEMORIALS LTD.
2044 YONGE ST., Toronto, Ont. M4S 1Z9
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

Mohawk
Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

★ Elektros reikmenys
★ Televizijos aparatai
★ Skalbiamosios mašinos
★ Vaikų baldai
★ Įvairūs kilimai
★ Šaldytuvai
★ Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
★ Siuvamos mašinos
★ Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose —
137 RONCESVALLES Ave.
Tel. 537-1442

Rytuose —
2448 DANFORTH Ave.
Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Rūpesčiai dėl "rūpesčių"

Abejojimai dėl Liūto Griniaus darbų, vilčių ir rūpesčių

JUOZAS KOJELIS

"TŽ" 13 ir 14 nr. VLIKo vicepirm. Liūtas Grinius paskelbė ilgą straipsnį, pagrindinį dėmesį skirdamas "VLIKo valdybos dvejų metų darbams, kliūtims ir viltims". Pirmoje straipsnio dalyje skelbiamos neoriginalios, VLIKo žmonių laikas nuo laiko jau reikštos mintys. Labai nudžiugino straipsnio tęsinys, kur jau pirmajame paragrafe autorius pažada "paminėti svarbiausius šios kadencijos valdybos laimėjimus tarptautinėje plotmėje". Bet perskaičius tuos L. Griniaus nurodytus "laimėjimus tarptautinėje plotmėje", iškyla didelis rūpestis dėl jo rūpesčių ir dar didesnis nerimas dėl jo drąsos šiais "laimėjimais" skardentis.

Laimėjimų nėra

VLIKo vicepirmininkas savo straipsnyje išskaičiuoja penkis "laimėjimus tarptautinėje plotmėje". Su jais kiekvienas sąžiningai Lietuvos likimu besirūpinąs lietuvis turėtų susipažinti. Ypatingą dėmesį į tuos paskelbtus "laimėjimus" turėtų atkreipti Kanados lietuviai, kurių visos Vasario 16-sios aukos iki šių metų buvo nukreiptos į VLIKo veiklą finansuojantį Tautos Fondą.

Kaip patį reikšmingiausią VLIKo valdybos laimėjimą L. Grinius pirmoje vietoje nurodo 1979 m. "jungtinės JAV kongreso rezoliucijos pravedimą". Pagal jį, ta rezoliucija "padėjo pagrindą ir nustatė gaires JAV vyriausybės laikysenai Madride 1980 m.".

Pirmiausia šiuo teigimu prasilenkiama su tiesa, kad buvusi pravesta "jungtinė" (joint) rezoliucija. Iš tikro buvo pravesta "suderinta" (concurrent) rezoliucija. Ir čia nėra koks nors neatsakingas kabinėjimasis prie žodžio, bet esminis tarp tų rezoliucijų skirtumas. Jau tuo metu, kai buvo vedama akcija dėl tos rezoliucijos pravedimo, Amerikos lietuvių spaudoje buvau nurodęs, jog ALTa ir VLIKas klaidina visuomenę, vartodami "joint resolution" terminą, kai iš tikro tebuvo "concurrent resolution". "Joint" rezoliucija turi **įstatyminės galios** ir ją vyriausybė **privalo** vykdyti, gi "concurrent" turi tik patariamosios reikšmės. Jeigu iš tikro būtų buvus pravesta "jungtinė" rezoliucija, tai ji tikrai būtų padėjusi pagrindą ir nustačiusi "gaires JAV vyriausybės laikysenai Madridę 1980 m." Giliausiu mano įsitikinimu, pravestoji rezoliucija jokios įtakos JAV vyriausybei neturėjo, tačiau ir pro tą L. Griniaus fantaziją būtų galima tylom praeiti, jei tame pačiame paragrafe jis nebūtų teigęs, jog tai "įvykdė Amerikos Lietuvių Taryba. . ." Tad neaišku, kokiu būdu ALTos pravesta rezoliucija tapo VLIKo "laimėjimu tarptautinėje plotmėje".

Mano supratimu, gerb. VLIKo vicepirmininkas čia padaro du prasilenkimus su tiesa: iškreipia rezoliucijos esmę ir pasisavina svetimą darbą.

Antruoju laimėjimu L. Grinius į savo sąrašą įrašo "Lietuvos atstovybių. . . išlaikymo lėšų klausimo sprendimą". Šis laimėjimas yra pasisavintas iš JAV Lietuvių Bendruomenės, nes tas palankus sprendimas padarytas LB visuomeninių reikalų tarybos pastangomis. Algimantas Gečys, visuomeninių reikalų tarybos pirmininkas, įtikinančiais argumentais įrodė, kad VLIKo nuopelnai tame reikale prilygsta prie musės, sėdinčios ant jaučio rago, pasigyrimo "ir aš ariau".

Kokiu būdu L. Grinius 45 baltiečių memorandumą dėl Molotovo-Ribbentropo pakto priskiria prie VLIKo "svarbiausių laimėjimų tarptautinėje plotmėje", nesuprantama, nors tą paragrafą perskaičiau kelis kartus. Žinau, kad to memorandumo signatarai okupuotose Baltijos valstybėse vieni yra sukišti į kalėjimus, kiti persekiojami, Vladas Šakalys paspruko; bet prie ko čia VLIKo valdyba? Baltiečių laisvės kovotojai to memorandumo viešu paskelbimu Maskvoje padarė herojišką žygį. Svarbiu politiniu laimėjimu reikia laikyti prof. Sacharovo grupės jiems pareikštą solidarumą. Gi VLIKo nuopelnai šiame reikale prilygsta dideliam nuliui.

Kaip buvo Madride?

Ketvirtas VLIKo valdybai priskiriamas laimėjimas turi šiokį tokį pagrindą. Nors visame L. Griniaus aiškinime tuo reikalu yra esmininių tiesos iškraipymų, tačiau per angažuotą dr. Domą Krivicką VLIKas reikiamą medžiagą Madrido konferenciai rinko ir panaudojo ypač memorandumui, kuris su Lietuvos diplomatijos šefo ir VLIKo pirmininko parašais buvo išsiuntinėtas nekomunistinėms Helsinkio susitarimų signatarinėms valstybėms. Kaip skelbiama, V. Šakalio kelionę į Madridą irgi apmokėjęs VLIKas. Taip pat VLIKo rėmėjai per visą Ameriką vedė akciją, kad į Amerikos delegaciją Madrido konferencijoje būtų įtrauktas dabartinis VLIKo pirmininkas dr. K. Bobelis.

Vladas Šakalys savo pareigas Madride gerai atliko, kaip ir Tomas Venclova, kurio kelionę apmokėjo Lietuvių Bendruomenė. Dr. K. Bobelis į JAV delegacijos sudėtį nepateko — jon buvo paskirtas JAV LB visuomeninių reikalų tarybos vicepirmininkas Rimas Česonis, už kurį niekas propagandos nevedė.

Madride buvo pasiekti tam tikri laimėjimai, ir 90% jų priklauso Rimui Česoniui. Tai teigiu iš savo tiesioginės patirties. Savo akimis mačiau iš anksto suformuluotą Baltijos valstybių klausimu pareiškimo tekstą, kurį Amerikos delegacija buvo atsivežusi į konferenciją ir kuris turėjo būti paskelbtas. Tai kelių sakinių blanki okupacijos nepripažinimo formulė. O kaip tas klausimas Madrido konferencijoje išsivystė, visi gan gerai žinome. Kaip sakoma, laimėjimas turi šimtą tėvų, pralaimėjimas — nė vieno. Tad nesunku suprasti, kodėl VLIKas į tą laimėjimą taip uoliai taikstosi. Tačiau nuopelnų tuo reikalu įvertinimą yra padariusi pati Amerikos delegacija. Teko matyti originalą laiško, kurį Amerikos delegacijos vicepirmininkas parašė Rimui Česoniui. Būtų naudinga, jei Česonis to laiško tekstą viešai paskelbtų, kad lietuvių visuomenei būtų lengviau atskirti lietuviškos veiklos pelus nuo grūdų. Apie R. Česonio veiklą Madrido konferencijoje taip pat man teko patirti iš lietuvių kilmės Australijos diplomato Gintauto Kaminsko, kai š. m. vasario mėnesį lankiausi Madride.

Penktas L. Griniaus nurodytas VLIKo "laimėjimas" mane beveik pritrenkė. Jis dėsto, kad tas "VLIKo laimėjimas lietė 'Laisvosios Europos', 'Laisvės Radijo' ir 'Amerikos Balso' radijo lietuvių programas. JAV vyriausybė buvo užsimojusi nuo 1980 m. galo 'LE' ir 'LR' lietuvių skyrių Muenchene uždaryti". Ir, anot jo, VLIKo bei ALTos pastangomis ("tik vėliau prisidėjus Lietuvių Bendruomenei") "lietuvių skyrius Muenchene buvo, bent laikinai, paliktas".

Jei VLIKas iš tikro vedė akciją už išlaikymą lietuvių kalba programų "Laisvosios Europos" radijo transliacijose, tai nemaloniai kompromitavo visą lietuviškąją išeiviją: **"Laisvosios Europos" radijas lietuviškų programų neturi,** todėl negalima už jų išlaikymą kovoti.

Don Kichotas kovojo su malūnais. Tai vis šioks toks priešas. Gi narsieji dabartinio VLIKo kovotojai kovoja (ir laimi) prieš tuščią erdvę. Bet tikėkime, kad tos kompromitacijos nebuvo ir kad tai eilinis dabartinio VLIKo vadovų tuščias pasigyrimas.

Taigi, kiek arčiau pažiūrėjus, VLIKo dvejų metų laimėjimų balansas labai blankus. Praktiškai nieko nepadaryta, ką būtų galima laikyti apčiuopiamesniu įnašu į Lietuvos laisvinimo darbą, nekalbant jau apie išdidžius "laimėjimus tarptautinėje plotmėje".

Ar kas VLIKą griauna?

VLIKo gynėjai betkokią, net pozityviausią, VLIKo kritiką apšaukia jo griovimu. Nevartodamas to žodžio, Liūtas Grinius kaltinamąjį pirštą savo straipsnyje vis nukreipia į Lietuvių Bendruomenę. Tačiau visas jo tezių įrodinėjimas paskęsta nenuoseklumų, netikrų faktų, dabartinės VLIKo valdybos nepraktikuojamų gražių principų ir Lietuvių Bendruomenei nepagrįstų priekaištavimų liūne.

Štai kaip L. Grinius nubraižo veiksnių kompetencijos ribas: VLIKą jis laiko "vieninteliu veiksniu", kuris "rūpinasi **Lietuvos valstybės** ir **lietuvių tautos** reikalais". Diplomatinei tarnybai jis kompetencijos ribas susiaurina: jai leidžia tik "galimybių ribose" rūpintis **"Lietuvos respublikos** ir jos **piliečių** reikalų atstovavimu". Amerikos lietuvių šalpos organizaciją BALFą pakelia į pasaulinį rangą: "pasaulinėje plotmėje rūpinasi lietuvių šalpa". Lietuvių Bendruomenei jis savarankiško veikimo teisių nepripažįsta. Anot jo, Bendruomenė — tai tik VLIKo rankos.

Tokiu kompetencijos ribų nustatymu skardenasi tuščios dabartinio VLIKo vadų ambicijos. Kieno pavedimu pvz. iš Lietuvos diplomatinės tarnybos atimta teisė atstovauti Lietuvos valstybei? Kodėl tik "galimybių ribose"? (Ar VLIKas gali ir negalimybių ribose?). Koks skirtumas tarp "Lietuvos valstybės ir "Lietuvos respublikos"?

L. Grinius pasisako prieš centralizaciją, o Amerikos lietuvių organizaciją BALFą padaro centriniu, "pasaulinėje plotmėje" veikiančiu veiksniu. Ar jam turi paklusti šalpos organizacijos Kanadoje, Australijoje, Pietų Amerikoje?

Jis taip pat teigia, kad pogrindžio rezistencija vengia centralizacijos. Kaip jaunesnės kartos žmogus, jis pats tokios rezistencijos turbūt nėra patyręs. Bet yra pakankamai literatūros su tuo klausimu susipažinti. Juk 1940-44 m. antibolševikinė ir antinacinė rezistencija buvo centralizuotos. Ir pats VLIKas yra cenralizacijos produktas. Pokario laisvės kovų sąjūdžiai irgi siekė susijungimo. Įsteigti priešui sunkiai infiltruojamą pasipriešinimo organizaciją nereiškia vengti centralizacijos.

Gerb. VLIKo vicepirmininkas mato pavojų, kad pas mus centralizuotą vadovybę gali paveržti kuri nors maža grupelė, kuri "visuomeninį lietuvių gyvenimą ir visuomenines lėšas skirs ne lietuvių tautos visumai, bet tik savo užmačių skatinimui". Bet ar jau tai nėra įvykę? Ar maža grupelė nėra įsitvirtinusi VLIKe? Ir visuomenės lėšos nevisada skiriamos "lietuvių tautos visumai". L. Griniui galima priminti kad ir tokį pavyzdėlį.

VLIKas viešai ir pakartotinai skelbė, kad Vladui Šakaliui gresia pagrobimo pavojus, ir todėl jis turįs būti globojamas. Pats VLIKo vicepirmininkas nuolat lydėjo jį kelionėse po Ameriką. Šių metų pradžioje buvo atlydėjęs ir į Los Angeles. Čia jis buvo saugojamas ne tik nuo bolševikų agentų, bet ir nuo bendruomeninkų, frontininkų ir kitokių "nenaudėlių", o taip pat ir nuo amerikiečių laikraštininkų, kurie prašyte prašė su juo susitikimų. Duosnūs losangeliečiai sumetė Šakalio paramai daugiau kaip $2000, iš kurių, neatsiklausus aukotojų sutikimo, arti 25% buvo išmokėta jo "globėjo" kelionės išlaidoms padengti. Žinoma, su paties Šakalio sutikimu. Bet kaip jis tokioje situacijoje galėjo kitaip padaryti! Tačiau nėra girdėta, kad pašalpą gaunąs globojamasis mokėtų algą neprašytam globėjui.

Nesunku yra iškreiptais faktais kitus kaltinti ir pramanytais laimėjimais save augštinti, sauvališkai kitoms organizacijoms ir institucijoms nustatinėti kompetencijos ribas, jas bartiužperžengimus, kitiems priminti augštus principus, o patiems jų nesilaikyti. Tokia elgsena tačiau nereiškia nei išminties, nei drąsos, nei patriotizmo. Dabartinės VLIKo valdybos nariai turėtų suprasti, jog ne kas kitas, o jie patys VLIKo autoritetą žlugdo.

BOOKBINDING STUDIO
"SAMOGITIA"
(lietuvis savininkas)
telefonas 625-2412
P.O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Lengvo žingsnio gintariečiai Toronte tautinio šokio metu Nuotr. O. Burzdžiaus

LAIŠKAS IŠ VENECUELOS

Radome tai, ko trūko

ALEKSANDRA VAISIŪNIENĖ

1981 m. kovo 1 d. Lietuvių Centre susirinko pirmam posėdžiui Venecuelos Lietuvių Bendruomenės centro valdyba. Jos pirm. dr. Vytautas Dambrava savo įvedamosiose mintyse pabrėžė reikalą skubiai gydyti praeities žaizdas ir, atvertus naują lapą, planuoti ateities veiklą. Jis sakė, jog ši valdyba ne karaliaus, o valdys. Tas valdymas bus ne kas kita, kaip ištikima ir efektyvi tarnyba tautai, savo bendruomenei ir kiekvienam lietuviui.

Posėdyje buvo patvirtintos centro valdybos narių pareigos: Jūratė de Rosales — vicepirmininkė, sekretorius — Petras Kriščiūnas, iždininkas — inžinierius Antanas Baronas, narys — Ričardas Zavadzkas. Narė kandidatė Virginija Ignatavičiūtė pakviesta dalyvauti posėdžiuose stebėtojos teisėmis.

Centro valdyba vienbalsiai priėmė dr. Dambravos pasiūlymą kiekvienam nariui duoti papildomas pareigas: pirmininkas tvarkys Bendruomenės politinius reikalus ir bus ryšininku su Maracay apylinke; Jūratei de Rosales pavesta koordinuoti kultūrinę veiklą; P. Kriščiūnas palaikys ryšį su Barquisimeto lietuvių apylinke; inž. Antanas Baronas bus oficialus centro valdybos ryšininkas su Venecuelos Lietuvių Jaunimo Sąjunga ir su Maracaibo lietuviais; Ričardas Zavadzkas palaikys ryšį su Valencijos lietuvių apylinke ir koordinuos Bendruomenės šalpos darbą.

Centro valdyba organizuos birželio 20 d. sibirinių trėmimų minėjimą Don Bosco šventovėje, dalyvaujant vietos vyskupui ir kitų tikybų atstovams bei baltiečių bendruomenėms. Jūratė Rosales pasiūlė Lietuvių Bendruomenėje organizuoti šalpą politinių kalinių šeimoms Lietuvoje ir Sibire. Pirmininkas pabrėžė reikalą veikti ta prasme, kad Baltijos kraštai būtų atviri užsienio turizmui, nesiribojant leidimais į sostines, bet ir į Lietuvos, Latvijos ir Estijos provincijos vietoves; kad lietuvių šalpos siuntos nebūtų sovietų apkrautos nežmoniškais muitais. Muitų klausimą reikia kelti tarptautiniuose forumuose, kad jie būtų sumažinti ar visai panaikinti. Sovietų Sąjungai netinka pasipelnyti iš geros valios baltiečių, kurie iš savo kuklių išteklių šelpia paramos reikalingus asmenis ar šeimas Lietuvoje.

Posėdyje buvo aptarti santykiai su kitomis organizacijomis, institucijomis ir spauda. Dr. Dambrava atgaivino jau nuo seno užmegztą glaudų bendradarbiavimą su latviais ir estais. Jūratė Rosales toliau palaikys ryšį su Venecuelos spauda. Centro valdyba skirs didesnį dėmesį savo narių šalpai. Šis klausimas praeityje buvo apleistas ir tik pavieniai asmenys, pvz. kun. A. Perkumas, Klovų šeima ir lietuviai gydytojai, buvo atkreipę dėmesį į paramos ar gydimo reikalingus asmenis. Nutarta išreikšti viešą padėką kun. A. Perkumui "už atlaidumą ir už vienybę bei brolišką sugyvenimą skatinančius žodžius, pareikštus VLB atstovų suvažiavime". Centro valdyba pažadėjo kun. A. Perkumui ir katalikų misijos komitetui nuoširdžią talką, laukdama iš jo paramos LB centro valdybos darbuotėje, ypač stiprinant dvasinį bei religinį Bendruomenės narių gyvenimą.

Taip pat nutarta kviesti Aleksandrą Vaisiūnienę tęsti Venecuelos Lietuvių Bendruomenės korespondentės darbą ir tuo būdu atnaujinti savo pasitikėjimą jos darbui spaudos srityje.

Posėdyje nutarta sekantį "Gairės" numerį pavesti redaguoti Juozui Kukanauzai, sudaryti naujus Bendruomenės narių sąrašus ir paraginti visus mokėti nustatytą solidarumo įnašą.

Tris valandas trukęs posėdis praėjo pavyzdingoje ir draugingoje nuotaikoje.

Susipažinus su pirmojo centro valdybos posėdžio svarstymais, matyti tvirta, protinga ir suprantanti Bendruomenės veiklą ranka, kuri, tikimės, ateityje ne tik gydys padarytas žaizdas, bet ir atgaivins apmirusią Bendruomenės veiklą ne tik Karake, bet ir provincijoje, kur nėra nė valdybų, kaip pvz. Barquisimeto lietuvių kolonija. Ji yra nedidelė, apie 50 asmenų, bet jau seniai beturėjo grupinį pobūvį.

Tikėkimės, kad atradome tai, ko ieškojome.

A†A
SOFIJAI SIMONAITIENEI
mirus,

jos vyrą KOSTĄ, dukteris, sūnus, marčias, žentus ir anūkus-kes bei visus gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

B. J. Červinskai ir šeima

Veikla dėl veiklos

Vasario 16 minėjimai, kun. J. Šarausko ir A. Balašaitienės mintys

V. SEMAŠKA

Mūsų spaudoje pasigirsta įvairių minčių bei pasiūlymų ryšium su Vasario 16 minėjimais. Kaikurie musų veiksniai pataria, minint Vasario 16, minėti ir mūsų valdovą Mindaugą. Spaudoje (JAV) siūloma rengti Vasario 16 minėjimus literatūrinio pobūdžio, mažinti politinį aspektą ir t. t. "TŽ" 15 nr. Aurelija Balašaitienė straipsnyje "Žvelgiant į savąjį karštą" nagrinėja kun. dr. J. Sarausko kalbos mintis ir Vasario 16 minėjimus vadina "trafaretiniais", "šabloniškais".

Jeigu sutinkame, kad Vasario 16-ji yra lietuviams ypatinga, viena didžiausių švenčių, tai betkoks šalutinis minėjimas (valdovo) tikrai būtų nevietoje. Lygiai yra nesuprantama, kaip galima mažinti politinį aspektą, kai Vasario 16 yra glaudžiai susijusi su politika, bet ne su literatūra. . . Neįtikėtina taip pat, kad šio laikotarpio minėjimai yra šabloniškesni, negu jie buvo prieš 10 ar 20 metų.

Turbūt sutiksime, jog Vasario 16 būtų minima vienaip laisvoje Lietuvoje ir kiek kitaip išeivijoje — okupuotos Lietuvos akivaizdoje. Galbūt taip pat nepaneigsime, jog viena svarbiausių minėjimo dalių yra patikėta kalbėtojui. Taigi, nors trumpai, pažvelkime į kalbėtojų nueitą kelią. Buvo laikai, kai tokiuose minėjimuose kalbėtojai, lyg susitarę, pasakodavo mums apie Lietuvos istoriją. Ir JAV, ir Kanadoje mes pergyvenome "istorikų" gadynę. Tiesa, buvo ir "magikų", kurie apie valandą bendrybėmis kalbėdavo ir nieko nepasakydavo. . . Ar tai sužadindavo mumyse pakilesnę nuotaiką? Tikrai ne. Todėl ir sakydavome: "Pabuvojome visi krūvoje ir tiek. . ."

Bet kas gi be pažangos? Neužilgo susiradome kokį kanadietį ar sausainių fabriko amerikietį, kurie mums sušukdavo, jog Lietuva greitai bus "free". Mes, žinoma, iki delnų įkaitimo jam nuoširdžiai plodavome. Ką gi, priėjome iki kongresmanų, senatorių ir parlamentarų; nesvarbu kokio tipo jie bebūtų — svarbu etiketė. Galų gale užtektinai išprusome ir šiandien jau galime "liberalę" Holzman nuo konservatyvaus amerikiečio atskirti (tai jau didelis laimėjimas!). Taigi atrasti kalbėtoją anglosaksų tarpe jau nėra problema.

Taip praėjo "istorikų" ir "magikų" laikai, o išeivijos lietuviškoji visuomenė, politiškai išprūsus, okupuotai Lietuvai šaukiantis, tikisi ką nors konkretaus išgirsti.

Dėl kun. J. Šarausko kalbos galima su Aurelija Balašaitiene sutikti, kad jo mintys yra kontroversinės, bet negalima jai pritarti, jog tos mintys neturėjo būti iškeltos Vasario 16-sios proga. Kodėl ne? Pasirodo, autorė nori tą dieną sudvasinti, paversti simboliu. . . Ji kalba apie vaidilučių kūrenamą aukurą. . . Ta diena, kaip tas aukuras, "turėtų mumyse kelti entuziazmą ir norą vienytis, kovoti ir veikti pačia pozityviausia Lietuvos laisvinimo bylos kryptimi." Prisipažinsiu, jog man Vasario 16 dvelkia politika, ryžtu ir mūsų savanorių kovotojų kraujo auka. Gi "vienytis, kovoti ir veikti" šūkis yra tik trafaretas, kurį jau kartojame daugelį metų be apčiuopiamų rezultatų.

Autorė sako, jog "kontroversijoms turime simpoziumus, spaudą, vakarones, suvažiavimus ir konferencijas". Taip, turime ir kas iš to? Simpoziumai yra daugiausia jaunimui arba savo darželio vienminčiams. Per spaudą plačiosios visuomenės nepasieksi, o jeigu dalis ir paskaitys, tai raštu, dėl visokių priežasčių, neatsilieps. (Čia turbūt nereiktų tų priežasčių net ir kelti). Suvažiavimai ir konferencijos daromos organizacijų su jau pateikta laiku apribota darbotvarke, ir paprastai čia nė uodas snapo neįkiš. Niekad neteko dar girdėti, kad štai lietuviškoji visuomenė būtų kviečiama kontroversines mintis svarstyti, nutarti ir "veikti pačia pozityviausia Lietuvos laisvinimo bylos kryptimi".

Aurelija Balašaitienė sutinka su kun. J. Šarausku, jog "turime perdaug neišmintingų ginčų, tačiau jis (kun. Šarauskas, V. S.) neduoda gilesnės jų šaknų analizės". Čia reiktų autorei priminti, jog nebūtinai yra kalbėtojo pareiga viską iškelti, sukramtyti ir suviršKinti. . . Pati autorė, cituodama Česlovą Milašių ("Tas, kuris pažeidė paprastą žmogų, neturės ramybės, nes poetas nepamiršta"), tikrai nesitiki, kad poetas visas lenkų darbininkams padarytas skriaudas atitaisytų arba rodytų kelią į utopiją. Kalbėtojui paprastai laikas būna nustatytas ir todėl daugiau iš jo negalima nei tikėtis, nei reikalauti. Tegu klausytojai pasižymi, įsisąmonina jo mintis ir vėliau "simpoziumuose" gvildena. Jeigu iš kalbėtojo reikalaujama "analizių", o mūsų organizacijų vadams, nariams ir net K. Bendrijai visos padarytos bei daromos klaidos atleidžiamos, nes jie negali "pretenduoti į antžmogišką tobulybę" (kaip autorė porina), — tai čia jau tikras nesusipratimas.

Kalbant apie diagnozę, gydymą ir operaciją mūsų vadų gincams pašalinti, reiktų autorei priminti, jog ji vėluoja — diagnozė jau seniai padaryta, gydymas buvo nesėkmingai bandomas ir belieka tik operacija. Betgi keisčiausia, jog šitokią operaciją siūlo ir pats kun. J. Sarauskas, patardamas mūsų vadovaujantiems asmenims bent dešimčiai metų pasitraukti iš visuomeninės veiklos. Pasirodo, autorei toks pasiūlymas arba šitokia operacija visiškai nepriimtina, nes ji sako, kad tai "skamba revoliuciškai". Ko gi stebėtis, gyvename, pagal profesorių Primus, tyliosios revoliucijos laikotarpyje — kiekviena savaitė ar mėnuo yra pilni pavyzdžių, jog pasikeitimai vyksta ne evoliucijos, bet tyliosios revoliucijos keliu.

Baigiant kyla klausimas: ar mes tikrai esame sukrėsti šių dienų okupuotos Lietuvos žmonių vergovės, rusifikacijos, kaltinimų ir nužmoginimo psichiatrinėse ligoninėse? Mat minėtoji autorė savo energija ir smaikščia plunksna, atrodo, neprisideda prie operacijos, kuri yra būtina mūsų išeivijos suvienijimui. Tik po operacijos galima bus nustatyti tikrąją Lietuvos laisvinimo kryptį bei dirbti konkrečiai išeivijai pavestą darbą Lietuvos labui. Nors mūsų kritikė ir nemėgsta trafaretų bei šablonų, bet, atrodo, lieka prie "veiklos", kuri dešimtmečiams šalina mus nuo betkokių įsipareigojimų bei bandymų. Veikla veiklos labui. . .

NORITE TAPTI KUNIGU?
Vienuole? Esate virš 30 metų? Desire priesthood? Sisterhood? Over 30? Kreipkitės: Father Nigro, Gonzaga U. Spokane, 99259, USA.

Dalis didžiosios loterijos laimikių "Tėviškės Žiburių" spaudos baliuje ir abi administratorės — S. ANDRULIENĖ (su sąrašais) ir F. URBONIENĖ
Nuotr. St. Dabkaus

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

SPALVOTI "ŠILELIAI"

Kauno radijo gamykla pagarsėjo nedideliais nešiojamais televizijos priimtuvais "Šilelis". Jiems dabar yra įrengtas specialus skyrius, kuriame bus gaminami spalvotas televizijos laidas priimantys "Šileliai". Skyrius esąs aprūpintas konvejerio linija, našiais įrenginiais. Jo darbininkai susilaukė geros buitinės patalpos. Šia proga tenka prisiminti, kad Kauno radijo gamykla yra įsikūrusi lietuvių tautos lėšomis pastatytoje, bet dar nesuskubtoje įrengti Prisikėlimo šventovėje.

VILNIAUS "GABIJA"

Senovinio stiliaus pastate Ligoninės gatvėje įsikūrė naujoji kavinė "Gabija" su baru. Jos apdaila yra iš raudonų plytų, aprūpinta neryškiu apšvietimu, patogiomis kėdėmis, stalais 24 asmenims. Pasak vyr. technologės Ireno Jauneikienės, "Gabija" skiriasi nuo kitų panašių Vilniaus įstaigų. Joje patiekiama penkių rūšių kava, įskaitant ir rytietišką, galima gauti įvairių sumuštinių, skanių salotų. Bare didžiausią paklausą turi aromatizuotas vynas, vadinamas glintveinu. Šalia "Gabijos" atidaryta konditerijos parduotuvė, kurioje galima įsigyti sausainių, pyragų ir tortų.

JAUNIEJI SVEČIAI

"Tėviškės" draugija vėl suorganizavo lietuviško jaunimo ekskursiją iš Vokietijos. Ją sudarė 11 jaunuolių, kurių dauguma buvo iš lietuviškos gimnazijos Huettenfelde. "Gimtasis Kraštas" vis dar neišdrįsta pasakyti, kad tai yra Vasario 16 gimnazija. Matyt, kompartijos cenzoriai nepraleistų tokio jos vardo, susieto su nepriklausomos Lietuvos istorija. Ekskursantai Vilniun atvyko balandžio 14 d. ir viešėjo 10 dienų. Minimas jų apsilankymas Vilniaus universitete, statybos technikume, Istorijos ir etnografijos muzėjuje, Riešės žirgyne, Kaune, Trakuose ir Druskininkuose. Pranas Karlonas "Gimtojo Krašto" balandžio 23 d. laidoje plačiau aprašo etnografinę vakaronę "Tėviškės" draugijoje. Ją surengė Pedagoginio Instituto etnografinis ansamblis, virš galvų iškėlęs tautines juostas. Pro tuos juostų vartus įžygiavo jaunieji svečiai. Dainų ir šokių vakaronei vadovavo Alis Eidukas, vilniškio jaunimo tarptautinės draugystės klubo vadovas. Esą smagiai sukosi ratelis "Graži mūsų šeimynėlė", buvo šokami valsai, polkos, atliekami žaidimai "Senis ir boba", "Skrido šarka" . . . Apie lietuvišką gimnaziją Vokietijoje bei mokymąsi joje kalbėjo abiturientas Vilis Grigužis, apie Frankfurto studentiją — ekskursijai vadovavęs studentas Algis Valiūnas. Vilniečiai Pedagoginio Instituto studentai kalbėjo apie augštąją savo mokyklą. Iš svečių minimi — Helga Martinat, Otas Giotingeris, čikagietė Lisa Palius. Padėkos žodį tarė ekskursijos vadovas Algis Valiūnas.

SNIEGAS IR ŠALTIS

"Tiesa" balandžio 23 d. laidoje rašo: "Orai staiga atšalo, daug kur respublikoje vėl pasnigo. Dėl to sėja kiek sutriko. Vilniaus orų biuro duomenimis šią savaitę ir artimiausios pradžioje temperatūra naktimis gali nukristi net iki 10 laipsnių šalčio. Šaltoka bus ir dienomis . . ." Žemdirbystės instituto direktorius A. Būdvytis žemdirbius ramina: "Šis laikinis atšalimas ir pasirodęs sniegas neturėtų pakenkti pasėtiems javams. Toks atšalimas nelabai pavojingas ir kai kur pradėjusiam leisti daigus vasarojui. Jeigu šalčiai dar kiek stiprės, tai blogiausiu atveju jie pakąs tik lapelių viršūnes ir derliui didesnės įtakos neturės. Suakėta, o kai kur ir sniegu padengta žemė negreitai įšąla. Todėl neturėtų nukentėti ir pasodintos beicuotos bulvės. Cukrinių ir pašarinių runkelių pasėta vos keli šimtai hektarų. Dėl jų būgštauti taip pat nereikia: jų sėkla ilgai brinksta ir negreit dygsta. Jei šalti orai užsitęs, blogesnė šių metų sėkla gali nukentėti nuo pelėsių. Tačiau tai pavojinga tik tuo atveju, kai ji nepakankamai išbeicuota. Vadinasi, nereikėtų baimintis dėl to, kas įvyko, o galvoti, kaip paspartinti sėją, kai vėl papūs šiltesni vėjai . . ."

POSĖDIS REDAKCIJOJE

Trumpa "Tiesos" informacija praneša, kad jos redakcijoje balandžio 21 d. lankėsi Lietuvos Mokslų Akademijos visuomenės mokslų skyriaus sekr. Vladas Niunka. Mums jis daugiau yra žinomas ne kaip akademikas, o kaip kompartijos prieš Vatikaną nukreiptos propagandos specialistas. Dėlto "Tiesoje" ir rašoma: "Įvyko pokalbis apie Vatikano šiuolaikinę taktiką, pasidalinta nuomonėmis kai kuriais ideologinio darbo klausimais". Atrodo, politrukas V. Niunka davė patarimus vyr. red. Albertui Laurinčiukui bei kitiems redakcijos darbuotojams.

JAUNIEJI KOMUNISTAI

Tradicinė jaunųjų komunistų diena kasmet rengiama Šiauliuose. Siemetinėje jaunuosius komunistus su šio miesto partinės istorijos puslapiais supažindino V. Šimkuvienė, marksizmo-leninizmo katedros dėstytoja pedagoginiame K. Preikšo institute. Savo atsiminimus pasakojo buvęs kompartijos Šiaulių apskrities sekr. J. Jurgaitis, dabar vadinamas kompartijos centro komiteto partinės komisijos nariu. Šiaulių partinio komiteto I sekr. J. Lukauskas kalbėjo apie vyresniųjų partiečių tradicijas, kaip jas puoselėja šiauliečiai komunistai.

PERVEŽA ELNIUS

Matas Salagiris "Tiesos" 77 nr. paskelbė rašinį "Miške prie Žižmos", kuriame kalbama apie tauriųjų elnių pervežimą iš vienų miškų į kitus. Jie iš Akmenės, Jurbarko, Šiaulių rajonų miškų į kitus medžioklės plotus buvo pradėti perkeldinėti prieš dešimtmetį. Pradžioje buvo naudojamos aptvarinės gaudyklės su kvapniu maisto masalu. Elniai betgi greitai suprato jų tikslą ir nesileido suviliojami. Dabar elnius gaudo speciali Lietuvos zoologijos centro šaudytojų brigada, juos užmigdydama specialiomis kulkėmis su imobilizuojančiu preparatu. Tada jie narvuose pervežami į kitas vietoves. Zoologijos centro direktorius Jonas Škėrys M. Salagiriui pasakojo: "Žvilgtelkim į respublikos žemėlapį. Didelis miškų masyvas driekiasi nuo Nemuno ties Smalininkais, per Tauragės, Šiaulių, Akmenės rajonus link Žagarės ir Joniškio. Šiose giriose dar 1965 metais ganėsi beveik visi Lietuvos elniai; o jų tebuvo vos 900. Dabar šakotaragį gražuolį sutiksi ir Punioje, ir Puščioje, ir Šunskuose, ir Skapagiryje, ir Mirabalių bei Kamajų šlaituose, ir Dusėtų girioje, ir Sužonių miškuose, ties Vilniumi. Lietuvoje liko tik keletas rajonų, kurių miškuose elniai dar neapgyvendinti. Keletas mūsiškių tauriųjų elnių vaikšto po Saaremos ir Hijumos salas, į kur juos nugabeno estų medžiotojai. Per keletą žiemų ir pavasarių naujose vietose zoocentro darbuotojai kartu su medžiotojais įkurdino daugiau kaip 700 elnių; iš viso dabar jau turime 7,3 tūkstančio . . ."

V. Kst.

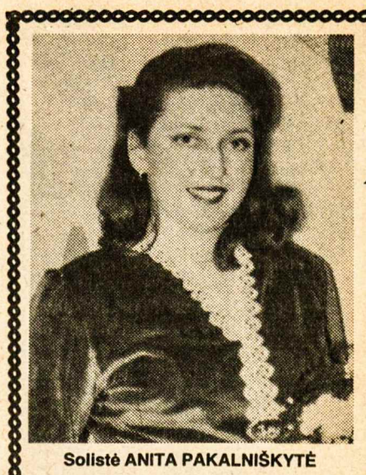

Solistė ANITA PAKALNIŠKYTĖ

HAMILTONO

AUŠROS VARTŲ

parapijos choras

kviečia visus į

PAVASARIO

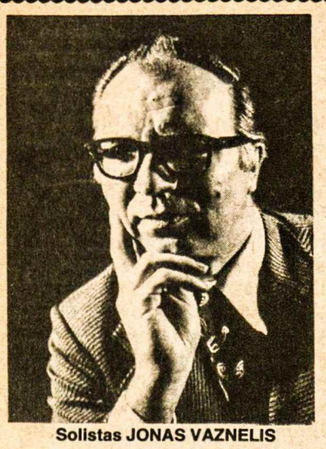

Solistas JONAS VAZNELIS

KONCERTĄ-BALIŲ

Jaunimo Centre (48 Dundurn St. N.) gegužės 23, šeštadienį, 7 v.v.

MENINĘ DALĮ ATLIKS:

solistė Anita Pakalniškytė, sol. Jonas Vaznelis iš Čikagos ir Hamiltono Aušros Vartų parapijos choras, vadovaujamas Darijos Deksnytės-Powell, akompanuojamas Jono Govėdo

Šokiams gros J. Vaičiaus orkestras.

Bilietų kaina — $6.00, studentams — $4.00.

Iki pasimatymo koncerte!

Rengėjai

Palm Beach, Florida

METINIS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SUSIRINKIMAS įvyko š.m. balandžio 12 d. Juno metodistų parapijos salėje. Apylinkės pirm. Irena Manomaitienė, pradėdama susirinkimą, padėkojo už atsilankymą visiems dalyviams. Susirinkimo prezidiumą sudarė — pirm. Zigmas Strazdas ir sekr. Alfonsas Pilipavičius. Praėjusio susirinkimo protokolą, surašytą dr. Kotrynos Giniotienės, perskaitė Antanas Ščiuka. Protokolas priimtas be pataisų. Vienos minutės susikaupimu pagerbti mirusieji, jų tarpe neseniai miręs a.a. Stasys Štaras, kurio broliai Albinas ir Jonas ir jų šeimos yra aktyvūs šios apylinkės nariai.

Apylinkės veiklos pranešimus padarė pirm. Manomaitienė, vicepirm. Mikšys, Giniotienė, Ščiuka, ižd. Staškūnas. Zotovienė perskaitė kontrolės komisijos protokolą ir pareiškė visos komisijos vardu ižd. Staškūnui padėką už gražų iždo tvarkymą. Iš pranešimų paaiškėjo, kad šiuo metu ižde yra $2,700, turėti du apylinkės susirinkimai, dvylika valdybos posėdžių, surengtas Vasario 16 minėjimas, Užgavėnių pokylis, gegužinė, apylinkės 5-ių metų sukakties minėjimas ir solistės Onos Blandytės-Jameikienės koncertas, sibirinių trėmimų ir Lietuvas kariuomenės šventės minėjimai. Be to, pranešimus padarė Lietuvių Fondo įgaliotinė Aušrotienė, lietuvių kapų sekcijos — pirm. Jakubausko vardu Manomaitienė.

Buvo sunku išrinkti naują valdybą — visi atsiėmė kandidatūras. Vėl prasidėjo prašymai tų, kurie dvejų metų kadencijai pasibaigus yra pasitraukę iš valdybos. Nesant kitos išeities, jie sutiko dar vienai dvejų metų kadencijai kandidatuoti ir buvo susirinkimo patvirtinti, išskyrus sekr. Pilipavičių, kurio vieton buvo išrinktas Adolfas Deikis. Pirm. Manomaitienė pareiškė nuoširdžią padėką buvusiam ilgamečiui valdybos sekretoriui Pilipavičiui už atliktus darbus. Pusiau slaptu balsavimu buvo išrinkta nauja kontrolės komisija: Marija Slavinskienė, Stasys Slabokas ir Morta Strazdienė. Į apygardos atstovų suvažiavimą išrinkti: Juozas Budrevičius ir Alfonsas Pilipavičius. Susirinkimas nepageidavo, kad sekantis LB Floridos apygardos atstovų suvažiavimas būtų šios apylinkės ribose. Aušrotui pasiūlius, buvo priimta rezoliucija pareikšti šio krašto prezidentui užuojautą dėl prieš jį padaryto atentato ir palinkėti greit pasveikti. Susirinkimas baigtas Tautos himnu. Po susirinkimo dalyviai buvo pavaišinti kavute ir skaniais pyragais, pagamintais Ginčienės, Giniotienės ir Manomaitienės.

KLARA VIRŠKUVIENĖ, margučių dažymo menininkė, labai gražiai yra aprašyta š.m. balandžio 17 d. vietos dienraštyje "The Post". Straipsniui duota antraštė: "Lithuanian family resurrecting Easter traditions of old country" ir pridėta nuotrauka. Be to, gražiai aprašyti ir kiti mūsų tautos tradiciniai Velykų valgiai: "boba", "ežiukas", kiaulės galva, papuošta margučiais ir kt.

— LB Palm Beach apylinkės valdyba savo posėdyje š.m. balandžio 22 d. Elenos ir Povilo Mikšių bute pasiskirstė pareigomis: Irena Manomaitienė — pirmininkė, Povilas Mikšys — vicepirm. spaudos reikalams, dr. Kotryna Giniotienė — vicepirm. socialiniams reikalams, Antanas Ščiuka — vicepirm. kultūros reikalams, Linas Staškūnas — iždininkas, Adolfas Deikis — sekretorius, Julija Staškūnaitė — sekretorė anglų kalba.

Edmonton, Alberta

ILGAMEČIO LIETUVIŲ MISIJOS klebono a.a. kun. Izidoriaus Grigaičio prisiminimui, parapijos komiteto inicietyva, jo vardas įrašytas Kanados Lietuvių Fonde. Parapijiečiai prisidėjo: A. Dudaravičiai — $50; po $30: M. Gudjurgienė, P. Šiugždiniai; $21 — dr. J. Pilipavičius; po $20: J. Karosai, V. Kasperavičiai, A. Mitalas, J. Pašukoniai, J. Popikaičiai, A. Rudinskas, T. Uogintai, M. Urbonai, K. Žolpiai; po $10 ir mažiau: J. Augiai, P. Balučiai, O. Druteikienė, Z. Garbinčiai, V. Kadžiai, K. Kirdeikienė, M. Andriulevičienė, J. Bajorienė, D. Gudjurgytė, A. Portikas, Radžiūnas, G. Zabiela.

KL Fondas

Valdyba iš gauto gražaus metinio pelno paskyrė po $100 LB švietimo tarybai, Vasario 16 gimnazijai ir Lietuvių Fondui; po $30: laikraščiams: "Draugui", "Darbininkui", "Tėviškės Žiburiams", "Dirvai", "Pasaulio Lietuviui", "Bridges" ir "Eglutei".

— Aldona ir Napoleonas Martinkai, iš Čikagos atvykę aplankyti savo draugės Meilutės Rulienės, nusipirko Juno Beach vienam iš kondominiumų gražų butą, nors ir būdami dar toli gražu ne pensininkai.

LIETUVIŲ KAPŲ sekcijos pirm. Jonas Jakubauskas prašo visus lietuvius dalyvauti Amerikos veteranų pagerbime, kuris įvyks š.m. gegužės 24 d., 2 v.p.p., Royal Palm Memorial Gardens kapuose. Kapų administracija kviečia Lietuvių Bendruomenę dalyvauti su savo vėliava ir veteranų pagerbimo vainiku.

APOLONIJA PAPIEVIENĖ, kurios vyras a.a. Juozas prieš kelerius metus čia yra miręs, išvyksta gyventi į Myrtle Beach, So. Carolina, arčiau prie savo dukros Dianos ir jos šeimos.

P. Mikšys

HAMILTON ONT

KVIEČIAME VISUOMENĘ! Gegužės 24, sekmadienį, atvyksta į Hamiltoną Gintė Damušytė iš Niujorko. Ji dirba Lietuvos Informacijos Centre. Kalbės apie Lietuvos pogrindžio veiklą bei rodys skaidres. Ši paskaita bus lietuvių parapijos salėje po 10.30 v. Mišių. Dalyvaukime visi!

Hamiltono ateitininkai

ATVELYKIO SEKMADIENĮ Jaunimo Centro salėje KLK Moterų Draugės Hamiltono skyrius suruošė pirmą sykį velykinių margučių parodą. Publikos susidomėjimas gausiai apkrautais stalais meniškai išmargintų margučių buvo labai didelis. Parodos metu Z. Rickienė demonstravo kiaušinių marginimo būdus. Varžybų komisija, susidedanti iš A. Matulienės, K. Mikšio ir L. Stungevičienės, laimėtojais pripažino: I V. Paulionienę iš St. Catharines, II M. Pusdešrienę, III P. Šulį.

GEGUŽĖS 24 d. JAUNIMO CENTRE LKM Draugijos Hamiltono skyrius ruošia Šiaurės Amerikoje pagarsėjusio montrealiečio Prano Baltuonio šaknų skulptūros parodą. Kaikurie hamiltoniečiai jau yra įsigiję jo meniškų kūrinių. Čia bus proga ir kitiems papuošti jo darbais savo namus.

M. V.

"Tėviškės Žiburių" spaudos baliaus šeimininkė J. BUBULIENĖ (viduryje) su savo talkininkėmis — B. STANULIENE (kairėje) ir R. PALTANAVIČIENE (dešinėje)

Nuotr. St. Dabkaus

Aušros Vartų klebonijai Hamiltone yra reikalinga

LIETUVĖ ŠEIMININKĖ.

Darbo nėra daug, nes yra tik du kunigai. Šalia virtuvės yra gyvenamas kambarys, mokama atitinkama alga, duodama viena laisva diena į savaitę ir visi patogumai dalyvauti šventovės pamaldose. Jei kuri tautietė norėtų pagelbėti lietuviškos parapijos kunigams, tesikreipia šiuo adresu:

58 Dundurn St. N., Hamilton, Ontario

Tel.: (416) 522-5272

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6 TALKA

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų draudą.

Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A) 6%
santaupas 14%
term. depoz. 1 m. .. 14¼%
term. depoz. 3 m. .. 12½%
reg. pensijų fondo 14%
90 dienų depozitus 15%

IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. .. 16½%
asmenines paskolas 18%

Simon's TRAVEL

KELIONĖS Į LIETUVĄ IR KITAS PASAULIO ŠALIS

LIETUVA 11 DIENŲ!

BIRŽELIO 8 — 22,

Vilnius, Kaunas, Trakai, Druskininkai, Anykščiai, Rumšiškės

13 DIENŲ SU GIMINĖM!!!

Gegužės	14 — 28	Gegužės	28 — birželio 11
Liepos	9 — 23	Liepos	23 — rugpjūčio 6
Rugpjūčio	13 — 27	Rugsėjo	3 — 17

Sutvarkome iškvietimus vizitui į Lietuvą ir iš Lietuvos.
Nuperkame Lietuvoje giminėms automobilius.
Smulkiau teiraukites:

TORONTO tel. (416) 537-3060 arba 532-8772
MONTREAL tel. (514) 669-8834
CHICAGO tel. (312) 673-5391 arba 654-4238
TELEX 06-986766 TOR

2385 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1X2
(Kelionių biuro registracijos numeris — 1835961)

Simon's TELEVISION
Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS
2385 Dundas St. W., Toronto Tel. 532-8772
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.
Nuomojam, taisom, parduodam televizijas bei "stereo" aparatus.
Turime lietuviškų plokštelių ir suvenyrų.

Optometristas
Dr. R. J. Lapienis
SHERWAY GARDENS MALL
25 THE WEST MALL
Toronto, Ontario
Tel. 621-5050
Talkininkas (Associate)
J. S. POLLOCK, O.D.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

NIUJORKO LIETUVIAI kovo 28 d. Kultūros Židinyje specialiomis vaišėmis pagerbė pasižymėjusį veikėją Aleksandrą Vakselį jo 65 metų amžiaus sukakties proga. Pagerbtuvėmis pasirūpino organizacijų atstovų komitetas, vadovaujamas A. Vebeliūno. Pirmasis jį pasveikino gen. Lietuvos konsulas A. Simutis, perskaitydamas Lietuvos diplomatijos šefo S. Lozoraičio atsiųstą raštą. A. Simutis taipgi supažindino visus dalyvius su A. Vakselio gyvenimu bei veikla. Sukaktuvininkas savo kilme yra jurbarkietis, 1938 m. baigęs Lietuvos karo mokyklą, bet karinį jo darbą sukliudė sovietinės Lietuvos okupacija. Vokiečių okupacijos metais mokytojavo Plungės gimnazijoje. Augsburgo stovykloje 1947 m. įsijungė į Lietuvių Tremtinių Bendruomenę, o atvykęs į Niujorką 1949 m. buvo Lietuvių Atletų Klubos pirmininku, aktyviai reiškėsi Lietuvių Bendruomenėje, buvo ir tebėra ilgametis LB Niujorko apygardos pirmininkas. A. Vakselis taipgi yra daug prisidėjęs prie Kultūros Židinio pastatymo, fondo įsteigimo jo išlaikymui. Dirba vienoje danų firmoje, kuri stato cemento gamyklas visame pasaulyje. Šiemet iš jos yra gavęs piniginę premiją — 5.000 kronų čekį. Sukaktuvininką sveikino labai gausūs įvairių organizacijų bei institucijų atstovai, o dar daugiau sveikinimų buvo gauta raštu. Koncertinę programą atliko vyrų choras "Perkūnas" su savo vadovu Viktoru Raliu. P. Jurkus parodė 73 skaidrių pynę, atspindinčią A. Vakselio gyvenimą bei jo šakotą veiklą Niujorke. Savo padėkos žodyje A. Vakselis pirmiausia prisiminė žmoną Irena, kuri jam leido taip plačiai įsijungti į visuomeninio darbos dirvonus. Jis ėjo ten, kur buvo kviestas, siekdamas ne žmonių skaldymo, o jų vienybės.

INICIATORIŲ GRUPĖ KLEVELANDE įsteigė "Gintaro studiją" lietuvių gyvenamame rajone, 505 East 185th St. Jos idėja kilo Antano ir Teresės Kalvaičių pokalbyje su dail. Rimu Laniausku, o vėliau buvo surasta ir daugiau pritarėjų. Oficialus "Gintaro studijos" atidarymas įvyko balandžio 4 d. Atremontuotame pastate dabar yra išstatyti daugelio lietuvių dailininkų bei kitų meno kūrėjų darbai, kur jos galės įsigyti studijos lankytojai. Kartu pardavinėjami įstiklinti rėmai bei kiti reikmenys meno kūriniams. "Gintaro studija" betgi nesiribos vien tik prekyba. Ji taip pat įves įvairius meno kursus: Rimas Laniauskas ir Nijolė Palubinskienė dėstys tapybos techniką, Teresė Beržinskienė mokys jauno amžiaus vaikus piešti, o Antanas Kalvaitis — fotografijos meno. Studijoje dabar yra sutelkta nemažai N. Palubinskienės grafikos darbų, R. Laniausko akvarelių, trys niujorkietės dail. V. Kriščiūnaitytės paveikslai, A. Kalvaičio ir P. Nasvyčio nuotraukų pavyzdžiai. Su akvarelėmis studijon įsijungė ir amerikietis dail. Fred Leech, su medžio drožiniais — Pranas Neimanas ir Viktoras Degutis. Eglė Laniauskienė paruošė dekoratyvinius virvių audinius. Keramikos pasauliui atstovauja čikagietė Marytė Gaižiutienė ir klevelandietė Regina Šilgalienė. Angliškai ši jaunų žmonių įsteigta institucija yra vadinama "Amber Studio". Ji padės lietuviams dailininkams bei dailės mėgėjams savo darbais pasiekti platesnę amerikiečių visuomenę ir kartu garsins lietuvių vardą.

"CHRETIENS DE L'EST" ŽURNALAS, leidžiamas Paryžiuje ir nagrinėjantis krikščionių būklę R. Europoje, vieną 1980 m. numerį paskyrė sovietų okupuotos Lietuvos katalikams. Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa pasirūpino, kad tą pranešimą apie Lietuvą anglų kalbon išverstų jos bendradarbė Vita Matusaitienė. Tikimasi, kad to vertimo išleidimą finansuos "Kirche in Not" organizacijos centras Koenigsteine, V. Vokietijoje. Šiuo klausimu Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa tariasi su tos organizacijos skyriaus "Aid to the Church in Need" JAV vadovu George Mortonu. Šalpos vedėjo kun. K. Pugevičiaus prašomas, jis sutiko kreiptis į organizacijos centrą V. Vokietijoje ir rekomenduoti finansinę paramą šiam angliškam leidiniui.

JANINA NARŪNĖ, gyvenanti Miami Beach, prieš Velykas buvo juodžių užpulta ir apiplėšta. Po to įvykio gulėjo Pan American ligoninėje. Dabar ilsisi pas dukterį Kendall priemiestyje.

ATEITININKŲ SENDRAUGIŲ organizuojama šeimų stovykla įvyks liepos 19-26 d.d. Dainavos stovyklavietėje prie Mančesterio. Būsimuosius stovyklautojus registruoja ir kambarius rezervuoja V. Majauskienė, 21542 Beauford Ct., Northville, Mich. 48167. Tel. (313) 478-6905. Programa rūpinasi klevelandietis Romas Bridžius.

LIETUVIŲ ŽURNALISTŲ SĄJUNGA ruošiasi naujos centro valdybos, revizijos komisijos ir garbės teismo rinkimams. Rinkimų komisiją sudaro: pirm. Liudas Balvočius, 4108 Cumberland Ave., Los Angeles, Cal. 90027, nariai — Balys Gražinis ir Antanas Razutis. Centro valdybon bus renkami 5 nariai ir 2 kandidatai, o į revizijos komisiją ir garbės teismą — po 3 narius ir 2 kandidatus. Kandidatus gali siūlyti LŽ Sąjungos skyrių valdybos ar bent trijų narių grupės. Pastaruoju atveju jos turi pridėti raštišką siūlomųjų susitikimą būti kandidatais. Norima, kad kandidatai į valdybą, revizijos komisiją ir garbės teismą gyventų tose počiose vietovėse. Išrinktais bus laikomas daugiausia balsų gavęs kandidatų sąrašas.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS XVII-sis seimas gegužės 23-24 d.d. įvyks Dearborne, Mich., "Hyatt Regency" viešbutyje. Veiklos pranešimą padarys ALT Sąjungos pirm. A. Mažeika, skyrių ir apygardos atstovai. Apie ALTos reikalus kalbės T. Blinstrubas, Nepriklausomybės Fondo — E. Čekienė. Atskirus savo susirinkimus turės "Vilties" draugijos nariai. Su ALT Sąjungos įstatų keitimo projektu supažindins V. Abraitis. Paskaitą "Žvilgsnis į mūsų problemas" skaitys Augustinas Kuolas iš Toronto. Koncertinę programą pokylyje atliks sol. Liucija Mažeikienė su pianistu V. Neverausku.

Brazilija

BRAZILIJOS LIETUVIAI laukia BALFo pirm. Marijos Rudienės apsilankymo. Su savo vyru inž. Antanu Rudžiu gegužės 28-30 d.d. ji viešės Rio mieste, o gegužės 31 — birželio 3 d.d. jiedu lankysis Sao Paulo mieste, kur yra didžiausia lietuvių kolonija.

Australija

LIETUVIŲ DIENŲ RUOŠOS KOMITETAS Adelaidėje, vadovaujamas pirm. V. Neverausko, surengė šio renginio pabaigtuves visiems gausiems talkininkams. Už atliktus darbus padėkojo V. Neverauskas. Esą kaiką galima buvo atlikti geriau, bet aplamai Lietuvių Dienos puikiai praėjo, buvo įvertintos spaudoje. Jos netgi susilaukė dalyvių padėkos iš užsienio. Ruošos komitetas stengėsi filme įamžinti visus renginius, konferencijas bei susirinkimus. Tai atliko jaunasis V. Neverauskas, paruošęs dvi filmų juostas, kurių kiekviena trunka 50 minučių. Naujasis filmas buvo parodytas šio susirinkimo dalyviams. V. Neverauskui geriausiai pavyko užfiksuoti lauko renginius, prasčiau — įvykius salėse, kur tebuvo normalus jų apšvietimas. Filmą žadama parodyti ir kitose Australijos lietuvių kolonijose, o jo sutrumpintą versiją nusiųsti ir į Š. Ameriką.

NAUJON ALB PERTHO APYLINKĖS VALDYBON išrinkti: pirm. Eugenijus Stankevičius, vicepirm. Jonas Miliauskas, sekr. Veronika Miliauskienė, ižd. Vincas Kasputis, narė kultūriniams reikalams ir jaunimo atstovė Angelė Pasčekaitė.

DARIAUS IR GIRĖNO ŠAULIŲ KUOPA Sydnėjuje kovo 15 d. paminėjo savo veiklos 5 metų sukaktį. Prieš pamaldas kun. P. Butkus pašventino šios kuopos vėliavą, išsiuvinėtą T. Dailidienės. Vėliavos kūmais buvo Vytautas Račiūnas ir Danutė Ankuvienė. Kuopos pirm. S. Pačėsai naują vėliavą perdavė Lietuvių Namuose, kur buvo surengtas Lietuvos Šaulių Sąjungos įsteigėjo Vl. Pūtvio minėjimas.

Italija

VATIKANO RADIOFONE prieš Velykas lankėsi svečias iš Britanijos — anglikonų kun. Michael Bourdeaux. Jis yra Kestono kolegijos steigėjas, prieš porą metų parašęs knygą apie dabartines Lietuvos kančias — "Land of Crosses — The Struggle for Religiuos Freedom in Lithuania". Jis perdavė savo velykinius sveikinimus tikintiesiems Lietuvoje. Savo kalboje kun. M. Boudeaux pabrėžė, kad jam niekada neteko ten lankytis, tačiau jis jaučia moralinius ir dvasinius ryšius su ja. Juos skatina lietuvių katalikų ištvermė savo kančiose, jų ryžtas įveikti dabartinius sunkumus ir susilaukti šviesesnės ateities. Tai kun. M. Bordeaux laiko įkvėpimu savo darbams bei veiklai. Pasak jo, lietuviai katalikai jam atskleidė krikščioniško tikėjimo prasmę, lyg ir primindami, kad po D. Penktadienio kančios ateina Velykų sekmadienio triumfas. Pasaulis turi pasimokyti iš tokio Lietuvos katalikų tikėjimo. Baigdamas savo žodį, kun. M. Bourdeaux reiškė viltį, kad vieną dieną jis turės progą susitikti su lietuviais Vilniuje bei kituose Lietuvos miestuose. Savo sveikinimą užbaigė žodžiais: "Linkiu Velykų palaimos ir drąsos Kristuje!"

Vokietija

METINIAME VLB SALZGITTERIO APYLINKĖS narių susirinkime naujon valdybon išrinkti: pirm. Antanas Kairys, sekr. Julius Gucaitis, kontrolieriai — Petras ir Adolfas Gucaičiai.

PRIE VASARIO 16 GIMNAZIJOS esančią kūdrą ryžosi sutvarkyti hamburgietis Ričardas Baliulis ir Huettenfelde gyvenantis Albinas Gruenwaldas su savo talkininkais. Jiems rūpi ne tik kūdros sutvarkymas, bet ir žuvų užveisinimas joje.

KAUNIEČIAI ČESLOVAS IR JURATĖ NORVAIŠOS, žymieji pramoginių šokių atlikėjai, viešėjo V. Vokietijoje. Jie dabar tų šokių konkursuose nedalyvauja, bet jiems ruošia kitas šokėjų poras. Pietinėje Vokietijoje jie įsijungė į ten vykusių tarptautinių konkursų vertintojų eiles. Styginis Lietuvos orkestras, vadovaujamas prof. Sauliaus Sondeckio, turėjo atvykti gastrolių į V. Vokietiją, bet joje nepasirodė. Kažkodėl nebuvo gautas Maskvos valdovų sutikimas šiai koncertinei išvykai.

Toronto atžalynietės spalvingo šokio sūkuryje savo dešimtmečio šventėje — Nuotr. Martin a. Associates

JAUNIMO ŽIBURIAI

Redaguoja RITA RUDAITYTĖ ir JULIJA ADAMONYTĖ

Išeivijos jaunimas protestuoja

Norėdama priminti pasauliui apie padarytą skriaudą Pabaltijo valstybėm bei iškelti viešumon heroišką baltiečių kovą už žmogaus ir tautos teises, PLJS ragina Lietuvių Jaunimo Sąjungas visame pasaulyje rinkti parašus peticijai, kuri bus įteikta Vakarų Vokietijos vyriausybei. Ši peticija reikalauja, kad Vakarų Vokietijos vyriausybė atkreiptų dėmesį į neteisėtą Lietuvos okupaciją ir pasmerktų gėdingą 1939 m. Molotovo-Ribbentropo sandėrį, kuriuo Lietuva buvo atiduota Maskvos globai. Šitokiu būdų stengsimės įrodyti, kad nesusitaikyta su dabartine vergija Lietuvoje.

1939 m. rugpjūčio 23 d. Vokietija ir Sovietų Sąjunga sudarė nepuolimo sutartį ir papildomą slaptą protokolą. Po Antrojo pasaulinio karo pasaulis sužinojo apie Vokietijos ir Sovietų Sąjungos slaptą bei piktą politinį žaidimą. Išryškėjo, kaip hitlerinė Vokietija ir Sovietų Sąjunga iš anksto slaptai susitarė atimti savo kaimynų valstybinę nepriklausomybę, dalijosi jų žemėmis, jomis mainikavo ir prekiavo.

Dr. Bronius Nemickas taip rašo "Aiduose" 1979 m. gruodžio numery apie Vokietijos — Sovietų Sąjungos sąmokslą: "Molotovo-Ribbentropo sambaudis įžiebė Antrąjį pasaulinį karą, suplanavo Pabaltijo valstybių — Lietuvos, Latvijos, Estijos bei Suomijos, — Lenkijos valstybinės nepriklausomybės žudynes ir Besarabijos užgrobimą. Keturi dešimtmečiai apklojo storu dulkių sluoksniu to sąmokslo nuoskriaudas — pasaulio sąžinė joms kurčia. Sunku berasti draugų, kurie keltų tas nuoskriaudas, reikalautų jų atitaisymo. Pagaliau ir mes patys į tą sąmokslą žvelgiame lyg per rūką: senesnieji gerokai jau primiršome jo smulkmenas, jaunesnieji nevisada pasistengėme jas kaip reikiant pažinti. . ."

Slapto protokolo turinys buvo toks, kad Suomija, Estija ir Latvija atiteks Sovietų Sąjungai, o Lietuva — Vokietijai. Naujas draugystės ir sienos nustatymo susitarimas tarp Sovietų Sąjungos ir Vokietijos įvyko 1939 m. rugsėjo 28. Tas susitarimas pakeitė rugpjūčio 23 d. papildomąjį protokolą ta prasme, kad Lietuva "patikėta" Sovietų Sąjungai, išskyrus teritoriją kairėje Šešupės pusėje, kuri atiteks Vokietijai.

Pagal tarptautinę teisę, slapti dokumentai neregistruojami, tai reiškia, kad pasirašiusiems nesukurta prievolių. Kitaip sakant, Molotovo-Ribbentropo sandėris negalioja. Bet atsižvelgiant į tai, kad šis sandėris yra tikra juoda dėmė vokiečių tautos istorijoje ir didžiai slepiamas istorinis įvykis Sovietų Sąjungoj (Vladas Šakalys, kuris suredagavo 45 baltiečių pareiškimą prieš Molotovo-Ribbentropo paktą ir praeitais metais pėsčias pabėgo iš Sovietų Sąjungos į Vakarus teigia, jog jis apie šį sandėrį sužinojo tik 1974 m.), jis yra vertas mūsų dėmesio.

Norintieji daugiau informacijų lietuvių kalba apie Molotovo-Ribbentropo sandėrį malonėkite kreiptis į PLJS politinės veiklos koordinatorę Gintę Damušytę ar į savo krašto politinės veiklos koordinatorius.

Raginam kraštų LJS valdybas rūpintis šia peticijos akcija bei koordinuoti parašų rinkimą savo gyvenamajam krašte.

Išverskite duotą tekstą į savo gyvenamojo krašto kalbą.

"Kol Vokietija nepasmerks 1939 m. rugpjūčio 23 ir rugsėjo 28 d. Molotovo-Ribbentropo sandėrio, ji nešios Hitlerio kaltę už Europos padalinimą su Stalinu, kuriuo prasidėjo Antrasis pasaulinis karas ir neteisėtai buvo pavergta Estija, Latvija ir Lietuva iki šios dienos. Mes, pasirašiusieji, taipgi pageidaujame, kad Federacinės Vokietijos Respublika viešai pasmerktų Molotovo-Ribbentropo sutartį ir jos slaptuosius sandėrius."

JAV LJS valdyba pranešė, kad ji jau kreipėsi į savo vietinius LJS skyrius, prašydama juos rinkti parašus. Kiekvienam JAV skyriui buvo pasiųstas didesnis kiekis jau atspausdintų peticijos lapų bei praneštas terminas iki kol lapai su parašais turi būti sugrąžinti. JAV atveju peticijos bus perduodamos Vokietijos kancleriui, o nuorašai bus siunčiami Amerikos vyriausybei ir Sovietų Sąjungos ambasadai.

Kiti kraštai gali sekti JAV pavyzdžiu arba, surinkus parašus, įteikti peticiją savo gyvenamojo krašto Vakarų Vokietijos ambasadai su atitinkamom ceremonijom.

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga
5620 South Claremont
Chicago, IL 60636, USA

Ar išliksime lietuviais?

Kai man buvo pasiūlyta tema — ar jaunimas yra pakankamai stiprus išlaikyti savo generacijoje lietuvybę, man reikėjo ilgai pagalvoti apie atsakymą šiuo klausimu. Mano nuomone, labai gaila, jaunimas nėra pakankamai stiprus išlaikyti savo generacijoje lietuvybę. Jis yra persilpnas išlaikyti lietuvybę ir lietuvių kalbą, nes nekalba lietuviškai tarp savęs, studijuoja angliškoje aplinkoje, neturi laiko išeiti su lietuviais ir lietuviškai bendrauti. Taip pat jaunimas tingi, nenori dirbti lietuviško darbo ir užimti pareigas. Jis turėtų pasistengti ir rasti laiko lietuvybei, daugiau bendrauti, daugiau laiko praleisti su lietuviais ir dalyvauti lietuviškoje veikloje.

Jaunimas yra persilpnas išlaikyti lietuvybę. Jo lietuvių kalbos vartojimas yra mažas — nesikalba lietuviškai tarp savęs. O lietuvių kalba yra viena iš svarbiausių atramų išlaikyti lietuvybei. Jaunimui neužtenka vartoti lietuvių kalbą tik retkarčiais — ją turėtų vartoti kasdieniniame gyvenime. Jaunimas mano, kad nėra reikalo kalbėti lietuviškai, nes išeivijoje anglų kalba svarbesnė.

Dauguma lietuvių studijuoja angliškuose universitetuose. Jiems reikalinga anglų kalba, nes jų gyvenimas priklauso nuo jų mokslo ir kalbos mokėjimo. Anglų kalba ir veikla mūsų jaunimui atrodo svarbesnė ir kartais net įdomesnė, negu lietuvių veikla ir gyvenimas. Mokiniai, kurie mokosi, mažai teturi laisvo laiko. O kiek jo turi, nori daryti dalykus, kuriuos mėgsta. Jie neturi laiko, bet kartais nenori dalyvauti lietuviškoje veikloje ir išlaikyti lietuvybę.

Tie asmenys, kurie sako neturi laiko dalyvauti lietuviškoje veikloje, turi laiko nueiti į kokią nors bereikšmę vietą, ten praleisti pinigus ir laiką. Tai tinginiai. Geriau jie būtų praleidę tuos pinigus ir laiką geresniam tikslui ir prasmingesnėje veikloje.

Dėlto dabartinis jaunimas nėra pakankamai stiprus išlaikyti savo generacijoje lietuvybę, bet jis privalo stengtis, t. y. bendrauti su lietuvišku jaunimu, veikti lietuviškose organizacijose ir būti aktyviais jų dalyviais. Jie turi atsisakyti kelių nesvarbių pareigų ir daugiau veikti su lietuviais. Jie turi laisvu laiku stengtis kuo daugiausia išlaikyti lietuvių kalbą ir lietuvybę.

Dabartinis jaunimas nėra pakankamai stiprus išlaikyti lietuvybę, bet gali sustiprėti ir ją išlaikyti.

Algis Rašymas

Trumpos žinios

• **Moksleivių ir studentų rekolekcijos įvyks gegužės 29-31 d.d. Wasagoje. Moksleiviai registruojasi pas Natalją Slivinskaitę, 100 Merkley Square, Scarborough, (416) 439-7848, studentai — pas Antaną Rašymą, 61 Lloyd Manor Rd., Islington, Ont., (416) 233-7757.**

• **Vakarų Kanados lietuvių jaunimo stovykla įvyks rugpjūčio 16-23 d.d. Oak Point (tarp Edmontono ir Kalgario). Kreiptis: Rita Rudaitytė, 22 Kenneth Avenue, Toronto, Ont., M6P 1H9, (416) 763-2136.**

• **Moksleivių ateitininkų stovykla — birželio 21 — liepos 5 d.d. Dainavoje, Michigan valstijoje. Kreiptis: Rasa Šoliūnaitė, 115 Stephens St., Lemont, IL 60439, USA.**

• **JAV skautų vidurio rajono stovykla bus liepos 11-25 d.d. Rake, Michigan.**

• **Europos lietuvių jaunimo stovykla bus liepos 26 — rugpjūčio 2 d.d. Huettenfelde, Vasario 16 gimnazijos patalpose. Kreiptis: Kęstutis Ivinskis, Oppelner Str. 61, 53 Bonn 1, West Germany. Stovyklos tema: lietuvių liaudies papročiai.**

• **Europos lietuviškųjų studijų savaitė rengiama rugpjūčio 2-9 d.d. Chantilly, 40 km nuo Paryžiaus, Prancūzijoje. Kreiptis: Madame Ž. Klimas, 14 Rue Oudinot, 75007 Paris, France.**

• **Lietuvių kultūros seminaras anglų kalba bus rugpjūčio 2-9 d.d. prie Akrono, Ohio valstijoje. Kreiptis: PLJS Ryšių Centro seminarų komisija, 5620 South Claremont, Chicago, IL 60636 USA.**

• **Lituanistikos seminaras lietuvių kalba įvyks rugpjūčio 9-23 d.d. prie Akrono, Ohio valstijoje. Kreiptis į PLJS Ryšių Centro seminarų komisiją.**

• **Akademinio skautų sąjūdžio studijų dienos bus rugpjūčio 13-16. Kreiptis į Lydiją Jadviršytę-Griauzdienę telefonu (312) 735-0493.**

• **Studentų ateitininkų stovykla rengiama rugpjūčio 23-30 d.d. Tippecanoe, Ohio valstijoje. Kreiptis: Edis Razma, 1100 Buel Avenue, Joliet, IL 60435, USA.**

• **Moksleivių ateitininkų stovykla bus rugpjūčio 23-30 d.d. Neringoje, Vermont valstijoje. Kreiptis: Rasa Šoliūnaitė, 115 Stephens Street, Lemont, IL 60439, USA.**

• **Ateitininkų kongresas įvyks rugsėjo 4-7 d.d. Čikagoje.**

Tu parvedi...

Atminimais ir vaizdais
drauge matytais,
dainomis, legendomis
drauge girdėtomis
Tu parvedi mane namo.

Kai Tu gyvai kalbi
apie kaimynus ir sodą mūsų jaukų,
vyšnyną, Tėvo susodintą,
ir supynes, takelį mielą,
kuriuo bėgiodavau dažnai į
daržą . . .
grąžini Tu mane tenai,
kur aš užaugau.
Tu parvedi mane namo.

Ir aš atsigaunu, pagyvėju,
mano žingsniai tampa trankesni,
aš jaučiuos lyg vakar teiškilus
iš jaukių namų į tremtį ilgą,
kai Tu atminimais ir vaizdais
mane parsivedi namo, brangioji
Motin.

JUZĖ VAIŠVILAITĖ

Stovyklos rengėjai – jaunoji karta

Svarbi loterija Wasagos ateitininkų stovyklai paremti

Jau daug metų kas vasarą Wasagos stovyklavietėje rengiama jaunimui ateitininkų vasaros stovykla. Ja pasinaudoja moksleiviai, jauniai ir jaunučiai bei ateitininkų organizacijai nepriklausantis jaunimas. Studentija ja taip pat pasinaudoja.

Daugelis iš mūsų prisimename stovykloje praleistas dienas kaip brėstančio savo gyvenimo dalį — buvome įpratę kas vasarą dvi savaites praleisti Wasagos smėlyje tarp pušų. Tenai susidraugavom su jaunimu ne tiktai iš savo kolonijos, bet ir iš tolimesnių. Tos draugystės nenutrūko iki šios dienos, kai jau patys auginame savo vaikus ir pradedam rūpintis stovyklų išlikimu ateityje, kad jomis galėtų naudotis ir mūsų vaikai.

Stovykloje įprasta kalbėti lietuviškai, šalia šeimos ratelio ar šeštadieninės mokyklos suolo. Stovykloje išmokta daug lietuviškų dainų, pasakų, papročių, susipažinta su platesniais kultūros bei politikos reikalais, kurie rūpi lietuviui. Pajusta ir religinio susigyvenimo, suteikta proga padiskutuoti brėstančiam jaunuoliui rūpimais klausimais. Stovykloje kažkaip laisviau megzdavosi pokalbiai po šilta saule, kvepiančiomis pušimis. Ten buvo proga ir kūrybiškai pasireikšti kiekvienam pagal savo gabumus, o kaikuriems pirmą kartą pasirodyti naujai rastu talentu.

Stovyklavimas turi daug teigiamumų. Kyla klausimas, kodėl dabar juo išskirtinai pradedama rūpintis. Juk stovyklos kaip buvo taip ir bus — kažkaip automatiškai susitvarkys. **Deja, atėjo laikas, kai stovyklos ruošimo darbas tenka jaunesniajai kartai daug sunkesnėmis sąlygomis.** O sąlygos sunkesnės, nes nebėra tokios artimos, gyvos lietuviškos bendruomenės, kurioje daugelis mūsų augome ir kurioje klestėjo mūsų tėvų karta — tik ką atvykusi po II D. karo. Jaunesnioji karta yra išsisklaidžiusi, savarankiška, ieško geresnių galimybių kitataučių tarpe, užuot dėjusi pastangas gerinti lietuvių stovyklas, organizacijas, vaikų darželius ir t. t. Mūsų tėvų karta buvo labiau vadovaujanti, nestigo norinčių ir galinčių imtis vadovaujančių pareigų, organizuoti. Pas jaunesniuosius jau reiškiasi kitokio tipo asmuo — nebe vadovaujantis, organizatoriaus tipo, bet "consumer" tipo asmuo, kuris įpratęs pasinaudoti tuo, kas jau jam pagaminta ir paduota. Užuot pats ką nors sukūręs, jis ateina kito kūriniu pasigėrėti bei pasinaudoti.

Taipgi bendruomenė jaunesniajai kartai jau yra daug platesnė, negu buvo mūsų tėvams. Jaunesniesiems svarbi ne tiktai lietuviškoji bendruomenė, bet ir angliškoji. Jie linkę pasisemti tai, kas jiems reikalinga, iš betkurios. Jei ko nėra pas lietuvius, randama pas anglus.

Taigi vadovaujančių, organizuojančių asmenų skaičiui vis retėjant, tiems, kurie imasi juodo darbo ką nors suorganizuoti, darosi kas kartą sunkiau. Atėjo laikas į jų pastangas atkreipti rimtą dėmesį ir jų pastangas paremti.

Toronto ateitininkams tenka kas metai suorganizuoti Wasagos ateitininkų stovyklą. Daugelis Toronto jaunimo į stovyklas nebesiunčiami arba siunčiami į stovyklas Amerikoje, ieškant geresnės kokybės kažkur kitur. Praėjusiais metais, kaip ir šiais, stovyklos organizavimu tenka rūpintis jaunesniajai kartai. Jų darbas nėra lengvas. Norima suruošti tokio pobūdžio stovyklą, kuri sutrauktų daug jaunimo — jaunučių, jaunių bei moksleivių amžiaus iš įvairių kolonijų. Nors mažas stovyklautojų skaičius visus suartina ir suteikia progą pastovyklauti tikrai šeimyniškai, tačiau didesnį įspūdį palieka gausi stovykla, ypač kai joje dalyvauja jaunimas iš įvairių kolonijų.

Praeityje mažėjančiai Wasagos ateitininkų stovyklai finansiškai daug pagalbos suteikė Ontario valdžios parama. Jau bene penkti metai iš eilės prašoma finansinė parama iš valdžios. Šiuo metu turimomis žiniomis didelės finansinės paramos, kuri padengtų didžiąją dalį stovyklos išlaidų, nebegalime tikėtis. Taigi, tenka patiems pasirūpinti lėšoms, kad stovykla galėtų įvykti. Nenorima apsunkinti šeimų, kurios siunčia savo vaikus, perdaug pakeliant stovyklos kainą. O reikėtų tiek pakelti, kad dviejų savaičių stovykla taptų neįkandama. Mat maisto bei priemonių kainos vis kyla. Dėlto Toronto ateitininkai nusprendė sutelkti kuo daugiau pinigų stovyklos deficitui padengti. Tam tikslui ruošiama "Loterija ateitininkų stovyklai paremti". Traukimas įvyks ateitininkų metinėje šventėje gegužės 24 d. Prisikėlimo parapijos Parodų salėje. Bilietai — $5.00 už knygutę arba $1.00 už bilietą. Bilietai platinami per Toronto ateitininkus sendraugius arba gaunami pas Toronto ateitininkų veiklos koordinatores — dr. Oną Gustainienę ir Laimą Underienę.

Gabija

VIDA STANKUTĖ, "Keturių sesučių" orkestro narė, grojanti gitara Sudburyje — Nuotr. St. Dabkaus

"Gimiau su muzika širdyje"

Pokalbis su jaunosios kartos muziku Montrealyje

Aleksandras Stankevičius yra jaunas muzikas — kompozitorius, baigęs McGill universitete Montrealyje muzikos mokslus. Dabar jis reiškiasi kanadiečių visuomenėje kaip populiarios muzikos kompozitorius ir vadovauja Montrealio lietuvių Aušros Vartų parapijos chorui. Jis maloniai sutiko atsakyti į mano pateiktus klausimus.

— Aleksandrai, kodėl pasirinkai muzikos karjerą?

— Dėlto, kad aš gimiau su muzika širdyje. Toks jausmas visuomet buvo gyvas mano širdyje ir tikiuosi, kad jis niekad nepranyks.

— Kokius darbus atlieki muzikos srityje?

— Rašau muziką įvairiom reklamom, filmams, vadovauju dviem choram, duodu privačias pianino pamokas penkiem mokiniam.

— Ar esi kada nors koncertavęs?

— Koncertavau Paryžiuje 1979 m. drauge su 10 kitų muzikų. Dabar ruošiuosi išleisti savo plokštelę. Ji turėtų pasirodyti š. m. rugsėjo mėnesį.

— Kokio stiliaus muziką kuri?

— Vadinamąją "pop" muziką, t. y. populiariąją, dabar plačiai mėgstamą.

— Ar esi parašęs muziką reklamoms, kurias dabar matome ir girdime televizijoje?

— Šį darbą pradėjau tiktai 1980 m. lapkričio mėnesį. Parašiau muziką septyniom reklamom, kurios bus pradėtos rodyti gegužės ir birželio mėnesiais. Pvz. mano sukurta muzika reklamoms "CRUSH", "Quebec Air", "Kickers Shoes", "BMR Hardware".

— Ar parašai ir žodžius reklamoms?

— Ne, tik muziką, bet kartais reikia pataisyti žodžius, kad tiktų melodijai.

— Žinau, kad vadovauji Montrealio Aušros Vartų parapijos chorui. Ar dėl riboto lietuvių kalbos mokėjimo neturi sunkumų?

— Visai ne. Tas darbas man labai patinka — jį atlieku su malonumu. Visi mano choristai moka angliškai. Tai labai smagus lietuvių būrys. Kitas mano choras yra jaunesnis. Ir su juo neturiu jokių problemų.

— Dėkoju už pokalbį ir linkių geriausios sėkmės muzikos srityje.

Julija Adamonytė

Jūs priklausote Kanadai

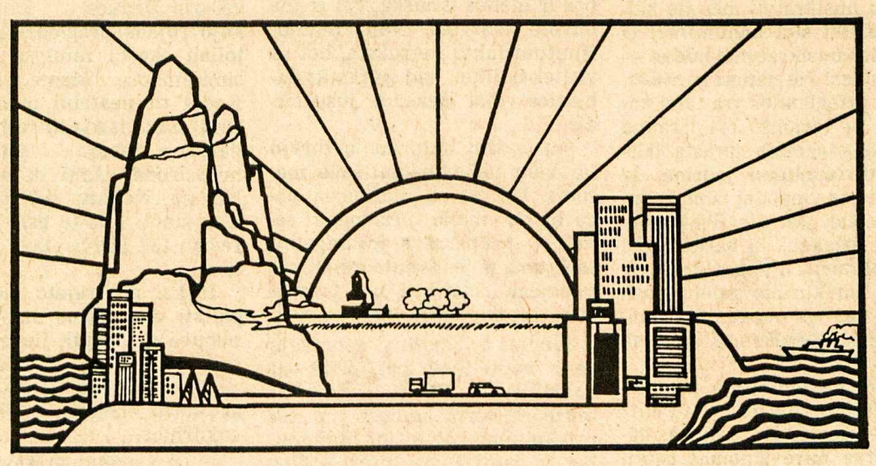

...o Kanada priklauso jums

Kanada yra jūsų šalis. Kiekviena provincija, kiekvienas miestas, kiekvienas miestelis. Atlanto provincijos rytuose, žavinga valstybinės sostinės sritis, didingieji Rockie kalnai vakaruose ir už jų. Tai nuostabaus natūralaus grožio šalis; didelio sudėtingumo ir paprasto nuoširdumo; su plačiausiom atostogų galimybėm, kurių neturi jokia kita šalis. Ryžkitės šiais metais pažinti naują Kanados dalį!

Kanadą - tiek daug įdomybių

Canadian Government Office of Tourism — Office de tourisme du Canada

Naujoji "Svyturio" jūrų šaulių kuopos valdyba Detroite. Iš kairės sėdi: ižd. V. Rinkevičius, š. vad. padėjėja S. Pauliukienė, pirm. Br. Valiukėnas, moterų vadovė A. Bukšnienė, buvęs pirm. A. Shukis; stovi: spaudos vadovas A. Sukauskas, kuopos ūkio vadovas J. Kinčius, "Pilėnų" statybos vadovas A. Šiurkus, parengimų vad. padėjėjas B. Telyčėnas, vicepirm M. Abarius, "Pilėnų" adm. S. Lungys, kultūros vad. St. Šližys, parengimų vad. P. Bukšnis

Močiute, sengalvėle!

KLEMENSAS JŪRA

Tu mano motinėle,
Močiute, sengalvėle;
Gana pavargai,
Gana pailsai,
Kol mane išauginai . . .

Tai jautrūs ir skambūs senos lietuvių dainos žodžiai. Jie giliu atgarsiu atliepia Dievo įsakymą "Gerbk savo tėvą ir motiną".

Artėja Motinos Diena. Prieš akis jau dabar matau visose lietuvių kolonijose būrius linksmai besišypsančių vaikučių, kurie dainuoja, vaidina, deklamuoja ir gėlėmis apdovanoja savo "sengalvėles". Viešai ir iškilmingai joms teikia vertą, pelnytą pagarbą ir meilę.

Dabar — žvelkime pirmyn, į ateitį. Laikas nelaukia. Vaikučiai tampa jaunuoliais. Išeina savais tvirtais žingsniais į viliojantį platų gyvenimo vieškelį. Sukuria savas šeimas, o "pailsusios, pavargusios sengalvėlės" dar arčiau palinksta prie žemės. Dukros ir sūnūs, marčios ir žentai staiga pamiršta, kad ". . . dienužę ant akelių, naktužę ant rankelių . . ." — metų metais motinos širdis drebėjo dėl kiekvieno savo vaikučių pyptelėjimo. Dabar motinos galvojimo būdas, jos mintys ir idėjos suaugusiems vaikams svetimos ir išjuokimo vertos! Dabar jau užmirštami Dievo įsakymai, močiutei skirtos dainos ir gėlės . . .

O poetas H. Heine kadaise yra pasakęs: "O, motina! Reikia bučiuoti kiekvieną žemės pėdą, kurią yra palietusi tavo koja!"

Dabartis kita: atmetusi sentimentalumą, romantiką ir švelnumą, nusižiūrėjusi į gyvulių ir žvėrių pasaulį, kur išaugęs žvėrelis nueina savais keliais, — užmiršta tėvus. Juos mėgdžioja dažnas dabarties žmogus, išaugintas su didžiausiais tėvų rūpesčiais, kartais ir išmokslintas tėvų vargo bei pasiaukojimo dėka, sukuria TIK SAU gyvenimą. "Archajiški" tėvai nepakenčiami dukrelių ir sūnelių akyse! Suprantama, reikia jais greičiau nusikratyti, nes jie kalti: kodėl iki šiol nenumirė?! O geriausias nusikratymo būdas — prieglaudos! Jie nenori suprasti, kad tos prieglaudos yra tarsi kalėjimai jų tėvams! Jos išrauna per visą gyvenimą įprastą laisvės, individualumo jausmą. Ir dabar jiems vienodai rūpi jų suaugę vaikai. Jie vis ilgisi nors pikto ir atšakaus jų balso. Ilgisi savo dukraičių ir sūnaičių čiauškėjimo, su kuriais galėtų pasikalbėti dar vis nepamiršta gimtąja kalba. Vienišumas kankina juos.

Neseniai Šveicarijoje, prie Ženevos ežero, La-Tour-de-Pelitz senelių prieglaudoj, eidamas 85-tus metus mirė žinomas skotų rašytojas Archibald Joseph Cronin. Nuo 1930 metų jis buvo garsus savo veikalais, o "Hatter's Castle" tragedija ir dabar tebėra vaidinama Anglijos teatruose. Po karo jis buvo priėmęs Amerikos pilietybę, bet nuo 1955 m. iki mirties gyveno Šveicarijoje. Pasaulinio garso sulaukė savo veikalais "Žvaigždės žiūri žemyn" ir romanu "Miestelis". Iki šiol daugiausia skaitoma jo knyga — iš Kinijos misijonierių gyvenimo "Karalystės raktai". Daug jo veikalu pritaikyti kino filmams . . .

Cronin mirė vienišas! Užmirštas! Šveicarų valdžios išlaikomoje prieglaudoje! O išaugino ir išmokslino tris vaikus. Senutė jo žmona Agnes Mary Gibson Cronin savo vienišas dienas baigia Kanadoje, taip pat visų užmirštoje senelių prieglaudoje. Vaikams beliko tik didžiuotis garsaus tėvo vardu! Šitokio likimo Croninų yra pilnas pasaulis!

Esu lankęs "senelių namus", kalbėjęsis su jų "gyventojais". Mano klausiamai, kaip jie ten pateko — veik visi apsiašarojo:

— Duktė manęs nenori turėti namuose. Ji sako, kad aš anūkėliams tareną gadinu. O aš taip labai pasiilgstu tų mažutėlių . . .

— Ar bent aplanko jie čia tamstą?

— Aplanko, kaip gi . . . — ir senutė vėl apsiašaroja.

— O gyvenimas čia geras?

— Geras. Negaliu skųstis. Globa ir priežiūra gera, bet labai pasiilgstu savųjų. Čia viskas svetima: tvarka, kalba, valgis . . . Bet ką jau padarysi, jeigu vaikai nenori, kad maišyčiausi jiems po akių. Taip ir laukiu, kol Dievulis pasišauks. Esu pati kalta — perdaug ilgai užsibuvau žemėje . . . — ir sūri ašara nuriedėjo senelės raukšlių išvagotais skruostais.

Ir vėl artėja MOTINOS DIENA. Jūs, kurios priimsite gėlytę ar dovanėlę iš savo dukrelės ar sūnelio gležnų rankučių, pagalvokite ir apie SAVO tėvelius, kuriems kadaise teikėte pagarbos ir meilės išraišką, kai ir jūs buvote mažytės. Nors liūdnų, išimtinų faktų netrūksta, bet aš vistiek netikiu, kad šiurkštūs dabarties vėjai išgairino jūsų širdis . . .

Šių žodžių autorius neturėjo (ar bent nebeatmena) savo motinos, bet jis su didžiausia pagarba ir meile prisimena senelę — jos pasakas, jos begalinį jautrumą ir jos švento atminimo nepajėgė išgairinti nei tolimosios tropikų šalies vėjai . . .

Senelė ar motina senatvėje verta supti tokia pat meile, su kokia ji mus mažus mylėjo. O mirusiai verta nunešti ne tik prisiminimo gėlytę ant jos kapo, bet ir jautriausią tyros širdies maldą.

Miela mama, išvažiavai ir nesugrįžai...

Neparašytas laiškas Sibiro tremtinei

Viskas vyko taip staiga ir netikėtai. Baisu net prisiminti. Kai mintys skrenda į tėviškę, dar ir šiandien mane šiurpas krečia.

Tai buvo gražaus pavasario rytas, kai aš, atskubėjęs iš Kauno, mane pasitikusį tarnautoją paklausiau: kaip mama laikosi, ar ji sveika? Tarnautojas nuleido akis ir . . . nutilo . . . "Sakyk greičiau kas atsitiko?!" — sušukau netekęs kantrybės. Pusiau pravertomis lūpomis dusliu balsu jis pratarė: "Ji. . . išvažiavo . . . žinai kur. . Su visais kitais iš mūsų kaimo. . ."

Kaip perkūnas trenkė į mano galvą. Širdis pradėjo blaškytis. Nežinojau ką sakyti ir ką daryti. Važiavome daugiausia tylėdami. Tik vieną kitą klausimą išdrįsau paklausti. Norėjau užsidaryti savo mintyse. Lėkė per galvą laimingųjų dienų prisiminimai. Kai grįždavau iš universiteto ir įžengdavau į gimtuosius namus, risčia iš kur nors atbėgdavo mama manęs pasitikti. Jos veidas sušvisdavo giedra saule, jos akys pražysdavo melsvuoju dangum. Abiem būdavo tiek daug neveidmainingo džiaugsmo ir meilės. Ne tik pievos, bet ir sienos pražysdavo pavasario žiedais. Iš jos širdies margaspalviais paukščiais išskrisdavo meilūs žodžiai: "Tai kaip tu, mielas sūnau, laikais? Ar sveikas, drūtas, ar ko nors netrūksta? Tu dar sustambėjęs. Koks vyras išaugai. Malonu net pažiūrėti. Aš taip esu laiminga, vėl galėdama tave gyvą ir sveiką matyti. Kad Dievas duotų, kad vis taip būtų. . ."

Didelės ašaros nuriedėjo per motinos skruostus. Lyg nujausdama nelaimę, ji labai susijaudino, nuėjo atsisėsti ir ranka pridengė savo akis. Tai ir buvo paskutinis mudviejų k a r t a s draugе.

Jaučiausi kaip po didelės audros. Tylėdami artėjome prie namų, bet šiems pasirodžius, mane vėl pradėjo draskyti minčių uraganas. Štai jau ir namai, bet . . . ne tie patys. . . Kas šį kartą mane pasitiks? O, mama, kur tu? Kaip tave galiu pasiekti, kaip iš tos nelaimės galiu tave išgelbėti? Tik nežinia į tai gali atsakyti, o ji — užsispyrusi nebylė. . .

Praveriu gimtojo namo duris ir. . . suklumpu. . . Nebegaliu nė žingsnio žengti pirmyn. . . Skausmas milžino replėmis suėmė mane. Po valandėlės, šiek tiek nusiraminęs, vaikščioju po kambarius, jieškodamas kažko brangaus. . . Tas pats namas. Tie patys kambariai. Bet dabar jie tokie niūrūs, tokie tamsūs ir šalti. . . tokie tušti. . . kaip mirę griaučiai. . . be turinio, be sielos, be šviesos. . . O anksčiau būdavo tokie mieli, skęstą pavasario žieduos. . . kaip žemiškojo rojaus pragiedrulis. . . Ir toliau skęstu mintyse bei prisiminimuose. Mama, kur tu? Kodėl tu neateini manęs pasitikti? Juk visada tu ričia atbėgdavai, o dabar. . . pirmą sykį nepasirodei. Argi tu pamiršai? Ne, ne. Netikiu. Aš taip norėčiau žinoti kur tu esi? Taip norėčiau tau padėti, tave apkabinti. . .

Ir kai po trejeto metų teko palikti gimtuosius namus, visai nebuvo gaila: juk jie ne tie patys. . . jie tušti. . . be sielos. . . jie mirę namai. O anksčiau jie skęsdavo meilės ir džiaugsmo sūkuriuos. . .

Ir už vandenynų kasdien mane persekiodavo tos pačios mintys: mama, kur tu, kaip aš galiu tau padėti? Mama, atsiliepk. . . Deja, tyla ir toliau gaubė jos likimą. Tik po k[illegible]ių metų pavyko sužinoti, kad [illegible]namos jau nebėra. . . Palūžo vergo dalios prispausta ir iškankinta. Neabejoju, kokie buvo jos paskutiniai žodžiai: sūneli, kur tu, ar tu dar gyvas ir sveikas? Viešpatie, būk gailestingas. . . Tu dabar jį globok, nes aš jau einu. . . pas Tave . . . Atleisk man, jei kuo Tau nusikaltau. . . Dovanok man, jei aš Tave įskaudinau — juk Tu esi be galo gailestingas . . . Ją priglaudė Sibiro taigos . . . O, mama, visi tave apleido! Nė gimtinės kaimynai neatėjo tavęs palydėti, nė sūnus neatvyko su tavim atsisveikinti, nors tu tiek daug mylėjai: ne tik mane, bet ir pažįstamus. . . nepažįstamus žmones ir . . . visą pasaulį, kurio grožis buvo taip mielas tavo širdžiai.

Brolių ir seserų neturėjau, tai, tėveliui mirus, mudu su mama buvome vienas kitam pagrindine šio žemiškojo gyvenimo atrama ir nesibaigiančiu džiaugsmu. Vietoj jo dabar mano širdyje negailestingas skausmas, mano gyvenime sunkiai užpildoma tuštuma. Motinos Diena yra džiaugsmo šventė, bet man ji yra didelio skausmo diena. Miela mama, žinau, kad ne savo noru tu ten išvažiavai, bet buvai išplėšta iš tėviškės, iš mano gyvenimo ir išvežta į Sibiro klaikumą brutalios jėgos, nežinančios nei Dievo, nei gailestingumo. Nė amžinam poilsiui negalėjai atsigulti tėviškės žemelėje. Ir kas dabar tavo kapą ten lankys? Kas ant jo gėlytę pasodins? Kas iš pagaliukų sukaltą kryželį rūtomis apkaišys? Gal tik prabėgantis tundros žvėris atklys. . . tik nakties tyla budės prie tavo kapo. . . Tik pakeleivis vėjelis atneš tau tautos skundą iš Lietuvos: tu užbaigei žemės vargus o mes dar turime juos kęsti. . . kančios, grandinės dar teberakina mūsų rankas ir. . . mintis. . .

Mama, o mama, jau keturios dešimtys metų, kai tavo nuo darbo sugrubusios rankos nepalietė mano veido! Keturios dešimtys metų, kai aš nebegirdėjau tavo paguodžiančio žodžio, kai nebemačiau meile ir pasiaukojimu spindinčių tavo mėlynų akių. . .

Sakyk, miela mama, už ką tave išvežė? Kodėl tu turėjai katorgoj baigti savo gyvenimo dienas? Už ką? Ar už tai, kad tu daug mylėjai ir aukojaisi savo šeimai ir savo kraštui? Ar gal mano neatsargus žodis pavergėjų buvo įrašytas juodon knygon ir dėl manęs turėjai eiti tuos kryžiaus kelius? Atleisk man, miela mama, jei aš kaltas. Žiaurūs budeliai nutraukė tavo žemiškąją kelionę. Per tundras, per tyrus nuskambės skausmingas aidas: "Už ką?! Sakykite . . . už ką?!" Tas skundas ten kartosis, ten ir mirs, nes pasaulis yra kurčias mūsų skundams: jis girdi tik tai, ką jis nori girdėti. . .

Nenusimink, brangioji mama, kad dabar mudu esame atskirti. Viens nuo kito taip toli ir. . . taip arti. . . Aš ir toliau tave myliu, kasdien mintimis lankau tavo kapą. Kada nors mudu vėl būsime kartu. . . meile ir ramybe dvelkiančioj Viešpaties sodyboje. . . Lietuvos pavergėjams tu nebebūsi verčiama tarnauti. Tu jiems mirei, bet mums tu būsi gyva per amžius. . . vaikaičių ir provaikaičių širdyse. . . Mama, tu nemirei. . . tu visada būsi gyva čia ir amžinybėje, nes mylėjai Dievą ir žmogų. Mama, tu visada liksi gyva. . . gyva.

Tave mylintis sūnus

Audrius Šarūnas

Torontiškio "Gintaro" šokėjų grupė, dalyvavusi "Tėviškės Žiburių" spaudos vakaro meninėje programoje, pavadintoje "Jaunų dienų aidai"
Nuotr. St. Dabkaus

Piratų puolimas

Vytautas Tamulaitis

Prieš 100 metų laivas vežė iš Europos į Ameriką vabalus, naikinančius medžių kenkėjus. Bet du jauni jūrininkai patikėjo kapitono juokais pasakytais žodžiais, kad veža gangsterių gaudytojus, pasamdytus prezidento.

Kai saulė pakilo, nurimęs vandenynas vėl sublizgėjo jos spinduliuose.

Paliko kapitonas ant laivo denio tik du jauniausius jūrininkus. Jiedu dar nebuvo kovoję su audra ir nežinojo vandenyno klastų. Pats su kitais jūrininkais nuėjo pailsėti.

Laivas lengvai suposi, nesiskubindamas į tolį. Lyg ir jis būtų norėjęs lengviau atsikvėpti po baisios naktis.

Ir tada prie mažos salos, vos matomos tolumoje, pasirodė kitas laivas. Jis buvo daug mažesnis ir greit artėjo. O kai priplaukė arčiau, aiškiai matėsi ant stiebo juoda vėliava su balta kaukole.

Tai buvo tikras piratų laivas. O jauniausias jūrininkas, tik pasakose apie tokius laivus girdėjęs, dabar nustebęs žiūrėjo. Buvo net laimingas, kad pats savo akimis galėjo pamatyti tikrus piratus. O jų laivas jau buvo visai arti. Jis trenkė savo geležimis kaustytu priešakiu, kad jaunasis jūrininkas net susvyravo.

— Ei, tu, žvairy, ar aklas? — sušuko supykęs. — Išmok pirma laivą valdyti, o tik tada stok prie vairo. Išbudinsi visus miegančius po audros.

— Aš tau, gaiduk, tuoj galvą nukirsiu. Va, žiūrėk, šituo riestu kardu, — suriko pats piratų vadas. Vienakis toks, su dideliu randu per visą žandą. Ir, nustūmęs nuo akių savo juodą kepurę, tarė:

— Jis tik galvoms kirsti tinka . . . Tokių drąsuolių kaip tavo.

— Manęs nepagąsdinsi, bet aš tave galiu pagąsdinti. Jei tik prikelsi miegančius, tai tuoj būsi katile šlapiom kelnėm. Su savo kardu galėsi tik košę maišyti.

— Aš tuoj išvirsiu košės . . .

— Tai virk, jei plėšikauti nusibodo. Lipk čia į laivą. Aš tau padėsiu . . . Pamatysi, kas tau atsitiks.

"Iš kur to vaikėzo tokia drąsa?" — galvojo piratų vadas. O kiti piratai geležiniais kabliais jau kabinosi prie laivo. Ir kai užmetė sunkią grandinę, tai jaunasis jūrininkas pats ją pagriebė, užspaudė didelę spyną, susukęs grandinę.

— Ką tu ten narplioji? — sušuko piktai piratų vadas.

— Tavo laivą tvirtai pririšau. Ir spyną užspaudžiau, kad neatsikabintum.

— Tai tu neblogas vyrukas, — nusijuokė piratų vadas. — Tik išplausiu tau dantis ir galėsi mano laive dirbti. Tokiems drąsuoliams aš auksu moku, — pasakė ir bandė užšokti ant laivo.

— Palauk, virvines kopėčias numesiu. Dar kelnes vandenyje pamerksi, — ištarė jaunasis jūrininkas, padėdamas užlipti į laivą piratų vadui.

"Nejau jis išdavikas. O gal iš baimės proto neteko" . . . galvojo jūrininkas prie laivo vairo. Ir nusigandęs nežinojo dabar ką daryti.

— Na, tai pasakyk, iš kur tavo tokia drąsa? — pagriebė piratų vadas jaunąjį jūrininką už plaukų ir užsimojo kardu.

— Kirsiu galvą, jei tik dabar pameluosi. Ką vežat savo laive?

— Žudikus į Ameriką gangsteriams gaudyti. Pats prezidentas juos pasamdė, — išpylė lyg iš rašto jaunasis jūrininkas. Ir nemirkčiodamas žiūrėjo piratų vadui tiesiai į akis.

— Na, o kiek jų? — nuleido piratų vadas savo riestą kardą.

— Trisdešimt trys. Ir kiekvienas po dvidešimt pakloja kasdien. Ar reik paskolinti pieštuką, kiek visi paklos? Man tai reikėjo, kai kapitonas pasakė, — rodė savo baltus dantis jaunasis jūrininkas, ištrūkęs iš piratų vado rankos. Bet nebėgo slėptis, o tik stovėjo pastatęs akis ir šypsojosi.

— Jūs tik devyni. Tai ir du paklos visus ant grindų . . .

— Tu melagis, — sušuko piratų vadas.

— Sakau tai, ką girdėjau iš kapitono lūpų. O jei meluočiau, sakei užmuši. Ir kapitonas dar pasakė, kad jie košę iš pagautų gangsterių daro. Tai ir tave išsivirs . . .

— O paskui valgo?

— Tai gal manai, kad tave vaišins?

— Meluoji . . .

— Ko čia vis žiopčioji — meluoji, meluoji, lyg būtum kvailas ešerys, įlindęs į bučių. Eik ir pats pasiklausk! Bet aš su tavim neisiu. Per klaidą dar papulčiau į tą patį katilą, kaip tavo draugas . . .

— Tu manęs nepagąsdinsi, gaiduk be skiauterės!

— Nė negąsdinu, o sakau, ką žinau. Kopėčias nuleidau ir laivą gerai pririšau. Ne tam, kad pagąsdinčiau, o kad nepabėgtum. Bijojau nusikalsti tiems, kurie, sykį ką nors pagavę, niekados nepaleidžia. Taip kapitonas sakė.

Pasirodė ir antrasis jaunas jūrininkas kitame laivo gale. Piratų vadas pribėgo ir griebė jį abiem rankom.

— Ką vežat? Anas beūsis sakė, kad auksą. Tik nežino kiek. Nukirsiu galvą, jei man pameluosi.

— Ne auksą, o žudikus gangsteriams gaudyti, — atsakė greit, drebėdamas iš baimės. — Paties prezidento pasamdytus . . . Taip kapitonas sakė.

— O kiek? — išvertė savo akį piratų vadas.

— Trisdešimt trys . . .

— O ką jie dabar veikia?

— Visi miega po baisios nakties audros. Jei nori, tai prikelsiu . . .

Tai ir pradėjo piratų vadas atbulas trauktis, nė žodžio daugiau netaręs, tik savo viena akimi greit mirkčiodamas. Juk negalėjo išsigalvoti staiga tokio vienodo melo.

"Tai štai kodėl buvo toks drąsus tas vaikėzas. O jį dar pelė galėjo išgąsdinti", galvojo piratų vadas. Geriau buvo tuoj trauktis iš čia, kol turėjo laiko. Ir atsisukęs pamatė, kad jo palydovai jau kulnis rodo, bėgdami į savo laivą. Tai ir jis paspartino žingsnius.

— Atrišk mano laivą, — sušuko jaunam jūrininkui.

— Neprašei pririšti, tai ko dabar prašai atrišti? — atrėžė tas drąsiai.

— Duosiu aukso, jei greit atriši . . .

— Man nereikia tavo aukso.

— Tai galvą nukirsiu, — užsimojo riestu kardu, prišokęs prie jo.

— Nespėsi, — šoko į šoną. Ir pabėgęs pridėjo. — Tam ir pririšau, kad po mazgu spyną rastum. O kol ją sudaužysi, visi gangsterių gaudytojai jau stovės šalia tavęs. Ir šypsosis, kad pagaliau išsivirs košės iš piratų vado . . .

— Atiduok greičiau spynos raktą, tu gaiduk, — šaukė daužydamas grandinę piratų vadas. — Žinok, kad su vanagu kalbi! Tuoj neteksi savo plunksnų.

— Tu man jų nė nepridėtum, jei aš raktą dar turėčiau. Numečiau jų vadui į laivo apačią. Taip ir turėjau padaryti, kad gyvas likčiau.

— Atiduok raktą! — išvirto ant kaktos piratų vado balta akis ir riesto kardo ašmenys švystelėjo prie pat jaunojo jūrininko nosies.

— Eik ir pats atsinešk, — pabėgęs šaukė. — Susitikęs jų vadą sakyk, kad ir pats esi toks baisus žudikų vadas. Tai tau gal atiduos. Juk vanagas vanagui akies nekerta. O jei bėgsi, kaip bailys, tai tikrai tave pagaus. Muštynių nesitikėk laimėti prieš 33 prityrusius mušeikas.

— Puiki mintis! — sušuko piratų vadas. — Plėšikų vadai visada tarp savęs susitaria. Štai tau gabalas aukso. Bet eik pas jį pirma tu vienas. Ir pasakyk, kad narsus piratų vadas, vardu Geležinis Kumštis, čia atplaukė savo laivu jo pasveikinti. Ir siunčia jam už narsumą dovanų statinę romo ir tiek aukso, kiek jis pats sveria. Ir dar pridėk, kad aš noriu paspausti jam ranką, kaip geram savo draugui. Jei jis sutiks, tegu šitą mano riestą kardą grąžina perlaužtą. Tada žinosiu, kad kautis nereikės. O jei grąžins neperlaužtą, tai mudu kausimės ligi mirties. Tam ir esu piratų vadas, kad kovų ir mirties nebijočiau. Taip jam ir pasakyk!

— Gerai, taip ir pasakysiu, — ir jaunasis jūrininkas nubėgo.

— Ei, vade, ko tu lauki? Ar nori paskutinę savo akį prarasti? — šaukė kiti piratai, sužinoję iš atbėgusių palydovų, kad šitas laivas veža į Ameriką ne auksą, o 33 gangsterių gaudytojus.

— Tylėkit jūs, bailiai! — atkirto piktas. — Kaip jūs bėgsit, jei laivas prirakintas. Ir raktas pas jų vadą. Aš vedu derybas, kad garbingai pasitrauktume. Dviem plėšikų vadams susitikus, reikia draugiškai paspausti rankas.

— Tai duok aukso, kiek jis norės. Mes vėl jo prisiplėšime...

Ilgai negrįžo jaunasis jūrininkas. Bet kai pasirodė, tai piratų vadas iš tolo pamatė, kad jo kardas perlaužtas. Ir šypsojosi dabar, kad taika tarp plėšikų vadų išlaikyta ir kautis nereikės. Net trynė iš džiaugsmo rankas.

— Tai ką, žinios geros? — pasitiko jaunąjį jūrininką.

— Neblogos. Tau laisvė garantuota. Tuoj ateis pasikalbėti pats jų vadas, — atsakė jaunasis jūrininkas, šypsodamasis ligi ausų.

— Štai tau kitas aukso gabalas, — ištraukė iš kišenės piratų vadas. — Vertas už gerą patarimą . . .

Bet negreit pasirodė iš laivo apačios baisi baidyklė. Veidas skersai ir išilgai buvo pilnas randų nuo muštynių. Ilgi ūsai, nudribę į šonus, suposi einant, lyg uodegų galai. Raudona kepurė, su dviem sukryžiuotais kaulais, buvo užgulusi ant vienos ausies, kur kyšojo nulaužto kardo galas. Kairė akis buvo užlipdyta tokiu dideliu tvarsčiu,

(Nukelta į 7-tą psl.)

Hamiltono Vysk. Valančiaus mokyklos VII skyrius su savo mokytoju inž. L. Bakšiu. Iš kairės: Loreta Švažaitė, Gvina Jasevičiūtė, Vida Beresnevičiūtė, Aldutė Skvereckaitė, Audrytė Verbickaitė, Ričardas Beresnevičius ir Liona Kontenytė
Nuotr. J. Miltenio

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte
Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA.
P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

Dail. ROMAS VIESULAS, Temple universiteto Tyler meno mokyklos profesorius prie savo darbovietės. Ši nuotrauka buvo įdėta "Newsweek" š.m. kovo 30 d. ir "Today" ("Philadelphia Inquirer") kovo 22 d. laidose

Piratų puolimas

Vytautas Tamulaitis

(Atkelta iš 6-to psl.)

kad siekė pusę žando. Iš ilgų aulinių batų kyšojo po ilgą peilį. Pečiai buvo iškelti ligi ausų, lyg milžino, o storos rankos išpūstos rankovėse, galėjo, rodos, išrauti medį. Tik nykštukas prieš jį buvo piratų vadas. Ir į galvą jam neatėjo, kad čia galėjo būti gudrus laivo kapitonas.

— Ar galiu ištiesti tau ranką ir pasveikinti kaip draugą? — ištarė piratų vadas, išplėtęs savo išsigandusią akį.

— Ne, — išsišiepė baidyklė. —Mudu ne draugai. Aš negaliu laužyti žodžio, prisiekęs draugystę kitam.

— Bet pagal seną plėšikų vadų paprotį tu turi teisę sulaužyti savo priesaiką, jei gauni aukso iš kito dvigubai daugiau, — aiškino piratų vadas.

— Aš ne toks plėšikų vadas. Aš vadas tik tų, kurie gaudo plėšikus ir gangsterius. Ir draugas ne tų, kurie užpuola beginklius laivus . . .

— Tai tu dabar mane užmuši?

— Ne, daviau žodį per pasiuntinį, kad neužmušiu. Tai jį ir ištesėsiu. Tu gavai savo laisvę ne už draugystę — išmainei ją ant statinės romo. O tavo vogto aukso man nereik!

— Tai tau duosiu dvi statines romo, o trečioji man links, — sušuko nudžiugęs piratų vadas.

— Gerai, pasilik trečiąją sau. Ir galėsi ją išgerti vienas, kai iškelsiu tave į negyvenamą salą. Bet visi tavo vyrai tuojau turi ateiti iš eilės po vieną su manim pasikalbėti. Aš apklausinėsiu kiekvieną atskirai ir, jei pasirodys tinkami ir drąsūs, priimsiu į savo būrį gaudyti gangsterių Amerikoje. Ir nė vieno jų neužmušiu.

— Ir košės iš jų nevirsi?

— Nė košės nevirsiu. Tai mano žodis, kurį ištesėsiu, — ir apsisukęs nuėjo.

O piratų vadas grįžo laimingas į savo laivą. Džiaugėsi pigiai išsipirkęs sau laisvę — nė aukso už ją nereikėjo mokėti. Buvo laimingi ir kiti piratai. Tuoj užkėlė dvi sunkias statines romo ir linksmi, vienas po kito, bėgo pasikalbėti su baidykle. Tikėjosi naujų nuotykių ir gero uždarbio. Bet kapitonas surišo kiekvieno ranką ir užrakino duris laivo apačioje didele, kaip kepurė, spyna. Paskui nusimetė savo baidyklės drabužius ir nusiprausė veidą. Tada tik nuėjo pasikalbėti su piratų vadu.

Piratų vadas, saugomas trijų senų jūrininkų, liūdnai žiūrėjo į žibantį saulėje vandenyną. Net neatsisuko pasižiūrėti į ateinantį kapitoną. Jau buvo sužinojęs, kad gangsterių gaudytojai vežami į Ameriką buvo tik vabalai, o ne žmonės.

— Sveikas, piratų vade! — tarė kapitonas.

— Aš jau ne piratų vadas, — atsakė neatsigrįždamas. — Manęs taip sveikinti jau nereik!

— Kurią salą pasirinksi savo laisvei? — paklausė kapitonas.

— Užmušk mane, — staiga jis atsisuko į kapitoną. — Užmušk tuoj pat!

— To padaryti negaliu, — atsakė kapitonas. — Tau pažadėta laisvė.

— Jau viską žinau, kapitone, — ištarė piratų vadas. — Tu man ją pažadėjai. Atsiimk dabar savo pažadą. Leisk man mirti tokia mirtimi, kokios užsitarnavau. Nukirsk man galvą. Nenoriu likti dabar pajuokai, kad šitaip lengvai galėjo būti nugalėtas drąsus piratų vadas Geležinis Kumštis. Jau iš tolo pamatę mane visi drebėjo . . . O dabar juoksis kaip iš šlapio viščiuko, kad taip lengvai iškirto vanago akis . . .

— Bet pasakyk, už ką turiu tave užmušti? — sušuko kapitonas. — Tu išpildei visas sąlygas, kurios tau buvo duotos. Ir dvi statines romo užkėlei ant laivo. Tu jau užmokėjai už savo laisvę . . .

— Matai, kiekvienas kelias turi savo galą, — ištarė piratų vadas, žiūrėdamas kapitonui į akis. — O aš galvojau, kad jis be pabaigos. Bet šį rytą pakilusi saulė pažiūrėjo į mane ir tarė sau:

"Šitas nematys manęs nusileidžiant . . ." Tada jau net paprastas vabalas galėjo pastoti man kelią ir drąsiai sakyti į akis:

— Na, piratų vade, tu jūrų pabaisa! Visą laiką kapojai kitų galvas, o dabar nukirsk mano. Tu toks didelis ir smarkus, o aš visai mažiukas. Pasimuškim mudu dėl juoko.

— Kirsk pirmas, o aš kirsiu atgal, — pasakė piratų vadas ir nutilo. Po nejaukios tylos griebė ranka už plačio, aukso sagtimi papuošto diržo, kur anksčiau kabojo riestasis jo kardas. Ten jo neradęs, iškreipė savo perkirstą žandą, skausmingai šyptelėjęs, kad jau niekam negalės atkeršyti už šią paskutinę dieną.

— Dabar pats savo akimis matai, kapitone, kokį smūgį jis trenkė man atgal, — sušuko pasisukdamas ant kulno. — Surišo visus mano vyrus . . .

— Negaliu pernešti tokios gėdos. O kad tas vabalas dabar mane jūron įmestų, — tarė drebėdamas iš pykčio. — Jei tu toks bailys, kapitone, kad negali manęs užmušti, tai būk bent liudininku, kad aš pats įšokau į jūrą savo kepurės išsigriebti. — Jis sviedė ją visa jėga į vandenį, o pats nėrė staiga žemyn pro laivo galą jau į išsižiojusią ir alkaną vandenyno gelmių gerklę, kur sukosi verpetuose juoda piratų vado kepurė . . .

Nespėjo kapitonas nė už kojos sugriebti.

Daugiau piratų vado niekas nematė, nors laivas tuoj sustojo, ir pats kapitonas šoko jo ieškoti. Net ir jo kepurė dingo. Lyg kokia baisi žuvis būtų staiga pasigriebusi ir nusinešusi į vandenyno dugną kitų gąsdinti.

Po piratų užpuolimo ilgai žėrėjo saulėje vandenynas ramus ir tylus, lyg atsiprašydamas, kad buvo toks pasišiaušęs tą audringą naktį, nulaužė didįjį burių stiebą ir priviliojo piratus. Bet greit pamiršo jūrininkai tuos vandens kalnus, daužančius laivą, ir tą bežvaigždę naktį . . . Nutilo kalbos ir apie piratų vadą.

Bėgo laivas plačiu saulės taku, o kapitonas išdidus stovėjo ant savo tilto prie vairo. Tik jo deganti pypkė kartais sužibėdavo iš džiaugsmo skaisčia ugnele, net iš tolo matoma. Mėlynų dūmų debesėlis pakibdavo virš drąsios, vėjų ir žaibų išplaktos kaktos.

O toli toli jau mėlynavo ruoželis žemės kranto, kur žydėjo vasara, skęsdama mėnesienų pasakose.

Religinis koncertas

Jau antri metai iš eilės Hamiltono ateitininkai visuomenei rengia Gavėnios laikotarpyje religinį koncertą. Man teko tokiame koncerte dalyvauti 1981 m. balandžio 5 d. Aušros Vartų parapijos šventovėje. Programą sudarė Darija Deksnytė-Powell, ilgametė Hamiltono ateitininkė. Ji baigė muzikos mokslus Hamiltono MacMaster universitete ir dabar vadovauja Aušros Vartų parapijos chorui, dalyvauja Toronto "Volungės" ansamblyje ir reiškiasi kaip akompaniatorė.

Koncerto programą atliko solistė Anita Pakalniškytė — sopranas, smuikininkė Helen Tobias, torontiškė "Volungė", kuriai vadovauja Dalia Viskontienė. Akompanavo Paulius Vytas ir Darija Deksnytė-Powell. Buvo parinkti klasikiniai kūriniai — Haendelio, Bacho, Mozarto, Gounod. Su įdomumu publika klausėsi "Volungės" puikiai atliekamo G. Faure "Cantique de J. Racine". Anita Pakalniškytė atliko keletą solo dalykų. Ypač gražų įspūdį paliko kartu su "Volungės" ansamblio moterimis atlikta giesmė — Mozarto "Laudate Dominum".

Publika mielai kalusytų ir daugiau kūrinių, atliktų "Volungės" ansamblio ir Anitos Pakalniškytės.

Smuiku Helen Tobias ir vargonais Darija Deksnytė-Powell atliko keturis kūrinius: Albioni Sonata No. 6, Haendelio Sonata No.1, Albioni Sonata Adagio ir Allegro, Haendelio Sonata No. 3.

Programą papildė ir žodinė kūryba. Skaitymus iš Šv. Rašto atliko Kazimieras Bungarda ir moksleivis A. Venslovas.

Po puikaus koncerto Hamiltono ateitininkai, vadovaujami Elenos Gudinskienės, paruošė visiems programos dalyviams ir publikai arbatėlę parapijos salėje. Hamiltono vaišingumas plačiai žinomas, tad ir šį sykį Hamiltono ateitininkai neatsiliko.

Hamiltono ateitininkams nuoširdus ačiū už tokio masto religinį koncertą. Nors išlaidos didelės ir surinktos aukos vargu padengia išlaidas, Hamiltono ateitininkai ketina religinį koncertą padaryti kasmetine Gavėnios tradicija. Tai jų duoklė Hamiltono visuomenei. Gaila tik, kad daugiau pačios organizacijos narių koncerte neatsilankė. Vertėtų šitokio pobūdžio koncertus rengti ir kitose kolonijose Gavėnios metu. Kaip savo įvadiniame žodyje sakė kun. St. Šileika, svečias iš Brazilijos, melstis ir susikaupti galime ne tiktai žodžiu, bet ir muzika.

Gabija

Atsiųsta paminėti

Janina Narūnė, PIRMŪNĖS AKADEMIKĖS. Leidėja dr. Zuzana Šalnienė. Čikaga 1980 m. 200 psl.

LIETUVIŲ DIENOS, 1981 m. vasaris. Šis numeris skirtas dail. Jurgio Juodžio kūrybai. Apie tai išspausdintas pasikalbėjimas su juo. Simas Sužiedėlis rašo apie tautos laisvę ir moralę. Leidėjas — A. F. Skirius, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029, USA.

Pirmūnės akademikės

Autorė J. Narūnė savo leidiniu užsimojo įamžinti mūsų pirmųjų intelektualių pastangas siekti mokslo ir pavaizduoti jų įnašą į kultūrinį Lietuvos gyvenimą. Žinant to laiko sunkias sąlygas, ypač nenorą dėl lėšų stokos gausių šeimų ir kitų priežasčių leisti mergaites į mokslą, tikrai reikia pagerbti ir įvertinti to laiko jaunas moteris, kurios svetimų kraštų universitetuose, dažnai labai vargingomis sąlygomis, siekė mokslo.

Gaila, kad apie tą gyvenimą sužinom labai mažai. Knyga suskirstyta į skyrius: Lietuvės studentės Šveicarijoje, Petrapilyje ir t. t. Bet pvz. apie gyvenimą Šveicarijoje įžanga yra tokia: "Šveicarija — gražių gamtos vaizdų kraštas. Alpių aukštais kalnais apsupta, ji turi nepaprasto grožio žydinčius slėnis, nubertus g ė l ė m i s. . ." Skamba reklamiškai.

Apie patį studentišką gyvenimą beveik nieko konkretaus nėra. Kituose skyriuose yra šiek tiek žinių apie organizacijas, veiklą ir sroves, bet taip pat yra nereikšmingų, nežinia kodėl įterptų sakinių, kaip pvz. J. Šližio pastaba apie gyvenimą Petrapilyje ". . . atvyko į Petrapilį jauna, daili, grakšti studentė Janina Markevičiūtė. . . man teko drauge su drauge Janina vykti pas kompozitorių Talat-Kelpšą, kviečiant jį dalyvauti mūsų koncerto-baliaus programoje. Studentė Janina nepasirodė vėjavaikė". Ne tik Tallat-Kelpšos pavardė netiksliai parašyta, bet iš viso neaišku, ką čia norima pasakyti.

Knygoj surinktos 240 moterų biografijos ir pratarmėj J. Daužvardienė leidinį vertina kaip milžinišką darbą, vertingą enciklopediniu, istoriniu ir kultūriniu požiūriu. Kad veikalas toks būtų, pirmiausia reikalinga kokia nors sistema ir tikslumas. Šioje knygoje to nėra. Autorė sako, kad apsiribojo įtraukdama į knygą tik moteris, gimusias prieš 1905 metus. Bet yra nemažai gimusių 1905 metais ir viena, Marija Barzdžiūtė, 1909 m. Įdėti vieną ir praleisti daugybę kitų yra nelogiška. Taip pat, jei knygoj yra kelios Amerikos lietuvės akademikės, tai kur visa eilė kitų? Į knygą sudėtos ir baigusios mokslus, ir studentės, kurios betgi nežinia ar ką nors baigė, ir solistės, ir artistės ir menininkės, o gale — nusipelniusios moterys. Dauguma tų pačių moterų yra įtrauktos į Lietuvių Enciklopediją. Apie tas, kurių L. Enciklopedijoje nėra, ir iš Narūnės knygos nedaug tesužinom. Daug biografijų be gimimo datų, kaikurios labai trumpos. Pvz. Pranės Petronytės trijų eilučių biografija: "Gimė Švenčionėlių dvare, Vilniaus aps. Studijavo Stobuto Aukštuose agron. Kursuose. Karui įpusėjus, prasidėjus Petrapily badui, epid. ligoms ir neramumams, ji išvyko pas tėvus, kurie nestokojo duonos". Taip ir neaišku, ar ji ir pasiliko visą gyvenimą tos tėvų duonos valgyt, ar tapo akademike-profesijonale.

Dar viena trijų eilučių biografija: "Taip pat Vandos Tumėnienės atsiminimu, Petrapily studijavo Gecevičiūtė, vėliau Višinskienė. Petrapilyje ji jau buvo ištekėjus už rusų dantų daktaro Višinskio. Deja, ji buvo labai nusivylusi šeimyniniu gyvenimu". Taip pat nerimtai skamba tokie autorės pasakymai: Smetonienė buvo nepaprasto grožio moteris, Salomėja Nėris — neaišku ar laisvu noru tapo komuniste, ar buvo priversta.

Jei knyga turėjo būti papildymas žinių apie moteris akademikes, tai ta intencija irgi nepasiteisino. Čia net nėra įtrauktos visos moterys, kurios yra L. Enciklopedijoje, nors ir gimusios prieš autorės pasirinktą 1905 metų ribą. Tik atsitiktinai pavarčiusi L. Enciklopediją, radau visą eilę pavardžių, kurių trūksta knygoje: Marija Skardžiuvienė, pedagogė, Dubeneckienė-Kalpokienė, baletmeistrė, Girniuvienė-Arsaitė, teisininkė, Girčytė-Maksimaitienė, istorikė, Skrupskelienė-Petrauskaitė, pedagogė, Vymerytė Margarita, filosofijos fak. vyr. asistentė. Be abejonės, yra ir daugiau.

Be to, yra ir klaidų. Remiantis L. Enciklopedija, S. Šimoliūnienės mergautinė pavardė turi būti Grigiškaitė, o ne Griškaitė. Gerai pažinoję Oną ir Bronę Kurmytes tvirtina, kad Onos Kurmytės biografiją iliustruojanti fotografija yra Bronės Kurmytės, ne Onos. Apie Zapolskaitę-Butkevičienę sakoma, kad nėra jokių žinių L. Enciklopedijoje ir pateiktoji biografija yra labai trumpa. Tuo tarpu ji L. Enciklopedijoje įrašyta Butkienės pavarde, ir žinių apie ją yra pakankamai.

Dėl knygos gale suminėtų nusipelniusių moterų, tai visiems aišku, kad 40 moterų jokiu būdu neatstovauja visom tuo metu pasižymėjusiom moterim.

Pasigedom taip pat atskiro skyriaus Vilniaus universitetui. Vilniaus akademikės priskirtos arba prie studenčių Lietuvos universitetuose, arba prie studenčių Lenkijos universitetuose.

Išvadoje tenka pasakyti, kad pretenzijos į istorinį ar enciklopedinį veikalą, kaip šią knygą vertina J. Daužvardienė, nepasiteisina. Geriausiu atveju tai mėgėjiškai surinkta informacinė medžiaga, kuri gali būti naudinga. Taip pat šis leidinys turės nostalginės vertės toms, kurios tuo laiku studijavo ar pažinojo to meto inteligentiją.

Jei knyga sukelia abejonių, tai autorės energija ir pasitikėjimas savimi yra pasigėrėtini. Ji šiuo metu yra 85 metų amžiaus, bet žada išleisti ir antrą šios knygos tomą.

Janina Narūnė, PIRMŪNĖS AKADEMIKĖS. Leidėja dr. Zuzana Šalnienė. "Draugo" spaustuvė. Čikaga 1980 m.

B. M.

Solistė SLAVA ŽIEMELYTĖ, išleisdinusi savo įdainuotų įvairių kompozitorių dainų plokštelę, kuri gaunama Toronto lietuvių parapijų kioskuose ir Lietuvių Namuose. Taip pat galima užsakyti paštu šiuo adresu: S. Žiemelytė, P.Q. Box 552, Station "U", Toronto, Ont., M8Z 5Y9. Kaina — $7.00. Pažymėtina, kad solistei akompanavo muz. J. GOVĖDAS

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

LIETUVIŲ ISTORIJOS DRAUGIJOS SUIRINKIME Čikagoje įdomią paskaitą "Traidenio laikų Lietuva" skaitė J. Dainauskas. Prelegentas nusiskundė, kad žinios apie Traidenį esančios labai ribotos. Nežinia, nei kas prieš jį valdė, nei kas po jo. Valdžią jis greičiausiai perėmė 1269 m., o buvo nužudytas 1281 m. Buvo labai karingas valdovas, savo žygiais pasiekdavo net Liubliną. Gerus santykius turėjo su mozūrais, nes jo dukterį Gaudimantę buvo vedęs jų kunigaikštis Boleslovas. Traidenis rėmė jotvingius jų kovose su Haličo kunigaikščiais, buvo įsteigęs Raigardo miestą. Jam pavyko atimti Daugpilį iš Livonijos ordino, prijungti prie Lietuvos daugiau žemių, negu jų turėjo Mindaugas. Spėjama, kad Traidenis priklausė valdovinei Mindaugo dinastijai.

SYDNĖJAUS SEYMOUR CENTRE velionies dail. Alberto Veščiūno darbų parodą surengė Australijoje gyvenanti jo sesuo Aldona Veščiūnaitė-Janavičienė kovo 23 — gegužės 2 d.d. Parodai buvo panaudota beveik 50 sesers išsaugotų brolio kūrinių, pradedant tušo piešiniais, baigiant aliejiniais bei akriliniais paveikslais. Parodą atidarė Australijos Akvarelės Instituto pirm. M. F. Bates. A. Veščiūnas buvo gimęs 1921 m. Pandėlyje prie Rokiškio. Architektūrą studijavo Kaune ir Stuttgarte. Daile susidomėjo 1949 m., kai jau buvo atvykęs į JAV. Ją studijavo pas prof. W. Burnet iki 1953 m. Dalyvavo įvairiose dailės parodose JAV ir V. Vokietijoje.

RAŠYTOJAS ROMUALDAS SPALIS-GIEDRAITIS 1980 m. gegužės 14 d. mirė Hamburgo universiteto klinikuose, V. Vokietijoje, nesulaukęs pasirodant savo "Vienos kartos istorijos" serijos paskutinio romano "Auksinio saulėlydžio gundymai". Š. m. kovo mėnesį jį išleido studentų tautininkų korporacija "Neo-Lituania". Velionis buvo šios korporacijos filisteris. Susipažinimą su šiuo pomirtiniu leidiniu ir aplamai su R. Spalio-Giedraičio kūryba neolituanai nutarė surengti Los Angeles mieste birželio 7 d.

KLEVELANDO ŽIDINIO SKAUTĖS balandžio 25-26 d.d. šiame JAV mieste gyvenančius lietuvius pakvietė į didžiąją Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salę, kur jos surengė dail. Vandos Aleknienės tapybos darbų ir dail. Norberto Lingertaičio gintaro dirbinių parodą.

DVIDEŠIMTĄJĮ NOVELĖS KONKURSĄ paskelbė Klevelande leidžiama "Dirva". Ilgametis mecenatas Simas Kašelionis konkurso premijai parūpino $600. Novelės temą pasirenka patys autoriai, tačiau ji turi būti netrumpesnė kaip 15 mašinraščio puslapių su dvigubu tarpu tarp eilučių. Novelės konkursui turi būti atsiųstos iki š.m. birželio 15 d. šiuo adresu: "Dirva", novelių konkursas, P.O. Box 03206, Ohio 44103, USA. Jas reikia pasirašyti slapyvardžiu, o savo vardą ir pavardę su adresu pridėti užklijuotame vokelyje. Vertintojų komisija atidarys tik laimėjusio autoriaus vokelį. Konkurso rengėjai pasilaiko teisę premijuotą novelę be papildomo honoraro autoriui paskelbti "Dirvos" puslapiuose ar išleisti atskiru leidiniu. Nepremijuotos novelės galės būti grąžintos autoriams, jeigu jie norėtų. Vertintojų komisija, neradusi nė vienos premijuotinos novelės, premijos nepaskirs ir $600 perduos sekančiam konkursui 1982 m.

DAIL. VANDA ALEKNIENĖ savo tapybos darbų parodą turėjo So. Hollande, Ill., Thorntono kolegijoje. Parodos atidaryme dalyvavo ir būrelis lietuvių. Ji uždaryta balandžio 16 d.

POETAS JUOZAS KĖKŠTAS mirė Varšuvoje balandžio 16 d. Velionis buvo gimęs 1915 m. Taškente, mokėsi Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijoje, kurią baigė be teisės įstoti į betkurį Lenkijos universitetą. Už antilenkišką veiklą buvo kalintas Lukiškių kalėjime ir Kartūzų Berezos koncentracinėje stovykloje. Pirmąjį savo poezijos rinkinį "Toks gyvenimas" išleido 1938 m. Sovietams užėmus Vilniaus kraštą, buvo apkaltintas kontrrevoliucine veikla, nuteistas 8 metais priverčiamų darbų stovyklos, išvežtas į Kirovo srities Viatlagą. Jį išgelbėjo gen. Anderso organizuojama lenkų armija. Su jos daliniais kovojo Italijoje, buvo sunkiai sužeistas prie Monte Cassino. Pokaryje gyveno Romoje, 1947 m. išvyko Argentinon, bet ten nepritapo dėl persunkių darbų, silpnos sveikatos. Ištiktas paralyžiaus, 1959 m. grįžo Lenkijon ir ten buvo globojamas kaip buvęs jos karys. Išeivijoje J. Kėkštas buvo įsijungęs į poezijos antologiją "Žemė", priklausė redakciniam "Literatūros Lankų" kolektyvui, jo steigėjų eilėms. Čia išleisti jo poezijos rinkiniai: "Rudens dugnu" — 1946 m., "Staigus horizontas" — 1947 m., "Diena naktin" — 1948 m., "Etapai" — 1953 m. Vilniuje 1962 m. išleista rinktinė "Lyrika". J. Kėkštas yra išvertęs J. Slowackio "Mano palikimą", dabartinio Nobelio premijos laureato Č. Milašiaus (Milosz) "Epochos sąmoningumo poeziją". Gyvendamas Lenkijoje, daugiausia vertė lenkų kalbon lietuvių poetų kūrinius. Jam teko būti vienu iš vertėjų bei redaktorių ir Lenino premiją laimėjusios E. Mieželaičio knygos "Žmogus".

KAUNO PROFSĄJUNGŲ KULTŪROS RŪMAI teatro dienos proga specialiu vakaru prisiminė velionį rež. Borisą Dauguvietį. Apie jo gyvenimą bei įvairiašakę kūrybą kalbėjo teatrologė I. Aleksaitė. Atsimimais dalijosi velionies našlė aktorė N. Vosyliūtė-Dauguvietienė, aktoriais tapę buvusieji jo mokiniai — O. Šauleckaitė ir A. Mackevičius. Vakaro dalyviai išgirdo vienintelį išlikusį B. Dauguviečio įrašą — Barono monologą iš A. Puškino "Sykščiojo riterio". Jiems taipgi buvo parodyta kino archyvuose turima filmuota medžiaga. Vilniaus dramos teatro aktoriai suvaidino II veiksmą iš K. Kymantaitės režisuotos B. Dauguviečio komedijos "Žaldokynė".

LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJA paskyrė savo premijas jauniesiems mokslininkams už jų darbus, paskelbtus 1979-80 m. Laureatais tapo: V. Būda ir G. Vaitkevičienė iš Zoologijos ir parazitologijos instituto, Z. Dobrovolskis ir A. Krotkus iš Puslaidininkių fizikos instituto, R. Mikulevičius iš Matematikos ir kibernetikos instituto, J. Švirmickas iš Biochemijos instituto, J. Vijeikis iš Ekonomikos instituto, S. Žukas iš Lietuvių kalbos ir literatūros instituto. Visi šie institutai priklauso Lietuvos Mokslų Akademijai.

PANEVĖŽIEČIUS Į PARODŲ RŪMUS PAKVIETĖ du dailininkai — skulptorius Vytautas Šerys ir grafikas Valerijonas Jucys. Pirmasis buvo išstatęs 1963-80 m. sukurtus skulptūrinius portretus, papildytus spalvingomis monotipijomis, paminklinių skulptūrų nuotraukomis. V. Jucys parodai sutelkė apie 250 knygženklių ir savo iliustracijas humoristiniams lietuvių rašytojų kūriniams.

LIETUVOS KINO STUDIJOS atstovai dalyvavo VII-jame sąjunginiame dokumentinių žemės ūkio filmų festivalyje Armėnijos sostinėje Jerevane. Pirmą premiją ir vertintojų komisijos diplomą laimėjo rež. H. Mikalauskio ir operatoriaus R. Damulio filmas "Nemuno krašto sodai". Sovietų Žurnalistų Sąjungos diplomą bei krištolinę taurę parsivežė rež. G. Skvarnavičius ir operatorius Z. Pomecka už sėkmingą žemės ūkio temos sprendimą filme "Ko ašaroja Medėja".

STUDENTŲ MIESTELIO GYVENTOJAI VILNIUJE susitiko su aktoriumi Gediminu Girdvainiu. Jis dirba Vilniaus jaunimo teatre, yra žinomas iš lietuviškų filmų "Velnio nuotaka", "Šmokas ir Mažylis". Svečias studentams kalbėjo apie savo kūrybinį kelią, dabartinį lietuvių teatrą ir kiną. Visus sužavėjo žemaitiškai paskaitytas šmaikštus eilėraštis ir ištrauka iš Žemaitės "Trijų mylimų".

KAUNO LĖLIŲ TEATRAS paruošė pirmąją šiemetinę premjerą, kuriai buvo pasirinkta R. Skučaitės pjesė "Mane saulytė šaukė", gvildenanti karo ir taikos problemas. Spektaklį režisavo S. Ratkevičius.

ŠIAULIŲ PARODŲ RŪMAI surengė VI-ją šiauliečių karikatūristų parodą, kurioje dalyvavo R. Baldišius, S. Burneckis, A. Bartašiūnas, A. Narbutas, H. Orakauskas, V. Skvarcovas, svečiai iš Kauno — V. Beresniovas, A. Jonaitis, A. Snarskis ir vilnietis A. Bunikis. Šiauliečio H. Orakausko piešinius papildė iš metalo lietos ir kalinėtos satyrinės skulptūros.

VILNIAUS OPEROS IR BALETO TEATRE 250-tąjį savo koncertą surengė baritonas Eduardas Kaniava. Pasirinktoji programa atspindėjo daugiau kaip 20 metų trukusią kūrybinę jo veiklą. Koncertą sol. E. Kaniava pradėjo J. Tallat-Kelpšos, J. Gruodžio dainomis, jį tęsė dabartinių kūrėjų kompozicijomis. Šiltai buvo sutiktas vokalinis P. Dičkaus ciklas "Žemės amžinam kely", sukurtas poetės V. Palčinskaitės tekstu, dedikuotas pačiam sol. E. Kaniavai. Pirmą koncerto dalį užbaigė austrų kompoz. Gustavo Mahlerio ciklas "Keliaujančio pameistrio dainos". Akompanavo pianistas Ch. Potašinskas. Antroji koncerto dalis buvo skirta operų pasauliui. Sol. E. Kainiavai talkino Vilniaus operos sopranas Giedrė Kaukaitė ir simfoninis teatro orkestras, diriguojamas J. Aleksos. Joje skambėjo arijos bei ištraukos iš P. Čaikovskio, V. Klovos, G. Verdi, G. Rossini, G. Puccini operų.

PENKIOS 1980 M. IŠLEISTOS LIETUVIŠKOS KNYGOS laimėjo diplomus sąjunginiame konkurse "Knygos menas'. Pirmo laipsnio diplomus gavo "Vagos" leidykla ir K. Poželos spaustuvė už M. K. Čiurlionio kūrinių reprodukcijų aplanką "Sonatos ir fugos". Antro laipsnio diplomai įteikti "Vagos" leidyklai ir "Vaizdo" spaustuvei už V. Mozūriūno poezijos rinkinį "Vilniaus etiudai". Kultūros darbuotojų profsąjungos centro komiteto premiją gavo rinkinį iliustravęs jaunasis dail. R. Kepežinskas. Tos iliustracijos buvo diplominis jo darbas. Trečio laipsnio diplomus laimėjo: "Mokslo" leidykla ir dail. B. Leonavičius už Č. Kudabos knygą "Geografinės kelionės ir atradimai", "Vagos" leidykla už knygą "Dangaus kalvis Perkūnas" ir jos autorius I. Gutauskas, pats atlikęs jos iliustracijas. Speciali Sovietų Dailininkų Sąjungos premija paskirta dail. I. Žviliuvienei, iliustravusiai J. Avyžiaus knygą "Juodžvaigždis arkliukas".

V. Kst.

CHOLKAN
R. CHOLKAN & CO. LTD.
REAL ESTATE

DĖMESIO, LIETUVIAI!!!

- Parduodantiems per mus nuolaida
- Nemokamas nejudomo turto įkainojimas
- Sąžiningas patarnavimas visuose nejudomo turto reikaluose
- Daugiau kaip dvidešimt penkerių metų patirtis

2336 Bloor Street West – Tel. 763-5555
PRANAS KERBERIS namų 239-5923
ANTANAS GINIOTIS namų 769-9356

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414

AKTYVAI — virš 19 milijonų

KASOS VALANDOS:
Pirmadieniais 10 - 3
Antradieniais 10 - 3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10 - 8
Penktadieniais 10 - 8
Šeštadieniais 9 - 1
Sekmadieniais 9.30 - 1

MOKA UŽ:
90 dienų termin. indėlius 14¾ %
term. indėlius 6 mėn. 14 %
term. indėlius 1 metų 13 %
term. indėlius 3 metų 12 %
pensijų s-tą 13 %
taupomąją s-tą 10¼ %
spec. taup. s-tą 14 %
depozitų-čekių s-tą 6 %

DUODA PASKOLAS:
asmenines nuo 16 %
mortgičius nuo 15 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's checks). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS
2239 Bloor Street West. • 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS REAL ESTATE LTD.
REALTOR
1072 Bloor St. W.
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus A. Bliūdžius
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai ★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F. ★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario
Telefonas 535-1258
• Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių •
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

KANADOS ĮVYKIAI

Vėl kyla palūkanos

Kanadoje vėl prasidėjo palūkanų už paskolas didėjimas, kurį nustato valstybinis Kanados bankas, kas savaitę keisdamas palūkanas už savo paskolas kitiems bankams. Skaudžiausiai yra paliesti mortgičius turintys namų savininkai, kai pasibaigia jų galiojimas ir reikia pasirašyti naujas sutartis pagal naujas palūkanas, kurios jau priartėjo prie 18% ir netgi gali pasiekti 20%. Daugeliui šeimų tada mėnesinis mortgičių skolos atsilyginimas su naujomis palūkanomis pasidaro nepakeliamas. Dienraštis "The Toronto Sun" paskelbė parankią lentelę, liečiančią $50.000 mortgičius. Kai palūkanos tebuvo 10%, už tuos mortgičius kas mėnesį teko mokėti po $447.24, kai jos pakilo iki 15% — $623.07. Su 16% palūkanomis mėnesinės išmokos pakilo iki $659.54, su 17% — iki $696.26, su 18% pakils iki $733.19, su 19% — iki $770.28. Šiose aplinkybėse neturtingesnės šeimos yra priverstos parduoti nebaigtus išmokėti namus ir pastogės ieškoti nuomojamuose butuose, kurių nuoma taip pat sparčiai didėja, nors Ontario provincijoje jas šiek tiek pristabdo valdžios kontrolė.

Paskolų pabranginimu skelbiama kova infliacijai lig šiol tebėra nesėkminga. Pasiturintieji asmenys nevengia brangių paskolų, nes dolerio vertę silpnina kylanti infliacija. Kai pagaliau atsiskaitoma už paskolą, išmokėtoji suma yre menkesnės vertės už tą, kuri buvo gauta paskolos dėka. Dėl siaučiančios infliacijos unijos reikalauja didesnių atlyginimų savo nariams, o darbovietės, patenkindamos tokius reikalavimus, kompensacijos jieško savo gaminių pabranginime. Šia tema pagaliau prašneko ir Kanados finansų min. A. MacEachenas. Jis vis dar atsisako įvesti kainų bei atlyginimų kontrolę, kurios pirmasis bandymas buvo gerokai sumažinęs infliaciją. Šį kartą min. A. MacEachenas kalba apie naujas priemones: galimą pajamų mokesčio padidinimą perdideliu atlyginimus išsikovojusių unijų nariams ir perdaug savo gaminius pabranginusioms įmonėms. Toks sprendimas būtų naudingas valdžios iždui, nes padidintų jo pajamas, bet jis, deja, nesumažintų gaminių kainos. Veiksmingesnė yra pajamų ir atlyginimų kontrolė, sumažinanti ir algas, ir gaminių kainas. Tada iš jos naudos turi visi vartotojai, net ir mažai uždirbantys.

Ontario švietimo ministerė B. Stephenson buvo užsakiusi specialią studiją apie mokyklų reformas. Ją paruošė speciali komisija, kuriai vadovavo buvęs Toronto švietimo vadybos direktorius D. Green. Studijon yra įtraukta net 101 rekomendacija. Įdomiausias yra pasiūlymas panaikinti XIII klasę, kurią visoje Kanadoje turi tik viena Ontario provincija. Jos panaikinimu gimnazijos žanro klasės iš penkerių būtų sutrumpintos iki ketverių metų. Esą mokslas nė kiek nenukentėtų, jeigu į likusias keturias klases būtų įvesta privalomų dalykų programa, kurią dabar užgožia perdaug moksleiviams paliktų pasirinkimų. Jie dažnai pasirenka lengviausius dalykus, neturinčius didesnės reikšmės bendram išsilavinimui. Šį pasiūlymą jau atmetė mokytojai, nuogąstaujantys, kad XIII-tos klasės panaikinimas sumažins jų skaičių. Pasiūlymui betgi pritaria Toronto universitetas, kolegijos ir netgi patys moksleiviai. Studija taip pat siūlo padidinti valdžios paramą privačių katalikiškų mokyklų IX ir X klasių moksleiviams, kad ji būtų sulyginta su parama viešosioms mokykloms. Sprendimą šiais ir kitais klausimais turės padaryti premjero W. Davis vyriausybė, ypač švietimo ministerė B. Stephenson.

Valstybinė radijo ir televizijos CBC bendrovė buvo pasišovusi įvesti antrąjį televizijos tinklą, kurio programos geriausiu laiku būtų perduodamas žiūrovams kabeliu. Šį CBC direktoriaus A. Johnsono sumanymą betgi atmetė min. pirm. P. E. Trudeau vyriausybė, atsisakydama padidinti finansinę valdžios paramą 5%. 1980-81 m. ta parama siekė $626 milijonus, o 1981-82 m. buvo paskirta $703 milijonai. Pasak A. Johnsono, geriausiu atveju parama padengs tik infliacijos atneštus nuostolius. Iš tikrųjų valstybinė CBC televizija pergyvena lig šiol neišspręsta krizę. Kanadoje yra žymiai populiaresnės privačios televizijos bendrovės, nes jų stotys susilaukia daugiau žiūrovių be jokios valdinės paramos. CBC bendrovė vyrauja tik tokiose vietovėse, kur yra vienintelė šiam tinklui priklausanti stotis. Prie didžiulės valdinės paramos CBC televizija prideda dar ir už reklamas gaunamus dolerius, tačiau niekaip neįstengia paruošti populiarių programų. Jos pagrindinis arkliukas — ledo ritulio rungtynės kiekvieno šeštadienio vakarą arba kai būna t a u r ė s varžybos. Rungtynių transliacija yra gerokai pigesnė, negu vaidybinė ar meninė programa. Atrodo, didžiąją dalį prie bilijono dolerių artėjančios finansinės paramos suėda gausių biurokratų algos, biurokratų, kurie nesugeba netgi paruošti gerų programų. Dėlto spaudoje jau nekartą buvo keltas klausimas parduoti CBC bendrovę privatiems sluogsniame ir tuo būdu sustabdyti nesėkmingą valdinių išlaidų švaistymą. Privačios televizijos bendrovės sekmingai veikia JA Valstybėse. Kai būna visą tautą liečiantis įvykis, jos atiduoda savo duoklę, atsisakydamos reguliarių programų. Tai pvz. liudija įkaitų iš Irano sugrįžimas ir prez. R. Reagano sužeidimas. Panašaus principo laikosi ir privačios televizijos bendrovės Kanadoje, negaunančios jokios finansinės paramos iš valdžios iždo.

Socialistų Internacionalas, kuriam vadovauja buvęs V. Vokietijos kancleris W. Brandtas, savo posėdžiuose Amsterdame nutarė ištirti dabartinius įvykius Salvadore. To Socialistų Internacionalo vicepirmininkas yra Kanados socialistų vadas E. Broadbentas. Amsterdame buvo nutarta jį pasiųsti į Centrinę Ameriką ir ten padaryti atitinkamas išvadas taikos klausimu. Grįžęs Otavon, E. Broadbentas pareiškė, kad Amsterdame jis jau buvo susitikęs su Salvadoro sukilėlių fronto vadu Guillermo Ungo. Jam betgi esą neaišku, ar dabartinis režimas jį įsileis į Salvadorą. Todėl tėra numatytos kelionės į kaimynines Salvadoro valstybes ir į komunistinę Kubą. Salvadoro sukilėlius ginkluoja ir remia Sovietų Sąjunga, šiam tikslui panaudodama Kubą ir Nikaragvą. Prieš JAV prez. R. Reagano viešnagę Otavoje E. Broadbentas daylvavo komunizmui tarnaujančius Salvadoro partizanus remusioje demonstracijoje. Jis taipgi reikalavo, kad Kanados parlamentas pasmerktų prez. R. Reagano politiką Salvadoro klausimu. E. Broadbento taikos kelionę kritiškai sutiko savo vedamuoju dienraštis "The Toronto Sun". Esą žiauriausi režimai pasaulyje naudojasi socializmo etiketėmis. Save socialistinėmis šalimis vadina ir Kuba, ir netgi Sovietų Sąjunga. Dienraštis pataria E. Broadbentui taikos pokalbius Salvadoro reikalu pradėti tose šalyse. Šia proga taipgi primenama, kad federacinė socialistų partija Kanadoje, netgi keisdama savo pavadinimą ir vadus, niekada nesuviliojo kanadiečių. Ji buvo ir tebėra mažumos partija. Už ją federacinio parlamento rinkimuose balsuoja apie 20 % rinkėjų, o ja nepasitiki 80%. Stebint Kanados gyvenimą, tenka konstatuoti, kad socialistai Kanadoje laimi tik provincinius rinkimus. Matyt dėlto, kad provincijose jie neturi jokios įtakos Kanados užsienio politikai. Federacinėje srityje jie greičiausiai atmetami dėl savo politinių pažiūrų, kurios dažnais atvejais yra palankios "socialistinei" Sovietų Sąjungai.

SPORTAS

VARŽYBOS BALTIMORĖJE

Šiemetinės ŠALFASS pirmenybės įvyks Baltimorėje gegužės 16-17 d.d. Tai 31-sios, iš eilės įrodančios nuolatinį veiklos tęstinumą.

Baltimorės lietuvių kolonija nėra gausi, lyginant su didžiosiomis, ir Lietuvių Atletų Klubas sportinėje veikloje irgi reiškiasi kukliu įnašu, tačiau ryžosi šiam svarbiam renginiui. Baltimoriečiai nori matyti kelių sporto šakų rungtyniavimą, pajusti jauno prieauglio sportinį veiklumą, išjudinti visos lietuviškos šeimos narių prisidėjimą šventės ruošos darbams.

Didžioji ruošos darbų našta ir pilna atsakomybė slegia judrų ir energingą apygardos vadovą Algirdą Veliuoną ir jo pasirinktą talkininkų kadrą. Nors didelį nuotoliai ir varginanti kelionė, stambios išlaidos dalį žaidėjų sulaiko namie, bet ryžtas kasmetines žaidynes rengti be pertraukos nemažėja.

Tikimės, kad Baltimorės lietuvių kolonija svetingai priglaus jaunuosius pirmenybių dalyvius ir per tas dvi dienas laiduos sėkmingą žaidynių eigą.

Sporto vadovai bei dalyviai turi irgi stipriai pasitempti, kad viešnagė Baltimorėje, kuri kantriai laukė net 30 metų šio debiuto, nepaliktų šešėlių aikštėj, už jos ribų, svečiuose, priėmimuose ir bendroje varžybų eigoje.

Garsusis "fair play" ir tinkama visų elgsena suriš rengėjus, žiūrovus ir sportininkus, o pačiai lietuvybei bus vertingas indėlis.

Bronius Keturakis

HAMILTONO KOVAS

— Balandžio 11-12 d.d. įvyko Kanados sporto apygardos krepšinio žaidynės Hamiltone. Dalyvavo vyrų A, B, jaunių A, B ir C komandos. Hamiltono Kovas laimėjo pirmenybes vyrų A prieš Aušrą 90:69. Kovo vyrų B veteranai nugalėjo Kovo vyrų B 78:77, Kovo jauniai A laimėjo prieš Aušros jaunius 74:39. Kovo vyrų A žaidėjai: E. Zubas 11, S. Kaknevičius 31, R. Antanaitis 12, R. Butkevičius 14, J. Rickus 6, R. Kalvaitis 15, B. Zubas 15. Kovo vyrų B veteranų komandoje žaidė: K. Kalvaitis 8, A. Kazregis 20, B. Butkevičius 17, L. Butkus 2, L. Meškauskas 4, R. Sakalas 13, E. Tirilis 14. Kita vyrų B komanda: B. Zubas 18, V. Stukas 20, V. Lukošius 7, A. Grajauskas 6, J. Butkus 8, A. Žilvitis 10, R. Urbontas 6, R. Tirilis 2, A. Šeštokas, M. Gudinskas. Kovo jaunių A komanda: R. Kalvaitis 12, Šiulys 10, R. Bartininkas 2, E. Bartininkas 10, Lišk auskas 20, T. Stanaitis 2, L. Stanaitis 2, R. Otto 3, Juodelė 13.

— Kovo jaunučių D komanda pirmą kartą dalyvavo krepšinio žaidynėse. Kadangi nebuvo kitos D komandos, Kovo jaunučiai žaidė prieš Aušros jaunučius C, kurie buvo vyresni ir stipresni. Aušra laimėjo 36:20. Kovo jaunučių komandoje žaidė: Bagdonas 12, D. Remesat 4, A. Kvedaras 2, S. Jankus 2, P. Otto, R. Alderdice, V. Jankus, L. Kumaitis.

(Nukelta į 9-tą psl.)

Ateitininkų žinios

Moksleivių rekolekcijos įvyks Wasagos stovyklavietėje gegužės 29-31 d.d. Jas ves kun. A. Saulaitis ir sesuo Ignė. Kaina — $15.00. Smulkesnės informacijos — pas kuopos pirm. Nataliją Slivinskaitę.

Sendraugiams ir kitiems įdomią paskaitą skaitys Gintė Damušytė iš Niujorko gegužės 23, šeštadienį, 6.30 v.v. Prisikėlimo Parodų salėje tema: "Lietuvos pogrindžio veikla ir jos reikšmė išeivijai" (su skaidrėmis).

Studentai, norintieji kandidatuoti į sekančių metų valdybą, prašomi kreiptis į A. Rašymą. Rinkimai įvyks gegužės mėnesio paskutinį savaitgalį.

Ateitininkų stovykla Wasagoje bus liepos 19-26 d.d. Norintieji vadovauti prašomi kreiptis pas dr. O. Gustainienę arba L. Underienę.

Kas dar negavo loterijos bilietų, prašome įsigyti ir išplatinti. Stovykla yra tikrai verta tokių pastangų iš kiekvieno ateitininko. **L. U.**

Skautų veikla

• Romuvos vajaus komitetas dėkoja pirmiesiems rėmėjams, atskubėjusiems į paglbą, kad būtų galima atlikti reikalingus remontus. Prie pirmųjų šią savaitę jungiasi G. Strazdas, paaukojęs $500, adv. ps. V. Augaitis ir ps. dr. A. Dailydė po $100. Aukas galima siųsti ir mūsų kredito kooperatyvams: "Paramos" ein. sąskaita nr. 1979, Prisikėlimo — 955. Taipgi aukas galima įteikti Romuvos iždi. A. Vasiliauskui, 51 Smithfield Dr., Toronto, M8Y 3M1. Aukų pakvitavimai galioja mokestinėm atskaitom.

• Lituanistikos seminaras vadovams-vėms bus birželio 20-27 d.d. Gintaro vasarvietėje Union Pier, Mich. Programoje — lietuvių kalba, rašyba, iškalba, sintaksė, korespondencija, Lietuvos istorija nuo 1941 m., dainavimas, dainų parinkimas. Dėstys v.s. kun. J. Vaišnys, mokyt. J. Masilionis, s.fil. dr. T. Remeikis ir muz. F. Strolia. Seminaro viršininkė — v.s.fil. D. Eidukienė, 4629 So. Mozart St., Chicago, Ill. 60632, USA. Mokestis — $110. Registruotis per tuntus, įmokant $10 reg. mokesčio. Bandoma gauti rašytoją T. Venclovą ir Vl. Šakalį, kurie gyvu žodžiu praturtintų istorijos seminarą.

• LS Seserijos vadovių sąskrydis gegužės 2-3 d.d. buvo gausus dalyvėmis iš Toronto, Hamiltono, Čikagos, Klevelando, Niujorko ir turiningas savo programa. Suvažiavimo metu pagerbtos Vadovės vėliavos žymeniu K. Dambaraitė, R. Rauth, V. Senkuvienė ir A. Šernaitė; Tėvynės dukros žymeniu Asta Saplienė ir G. Tarvydienė.

• Skaučių pastovyklės vadovių posėdis — gegužės 27 d., 7.30 v.v., skautų būkle. Skautėms stovykloje vadovaus s. L. Gvildienė, pirmą savaitę programos vedėja — ps. A. Saplienė, antrą savaitę s. R. Žilinskienė.

• Į XIX-tąją Romuvos stovyklą rugpjūčio 8-22 d.d. registruojamasi iki birželio 15 d., įmokant registracijos mokestį $20, kuris įskaitomas į bendrą kainą. Vienam asmeniui 1 savaitė — $65, 1 asm. 2 sav. — $110, 2 asm. 1 sav. $105, 2 asm. 2 sav. $180, 3 asm. 1 sav. $155, 3 asm. 2 sav. $230. Registratorė K. Dambaraitė, 22 Hewitt Ave., Toronto, M6R 1Y3. Tel. 536-1433. Č. S.

A. E. LePAGE
Daiva T. Dalinda, B. A.
Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!
• Nemokamas namo įkainojimas •
(Įstaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)
1576 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A4
Tel. 537-3431
Namų 494-0605

MAE-LAINE BRIDALS
Yra pasiruošusi jums patarnauti gražiausiais pavasario bei vasaros vestuviniais drabužiais — nuotakų, pamergių ir kasdienine apranga.
Krautuvė atidaryta: nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 9 v.v., šeštadieniais 9 v.r. — 6 v.v.
1603 Clarkson Rd. N. Mississauga, Ontario (Clarkson Rd. Plaza)
Telefonas 823-5960
Kreipkitės: Mrs. Ona Stončius

AL GARBENS REALTOR
Telefonas 489 - 1543
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys
ALFONSAS GARBENIS jums sąžiningai patarnaus parduodant, perkant, tvarkant mortgičius, įkainojant namus ir t.t. LIETUVIAMS NUOLAIDA
Pirmoji lietuviška nekilnojamo turto agentūra Toronte, veikianti daugiau kaip 30 metų

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA:
14¾% už 90 dienų term. indėl.
14 % už 6 mėn. term. indėlius
13 % už 1 m. term. indėlius
12 % už 3 m. term. indėlius
13 % už pensijų ir namų planą
14 % specialią taup. sąsk.
10¼% už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

IMA:
16% už asm. paskolas
15% už mortgičius

AKTYVAI virš 28 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

FLORIDA REAL ESTATE
Rezidencinės ir komercinės nuosavybės
Apartamentai • Kondominiumai • Nuomojimas
Angelė E. Karnienė
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813)360-2448 • Vakare (813)367-2413

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai.
Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

AUTOMOTIVE FIBER
visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Islington, Ont. M8W 3R3
Telefonas 252-8863

BALTIC EXPORTING CO.
Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5
Telefonas 531-3098
Savininkai S. ir F. Janavičiai

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5
FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

SKAITYTOJAI PASISAKO

PAL KONGRESAS

Š.m. Jūsų savaitraščio 14 nr. buvo išspausdintas "Pranešimas iš Buenos Aires — Lietuvių kongresas Argentinoje", pasirašytas "Kor. M.". "Pranešimas" tik pat pradžioje užsimena apie VII-jį Pietų Amerikos Lietuvių Kongresą (sutr. PALK), įvykusį vasario 11-15 d.d. Jame visai neužsimenama, kad tą kongresą sukvietė Argentinos Lietuvių Organizacijų ir Spaudos Taryba (sutr. ALOST), kuriai dabar pirmininkauja Leopoldas Stankevičius. Ši taryba buvo sudariusi specialią VII PAL Kongreso ruošos komisiją, vadovaujamą Juliaus Mičiūdo. Pakvietimai į kongresą buvo siuntinėjami ALOS Tarybos vardu, pasirašyti J. Mičiūdo, kaip VII-jo PALK pirmininko, ir L. Stankevičiaus, ALOS Tarybos pirmininko. "Pranešime" visai nutylima, kad šio kongreso vadovybė gavo sveikinimus ne tik iš ministerio J. Alb. Fraga, bet ir iš paties Argentinos prezidento J. R. Videla, o iškeliama, kad "vyriausias laivyno admirolas Armando Lambruschini" pakvietęs į savo kabinetą "A. A. Mičiūdą su VLIKo pirmininku dr. K. Bobeliu" ir per juos padėkojęs lietuviams už jų pritarimą kovai prieš teroristus . . . Gražu ir tai, bet didžiai šališka "korespondentui" neužsiminti nė žodžiu apie kongreso vadovybės išgautus žymiai reikšmingesnius patiės prezidento bei jo ministerio sveikinimus . . .

Taip pat visai neužsimenama, kad kongreso vadovybės pastangomis sekmadienį, vasario 15, minint Vasario 16-ją, Buenos Aires katedroje iškilmingas šv. Mišias atnašavo Lomas de Zamora vyskupas Desiderio E. Collino, asistuojamas lietuvių kunigų: prel. P. Ragažinsko, Pr. Gavėno, A. Saulaičio, A. Steigvilo ir J. Margio. Vyskupas savo pamoksle pažadėjo melstis už lietuvių tautos laisvę. Katedrą pripildė lietuviai bei vietos gyventojai. Po pamaldų lietuviai, susirinkę į kongresą iš Argentinos, Brazilijos, Urugvajaus, Venecuelos, Kolumbijos (neskaitant svečių iš JAV ir Kanados) su savų kraštų bei Lietuvos vėliavomis, lydimi celebranto vyskupo bei prezidentūros sargybos karių, susibūrė prie Argentinos išlaisvintojo gen. San Martin paminklo gretimoje Gegužės aikštėje. Eisenų pasitiko krašto apsaugos ministerijos dūdų orkestras, vadovaujamas brigados generolo Iriarte, su maršu. Prie paminklo lietuvaitės, pasipuošusios tautiniais drabužiais, lydimos kongreso pirm. J. Mičiūdo, padėjo puošnų gyvų gėlių vainiką, o orkestras sugrojo Argentinos himną. Po to tylos minute buvo pagerbti žuvusieji už Argentinos ir Lietuvos laisvę. Į iškilmių pabaigą J. Mičiūdas perskaitė ispaniškai suredaguotą deklaraciją, pasirašytą kongreso prezidiumo. Joje P. Amerikos lietuvių vardu įsipareigojama teikti visokeriopą paramą Lietuvos rezistentams, o Argentinos vyriausybei ir tautai padėkota už rodomą svetingumą bei pagalbą lietuvių veiklai laisvinti savo Tėvynę iš marksistinių okupantų jungo.

Tas viešas kongreso iškilmes fotografavo bei filmavo vietos spaudos bei televizijos reporteriai. Jų aprašymai su nuotraukomis pasirodė vasario 16 dienos spaudoje.

Iš "Pranešimo" atrodo, kad visi tie iškilmių aprašymai yra A. A. Mičiūdo nuopelnas, o ne pačių korespondentų, panaudojusių ir kongreso deklaraciją. Girtina, kad ir jis išsiuntinėjo, kaip rašo tame "Pranešime", spaudai savo paruoštą deklaraciją Lietuvai Išlaisvinti Komiteto Argentinoje vardu. Jis tą komitetą 1979 m. sudarė ir jam pirmininkauja, padedamas tik dviejų kitų lietuvių. Tai lyg konkurencija Zeferino Juknevičiaus nuo 1940 m. vadovaujamam Lietuvai Išlaisvinti Centrui Argentinoje, kuris turi paramą visų į ALOST susibūrusių organizacijų vienetų . . .

Juozas Pažemėnas,
kongreso dalyvis-svečias

Red. pastaba. Prieš VII PALK "TŽ" redakcija kreipėsi į vieną argentinietį, prašydama paruošti pilną reportažą apie jaunimo stovyklą ir patį kongresą. Jis pažadėjo, bet neištesėjo. Kor. M. atsiuntė pranešimą tik apie kongreso dalį, susijusią su jo atliktais darbais, tikėdamasis, kad kas kitas bus parašęs apie kongreso eigą. "TŽ" redakcija pasinaudojo tokiu pranešimu, koks buvo gautas. Bendras kronikinis minėto kongreso aprašymas, sudarytas pasinaudojant pietiečių spaudos pranešimais, buvo išspausdintas "TŽ" 13 nr. Dar vėliau "TŽ" 16 ir 17 nr. buvo išspausdintas kanadiečio P. Kuro reportažas apie jaunimo stovyklą. Skaičiusieji visus tuos rašinius "TŽ" galėjo susidaryti apypilnį vaizdą apie P. Amerikos lietuvių kongresą.

POLITINIS NEAPDAIRUMAS

Keli pastarieji "TŽ" numeriai buvo ypač svarūs. Tai man kelia didelį džiaugsmą. Dieve, duok sveikatos bei jėgų ir toliau taip teséti.

Rūpestį kelia VLIKo žmonių laikysena ir nematymas esamos padėties. JAV LB ir PLB nariai dirba iš peties, bet esamas dvilypumas skaldo ne tik jėgas, bet ir lėšas laisvinimo darbui.

Tarptautinė politinė įtampa didėja, ir baiminuosi dėl mūsų veiksnių nesiruošimo nelauktiems įvykiams. O jų gali būti.

Reiktų ką nors daryti. Ėjimas įvykiams iš paskos gali mums brangiai atsieiti.

St. Dargis

St. Catharines, Ont.

DAUGIAKULTŪRIS FESTIVALIS. Š.m. 17-31 d.d. čia įvyks daugiakultūris festivalis. Dalyvaus ir lietuviai su savo meniniėm pajėgom: tautiniais šokiais, gintaro bei medžio dirbiniais, tautiniėm juostom bei tautiniais drabužiais. Į šį festivalį atvyksta iš Kvebeko LaSalle dail. Pranas Baltuonis su savo medžio šaknų skulptūrom ir čia suruoš parodą Lincoln Mall (Welland Ave ir Bunting Rd.). Lankymo valandos: gegužės 20 ir 21 d.d. — nuo 10 v.r. iki 9 v.v., gegužės 22 d. — nuo 10 v.r. iki 6 v.v. Lietuviai "Open House" turės gegužės 20 d., 5 v.p.p., Mulitcultural Centre, 185 Bunting Rd. Programą atliks tautinių šokių grupė "Gyvataras" iš Hamiltono, vad. Breichmanienės. Vietinės moterys pagamins lietuviškų valgių. St. Catharines ir apylinkių lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti.

Lietuvių tautodailės dirbiniai bus išstatyti lange 211 nr. St. Paul St. (Boot shop). **Apylinkės valdyba**

● **Tikiu, jog sėkmingiausia velnio apgaulė yra ši: įtikinti žmones, kad jo nėra.** **(Jonas-Paulius I)**

Linksmas momentas iš "Tėviškės Žiburių" spaudos baliaus: režisorė E. KUDABIENĖ šoka su "Aro" choristais vaizdų pynėje "Jaunų dienų aidai" **Nuotr. St. Dabkaus**

Pažymėjimai mokiniams, rožės motinoms

Toronto Augštesniųjų Lituanistinių Kursų ir Maironio mokyklos išleistuvės

Gegužės 10, sekmadienį, Anapilio salėn suvažiavo lituanistinių kursų ir šeštadieninės mokyklos mokiniai su savo tėvais išleistuvių iškilmėn, kurioje taipgi buvo pagerbtos mamytės Motinos Dienos proga. Absolventams tai buvo išleistuvės, o kitiems mokiniams — palypėjimas į augštesnę klasę.

Scenoje pasirodė programos pranešėjas V. Vaičiūnas ir lituanistinių mokyklų atžalynas — jauniausi ir vyriausi mokiniai. Į gausią publiką prabilo Maironio mokyklos vedėjas Vyt. Bireta, pabrėždamas, kad šis jaunimas yra lietuviško gyvenimo daigai, kurių nubyrėjimas būtų skaudus. "Esate lietuviai, priklausą savajai tautai ir gimtajam kraštui Kanadai".

Perskaičius invokaciją kun. L. Januškai, OFM, mokinius ir motinas pasveikino KLB Toronto apylinkės pirm. R. Sakalaitė-Jonaitienė, buvusi Maironio mokyklos mokinė. Ji skatino reikšti dėkingumą motinoms savo darbais. Gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas poetišku sakiniu priminė: esame maži, bet turime didelį norą išlikti, kai tautai gresia pavojus. Čia pasirodė mažytė Elenutė Skrinskaitė, kuri labai gražiai padeklamavo eilėraštį apie motiną, o jos žodžius palydėjo vaikų choras, diriguojamas R. Mickevičienės.

Po mažiausių pasirodė patys vyriausi — lituanistinių kursų abiturientai su savo mokytoja G. Paulioniene ir vedėju A. Rinkūnu. Pastarasis ilgesniame žodyje išdėstė kursų padėtį. Šiemet juos baigė 8 kursantai, bet nuo ateinančio rudens kursai gali būti uždaryti dėl mokinių stokos (šiemet buvo iš viso 53 kursantai keturiose klasėse). Gimnazijose esą gena daug lietuvių mokinių, bet tik maža dalis ateina į lituanistinius kursus. A. Rinkūno nuomone, reikia mažiau dėmesio atkreipti į politiką, pagrindinį rūpestį bei lėšas skirti lituanistiniam švietimui ir sutelkti geriausias jėgas.

Baigimo pažymėjimus iš savo mokytojų ir konsulo rankų gavo šie kursantai, baigę XIII klasę: D. Barakauskaitė, A. Gedrimaitė, L. Karosaitė, A. Kišonas, R. Pleinytė, T. Prakapas, R. Rauth, R. Totoraitytė. P. Liegienės iš Staynerio $300 dovana paskirstyta šiems geriausiai baigusiems kursantams: A. Gedrimaitei — $125, R. Pleinytei — $100, L. Karosaitei — $75. Gražų žodį apie motiną tarė D. Barakauskaitė, o atsisveikinimo kalbą perskaitė A. Gedrimaitė. Maironio mokyklos tėvų komiteto vardu visiems mokytojams padėką išreiškė jo pirm. D. Karosas, kartu pasveikindamas ir motinas.

Scenoje vėl pasirodė vyr. mokinių choras, vad. D. Viskontienės, kuris ne tik padainavo, bet ir atliko vaidinimą apie pažymėjimų įteikimą gyvūnams. Programos pranešėjas pastebėjo, kad šiai grupei trūksta 15 mokinių, kurie kažkodėl šion iškilmėn neatvyko.

Turiningą rašinį apie motiną gražia tarena paskaitė Indrė Čuplinskaitė, tyliai grojant kanklėm (Stepo Kairio grupė).

Maironio mokyklos baigimo pažymėjimus gavo šie X sk. mokiniai: L. Ažubalis, A. Bajorinas, M. Balaišytė, D. Dirmantaitė, A. Dunderas, J. Geležiūnas J. Jurevičiūtė, R. Kaknevičiūtė, V. Lukošius, E. Macijauskas, R. Marcinkevičius, J. Namikas, R. Prakapas, K. Sagevičiūtė, D. Stadytė, V. Stirbytė, R. Stanulis, M. Šaltmiraitė. Atsisveikinimo žodį mokytojams ir mokyklai tarė R. Prakapas ir R. Kaknevičiūtė, įteikdami ir dovanas. Nuoširdžias kalbas savo mokiniams pasakė klasių auklėtojos — M. Gudaitienė ir A. Kuolienė. Pirmoji dirba šioje mokykloje 30 metų, antroji — 25. Jas abi apdovanojo KLB švietimo komisijos vardu V. Dailydienė. Joms padėkos žodį tarė ir m-los vedėjas V. Bireta bei įteikė specialius adresus. Pagaliau trumpu žodžiu visus pasveikino lituanistinių m-lų tarybos pirm. kun. J. Staškus.

Scenoje ramiai sėdėję pakilo Maironio m-los absolventai ir įteikė gėles drauge su savo baigimo pažymėjimais savo motinoms. Tai buvo jaudinantis momentas.

Programos pabaigoje scenon ėmė rinktis "Gintaro" šokėjai (jauniai), mokyklos choras ir Stepo Kairio muzikinio vieneto kanklininkės. Pastarosios jautriai atliko "Lietuva brangi", o šokėjai — "Aguonėlę", chorui dainuojant bei kanklėms grojant. Tai dvi valandas trukusios programos užbaiga, kuri buvo vainikuota Lietuvos himnu.

Šios iškilmės proga Anapilio salėje surengta mokinių darbų paroda, kurioje buvo matyti Lietuvos miestų žemėlapis, įvairūs piešiniai, albumai, sąsiuviniai su rašiniais apie tėvų gimtinę, su iliustracijomis. Visa tai rodė, kad per 3 savaitines valandas mokslo metais galima daug nuveikti įvairiose srityse.

Minėtinas ir leidinys "Mūsų pasaulis", kuriame, kaip metraštyje, atvaizduotas mokyklinis darbas bei gyvenimas Maironio mokykloje ir lit. kursuose.

Baigiant pažymėtina, kad čia aprašytos iškilmės dieną 11 v. r. pamaldose Lietuvos Kankinių šventovėje dalyvavo dalis mokytojų ir mokinių, kurie atliko liturginius skaitymus ir atnešė Mišių aukas, įjungdami žydinčią šakelę — jaunystės simbolį ir mokyklos pažymėjimą. Tai buvo lyg ir paruošiamoji dalis popietinei iškilmei. **D.**

Aukojo "Tėviškės Žiburiams"

$100: Laima Baltrėnas; $75: Vytas Pelda; $40: Toronto "Gintaro" Tėvų Komitetas; $35: Toronto Lietuvių Namų Moterų Būrelis; $32: K. Šapočkinas; $27: Lionė Bieliauskienė; $25: Eug. Kuchalskis; $20: V. Būtėnas; $12: B. Čižikas, S. Kozlowski; $10: dr. S. Šereika, Aldona Craig (Mrs.), Adolfas Kuliešius, V. Drešeris, Stasys Dargis, K. Mikšys, V. Baleiša.

$7: R. Zubrickas, Č. Rickevičius, G. Kaulius, O. Ivaškienė, E. K. Kalasauskas, G. Lingaitis, V. Balsevičius, J. Petrulis, Pranė Prankus, Vacys Vaitkus, Ona Jančiukas; $6: S. Markus, kun. P. Dilys.

$5: A. Nutautas, J. Leskevičius, K. Kudukis, R. Pakalniškienė, A. Jankūnas, Ona Jurškienė, Stasys Barzdukas, J. Ivanauskas, Jurgis Stankūnas, P. Pargauskas; $4: J. Rutkauskas, A. Vizgirda; $3: J. Baškys, Ignas Medziukas, D. Naginskas; $2.50: J. Cicėnas.

$2: M. Stasevičius, A. Alsbergas, V. Petruškevičienė, E. Spilchak (Mrs.), A. Masilionis, V. Blinstrubas, A. Markelis, M. Stankaitis, E. Žukauskas, J. Baltrėnas, A. Kojalavičius-Koyelaitis, Pr. Gluoksnys, J. Rukšys, J. Dragūnevičius, R. Dumčius, K. Kecorius, A. Satkauskas, J. Yla, P. Piečaitis, Z. Pulianauskas, B. Poška, J. Šarapnickas, M. Bartulis, D. Nickus, M. Strazdas, J. Šlajus, A. Grubis (Mrs.), Daiva Izbickaitė, P. Lapinskas, A. E. Geldutis, Z. Rutkys, V. Žebertavičius, J. Jauneika, P. Eismantas, Alfonsas Nakas, Ignas Budrys, A. Bugailiškienė, A. Artičkonis, Br. Paulius, A. Šukaitis, J. Vanstone (Mrs.), Alg. Kaminskas, A. Butvydas, $1: Br. Užemis.

Rėmėjo prenumeratas atsiuntė — $50: Adolfas Kuliešius; $27: Leonardas Kirkilis, Pranas Basys; $25: Jonas Lukoševičius, V. Nakrošius, Jurgis Žebraitis; $22: S. Starkutis, Povilas Dunderas, W. Kiškūnas, Al. Patamsis, Martin Kupris, L. Balsys.

$20: J. Čepaitis, kun. M. Jarašiūnas, Ch. V. Satkevičius, S. Laurušaitienė, V. Karnilavičius, Tony Janel, B. Baranauskas, Ona Duobaitienė, Vincas Galeckas, A. Ališauskas, Laima Baltrėnas, Stasys Juozapavičius, kun. P. Kairiūnas, A. Kalendra, Povilas Raudys, Algis Simanavičius, A. Stankaitienė, J. Gelažius, Juozas Žadeikis, Juozas Bubelis, J. Juozūnas, T. Gureckas, Aldona Craig (Mrs.), A. Bartkus, Juozas Mikalauskas, G. Lingaitis, Lionė Bieliauskienė, A. Laugalys, P. J. Juodikis, B. Jurėnas, Olga Svetulevičienė, Algirdas Kurauskas, Albertas Aviža, dr. A. B. Gleveckas, Aldona Karnas, Ignas Genys, kun. F. Jucevičius, Agnė Lukšytė-Meiliūnienė, kun. V. Pikturna, Anna Račkus, J. P. Ratke, J. Rimkus, Vyt. Starkus, P. Šukys, Stasė Yokubynienė, V. Šenbergas, Vytas J. Valaitis, Aldona Zailskaitė, Jeronimas Jakelaitis, Cecilija Bakus, kun. P. Dilys, S. Kulbokas, K. Matkevičius, Jonas Meškys, B. Kripkauskienė, Alfonsas Bušma, Leonas Abromonis, Vyt. Genčius, Elena Jaškus, Adolfas Simonavičius, Andrius Šturmas, P. Puidokas, Juozas Valiulis, H. Sukauskas, Aleksandra Jonaitienė, A. Masaitis, Olga Fice (Mrs.), V. Augėnas, Ona Trečiokienė, Joana Kuraitė, R. Cherry, J. Bendoraitis, Jonas Žiūraitis, sn.

Nuoširdus ačiū visiems už paramą lietuviškai spaudai.

● **Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.**

SPORTAS

(Atkelta iš 8-to psl.)

— Kovo sporto klubas dėkoja už paaukotą laiką tą savaitgalį: Alfonsui Balniui, A. Meškauskienei, V. Tirilienei, S. Aušrotui, R. Wesolowskiui.

— Gegužės 16-19 d.d. įvyks XXXI-sios metinės Š. Amerikos lietuvių sporto žaidynės Baltimorėje. Geros sėkmės Kovo žaidėjams. **R. S.**

SPORTAS LIETUVOJE

"Vilniaus" vandens sporto rūmuose įvyko Lietuvos jaunimo ir jaunių šuolių į vandenį pirmenybės, sutraukusios beveik visus stipriausius jaunuosius šuolininkus. Merginų šuolius nuo 3 metrų tramplino laimėjo Panevėžio sporto mokyklos vienuoliktokė E. Nemickaitė, mergaičių — tos mokyklos atstovė V. Dirvonskytė. Merginų šuolių nuo bokšto čempijone tapo vilnietė studentė J. Vaičiulionytė, mergaičių — panevėžietė V. Kasparavičiūtė. Vaikinų grupėje grakščiausius šuolius nuo 3 metrų tramplino atliko R. Gervickas, nuo bokšto — kaunietis R. Pavilonis. Jaunių grupėje abi šias rungtis laimėjo vilnietis VII klasės moksleivis R. Šermukšnis. Komandiniu požiūriu pirmenybes laimėjo Vilniaus jaunuoliai ir Panevėžio jaunučiai.

Tradicines pavasario bėgimo varžybas Vilniaus Vingio parke surengė dienraštis "Vakarinės Naujienos", sutelkęs 730 bėgikų. Pirmąsias vietas išsikovojo: 500 m bėgime — D. Zauraitė (1 min. 18,7 sek.); 1000 m — L. Simonavičiūtė (3 min. 2,4 sek.) ir S. Savickas (2 min. 40 sek.); 3000 m — R. Sausaitis (8 min. 55,2 sek.). Visi laimėtojai yra vilniečiai, Pedagoginio Instituto studentai.

Sąjunginėse lengvosios atletikos metikų varžybose Feodesijoje naują Lietuvos disko metimo rekordą pasiekė vilnietis R. Urbartas, Pedagoginio Instituto studentas. Jo rezultatas 65 m 62 cm. Ankstesnis 62 m 62 cm rekordas priklausė R. Urbarto treneriui V. Jarui. Moterų rutulio stūmimą laimėjo B. Keršulienė — 18 m 18 cm, o Lietuvos merginų rekordą šioje rungtyje pagerino panevėžietė D. Bimbaitė — 15 m 72 cm.

Vilniuje įvykusios Lietuvos fechtavimo pirmenybės išryškino naujuosius čempijonus. Rapyromis geriausiai kovojo kaunietė L. Jagminaitė ir vilnietis V. Mašala, špaga — kaunietis M. Keizeris, kardu — vilnietis R. Venckūnas.

Tradicinį meninės gimnastikos "Meno ritmų-81" turnyrą Rygoje laimėjo kijevietė L. Deriugina su 38,55 taško. Jaunoji Lietuvos gimnastė vilnietė Dalia Kutkaitė, surinkusi 37,95 taško, užėmė II vietą. Ši sparčiai kylanti lietuvaitė jau yra įtraukta į Sovietų Sąjungos rinktinę. Trečioji vieta teko tbilisietei I. Gabašvili su 37,8 taško.

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

ED. KONDRATAS, siuvėjas
1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9
Tel. 533-5454

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR
3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8
• NAMAI • ŪKIAI • ŽEMĖ
TONY GENYS 231-2839
VACYS ŽIŽYS 232-1990
Įstaigos (416) 233-3323

DRAUDA
BALIO MASKELIŪNO INSURANCE AGENCY LTD.
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

TORONTO MIESTAS
ATMATŲ IŠVEŽIMO TVARKARAŠTIS

Viktorijos Dieną ir karalienės gimimo dieną 1981 m. gegužės 18, pirmadienį, nebus atmatų išvežimo.
Pirmadienio atmatų išvežimas bus atliktas antradienį, o antradienio — trečiadienį.
Gegužės 20, trečiadienį, nebus išvežami laikraščiai ir sunkūs daiktai, kaip šaldytuvai, baldai, medžio gabalai, šepečiai ir pan. Tie daiktai bus išvežami gegužės 27, trečiadienį.
Pastaba. Toronte yra 18 stiklinių ir metalinių šukių perdirbimo sandėlių. Smulkesnių informacijų teirautis telefonu 367-7742.

R. M. BREMNER, P. Eng., F.I.C.E
Toronto miesto viešųjų darbų viršininkas

1981 metų ekskursijos į VILNIŲ

Liepos	15
Rugsėjo	1
Rugsėjo	30

Ekskursijos 8 dienų Kaina – $1,365.00. Galima sutvarkyti ir dviem savaitėm, jei norima aplankyti ir kitus Europos miestus.

Smulkesnių žinių teirautis žemiau nurodytu V. BAČĖNO adresu ir telefonu.

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5

Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B.
3031 Bloor St. W., Suite 200
prie Royal York
Toronto, Ontario
M8X 1C5
Telefonai:
įstaigos (416) 231-4138
namų 249-2637

Advokatas
Algis S. Pacevičius,
B.Sc.,LL.B.
2299 Dundas St. W.,
suite 303
Toronto, Ontario
M6R 1X7
(Kampas Bloor ir Dundas St.)
Telefonai:
įstaigos (416) 537-2643
namų 233-0303

W. G. DRESHER REAL ESTATE REALTOR
DRESHER-BARAUSKAS INSURANCE AGENCY LTD.
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p.,
Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTO

Anapilio žinios

— Maironio mokyklos mokslo metų užbaigos ir Motinos Dienos Mišios atnašautos gegužės 10, sekmadienį, 11 v.r. Dalyvavo mokyklos atstovai — mokytojai ir mokiniai.

— Parapijos skoloms mokėti aukojo po $100: "Paramos" bankelis, V. V. Nausėdai, J. J. Šarūnai, A. Štuikys, K. Šaltys, J. Staškevičius; $50: I. P. Girniai; $25: S. V. Gudaičiai.

— Gegužės 9 d. iš Lietuvos Kankinių šventovės palaidota a.a. Liuda Andriūnienė (Anderson), 79 m. amžiaus. Kanadon ji atvyko prieš II D. karą ir padėjo įsikurti daugeliui naujųjų ateivių.

— Anapilio sodybai aukojantieji $1,000 ar daugiau bus įrašomi į garbės lentas, įrengtas Anapilio salėje. Patogiausia aukoti per parapiją (Lithuanian Martyr's Church). Galima aukoti savo vardu arba įamžinti garbės lentoje mirusių prisiminimą. Informacijas tuo reikalu teikia A. Rinkūnas tel. 239-7268.

— Kapinių lankymo diena — gegužės 31. Mišios kapinėse — 3 v.p.p.

— Londono lietuvių parapijos choras "Pašvaistė" giedos Lietuvos Kankinių šventovėje birželio 7, sekmadienį, 11 v.r. Mišiose.

— Sekantis savaitgalis yra ilgasis (Viktorijos Diena). Pamaldos sekmadienį bus ir Wasagoje 10 ir 11 v.r.

— Mišios gegužės 17, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Adolfą Kripkauską, 11 v.r. — už a.a. Alfonsą Kavaliauską.

Lietuvių evangelikų liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— Gegužės 19 d., 7.30 v.v., įvyks paskutinis parapijos valdybos posėdis su sinodo vyskupu.

— Gegužės 26, antradienį, 7.45 v.v., bus visuotinis susirinkimas. Visų balsuojančių narių dalyvavimas būtinas. Šiame susirinkime valdyba pateiks visai parapijai savo pasiūlymą, kuris, reikia tikėtis, patenkins visus ir bus visų priimtas.

— Pamaldos šį mėnesį 9.45 v.r. kas sekmadienį.

Lietuvių Namų žinios

— Visuomeninės veiklos komisija šaukia organizacijų pasitarimą gegužės 19, antradienį, 7.30 v.v., LN posėdžių kambaryje aptarti Vaiko Dienos ir Užgavėnių karnavalo renginių. Suinteresuotos organizacijos kviečiamos atsiųsti savo atstovus.

— LN Vyrų Būrelio valdyba rengia: birželio 14, sekmadienį, gegužinę Clairville parke, netoli Toronto, prie 7 kelio; rugpjūčio pirmoje pusėje — vasaros stovyklą viengungiams ir šeimoms pranciškonų vasarvietėje Wasagoje.

— LN valdybos įvykusiame balandžio 30 d. posėdyje buvo svarstomi savaitinio biuletenio "LN Žinios" reikalai. Atsisakius biuletenio redaktoriui iš pareigų, nutarta laikinai biuletenio neleisti ir jieškoti naujo redaktoriaus.

— Septintąsias savo metines šventė pensininkų klubas. Dalyvavo per 100 narių ir svečių. Programai vadovavo klubo pirm. J. Karpis. Invokaciją sukalbėjo kun. Ignas Mikalauskas. Vaišių metu pensininkų gyvenimą nušvietė P. Ignaitis, deklamavo S. Vaitiekūnienė, o savo humoru visus pralinksmino J. Maniuška. Po vaišių, kurias paruošė LN šeimininkė E. Juknienė, buvo gausi loterija. Popietės užbaigai visi buvo pakviesti pasivaišinti kavute ir pačių pensininkių gamintais pyragais, o po to Mindaugo salėje buvo rodomas LN kūrimosi filmas — nuo griaučių iki užbaigos iškilmių. Popietę organizavo T. Benotienė, A. Kymantienė, V. Žakas ir K. Daunys.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Pakrikštyti: Tomas Eugenijus, Rymanto ir Danutės (Tarailaitės) Pranaičių sūnus; Stephanie Louise, Romualdo ir Gwen Krilavičių dukrelė.

— Rengiasi tuoktis Ina Maziliauskaitė su Ian Kavanagh.

— Kun. A. Grauslys, svečias iš Čikagos, sakė pamokslus per visas praėjusio sekmadienio Mišias; sakys — ir sekantį sekmadienį.

— Gegužinės pamaldos — kasdien 7 v.v., šeštadieniais — po 9 v. Mišių, sekmadieniais — po 11.30 v. Mišių.

— "Share Life" antroji rinkliava — šį sekmadienį.

— Palidoti iš Prisikėlimo šventovės lietuvių kapinėse — a.a. Stasys Šimkus, 67 m., ir a.a. Antanas Šlekys, 68 m.

— Parapijai aukojo: P. Armolavičienė $190, A. Katelienė $50.

— Parapijos organizuojama ekskursija į Šv. Žemę, Romą ir Asyžių, įvyks š.m. rugsėjo mėn. 13-26 d.d. Pilna informacija gaunama parapijos raštinėje. Suinteresuotus prašome registruotis iki liepos 1 d.

— Kun. A. Grauslys šį sekmadienį, gegužės 17, 4 v.p.p., parapijos salėje kalbės tema "Grožio vaidmuo krikščionies gyvenime".

— Kapinių lankymas ir paminklų šventinimas — gegužės 31 d. Mišios — 3 v.p.p.

— Parapijos taryba pasiskirstė pareigomis: pirm. V. Taseckas, vicepirm. A. Ulba, sekr. K. Poškienė, religinės sekcijos pirm. R. Grigonienė, labdaros sekcijos pirm. dr. J. Čiuplinskienė, jaunimo sekcijos pirm. I. Poškutė, visuomeninės sekcijos pirm. J. Vingelienė, rinkliavų sekcijos pirm. V. Sinkevičius, finansų sekcijos pirm. S. Prakapas ir stovyklavietės priežiūros sekcijos pirm. K. Šapockinas.

— Parapijiečiai lankomi iš anksto susitarus telefonu.

— "Aušros" stovykla — liepos 5-18 d.d., ateitininkų — liepos 19-31 d.d.

— Mišios sekmadienį: 8 v. už kun. Modestą Stepaitį, užpr. A. A. Totoraičiai, 9 v. už Mišių Novenai pavestas motinas, 10 v. už Gudinskų ir Dovidaičių šeimų mirusius, užpr. P. J. Dovidaičiai, 11.30 už parapiją, 7 v.v. už Juozą Sodaitį ir Eleną Sodaitytę, užpr. V. T. Bačėnai.

Gintė Damušytė iš Niujorko skaitys paskaitą (su skaidrėmis) apie Lietuvos pogrindžio veiklą Lietuvoje gegužės 23, šeštadienį, 6.30 v. vakaro Prisikėlimo parapijos Parodų salėje. Ji atvyksta kviečiama Toronto ateitininkų jų metinės šventės proga. G. Damušytė jau antri metai dirba kartu su kun. K. Pugevičium Lietuvių Informacijos Centre Niujorke. Ji yra aktyvi ateitininkė, užaugusi Detroite. Šiuo metu eina politinės veiklos koordinatorės pareigas Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyboje. Tai retas atvejis, kad jaunosios kartos (jau čia gimusios) žmogus atiduotų visą savo laiką lietuviškiems reikalams. Gintė yra apkeliavusi daug lietuvių kolonijų su paskaitomis apie Lietuvos pogrindžio veiklą. Labai kviečiame visus Toronto ateitininkus bei susidomėjusius paskaita atvykti į Prisikėlimo parapijos Parodų salę. Po paskaitos — vyno ir sūrio vaišės.

Toronto ateitininkai

Iš Detroito atvyksta rajoniniam sąskrydžiui J. Udrienė ir B. Bublienė. Kviečiami visi ateitininkų tėvai, globėjai, vadovai bei studentai iš Hamiltono, Montrealio ir Toronto dalyvauti posėdyje gegužės 23, šeštadienį, 2 v. p. p., seselių namuose, 57 Sylvan Ave., Toronte. Detroitiškės kalbės tema "Kaip dirbti su ateitininkiškuoju jaunimu?" Bus progos išsiaiškinti auklėjimo bei veiklos metodų klausimus. Panšūs rajoniniai sąskrydžiai ruošiami įvairiose kolonijose Amerikoje. Šis bus vienintelis Kanadoje. Sąskrydžių ruošą globoja Ateitininkų Federacijos taryba, kuriai vadovauja pirm. dr. A. Damušis Detroite.

A. a. Jonas Būčys, 62 m. amžiaus, mirė gegužės 8 ar 9 d. Los Angeles mieste, Kalifornijoje. Toronte gyvena dvi jo pusseserės ir du pusbroliai. Kiti giminės gyvena JAV, Australijoje, V. Vokietijoje, Lietuvoje ir Sibire. Velionis buvo vysk. P. Būčio sūnėnas.

Studentai ateitininkai surengė kandidatų kursus gegužės 9-10 d. d. Prisikėlimo ir Anapilio patalpose. Dalyvavo 15 studentų iš Toronto, Detroito ir Klevelando. Paskaitą apie ateitininkų istoriją skaitė Vyt. Aušrotas, apie ateitininkų ideologiją — V. Kolyčius. Po jų vyko gyvos diskusijos. Vakare visi kursantai dalyvavo Mišiose Lietuvos Kankinių šventovėje, kurias atnašavo kun. A. Staliioraitis. Po vakarienės Anapilio Parodų salėje įvyko dainų vakaras. R. Underys ir V. Vaidotas su gitaromis padainavo originalių lietuviškų dainų, kurios buvo sukurtos R. Underio pagal poeto Tysliavos tekstus. Dainavo ir patys studentai. Kursai buvo užbaigti sekmadienį pamaldomis Prisikėlimo šventovėje. Šiuo metu studentams ateitininkams pirmininkauja Ant. Rašymas.

Ontario policijos savaitė paskelbta gegužės 10-16 d. d. Ta proga visos policijos įstaigos kviečia gyventojus aplankyti jas ir susipažinti su policijos darbu. Savaitės tikslas — sustiprinti policijos ryšius su visuomene. Jos šūkis: "Jūs ir jūsų policija dirba kartu". Dirbant kartu, labiau užtikrinamas gyventojų saugumas.

Visuotinis Kanados gyventojų surašymas bus atliekamas š. m. birželio 3 d. Ši valstybinė tradicija Kanadoje yra 315 metų senumo. Ji reikalinga vyriausybėms nustatant krašto aprūpinimą įvairiais reikmenimis, maisto ir pašalpų skirstymą, vietų parinkimą statyboms — ligoninių, mokyklų ir t. t. Gyventojai yra įstatymo įpareigoti užpildyti atsiųstas a n k e t a s. Miestuose reikės jas grąžinti paštu, kaimuose bei tolimose vietovėse jas paims surašinėtojai, kurių bus 39.000. Paskutinis gyventojų surašymas buvo 1971 m. Jis kartojamas kas dešimt metų.

Pagerbdami a. a. Liudos Andriūnienės atminimą, paaukojo "TŽ" $25 Marija ir Liudas Danieliai, $20 — Jonas Šeperys, $10 — N. Strazdienė.

Reikalinga pagalbinė mokytoja lietuvių vaikų darželiui Toronte (57 Sylvan Ave). Galėtų dirbti visą laiką arba tik keletą valandų į dieną. Dėl sąlygų ir atlyginimo teirautis telefonu 534-5773 (Skelb.).

Stasys J. Dalius, visuomenės veikėjas ir "TŽ" bendradarbis, atsiuntė stambią auką kaip paramą "T. Žiburiams". Savo laiške jis rašo: "Eidamas gyvenimo keliais, sukoriau kapą metų. Besimokydamas, penkerius metus naudojausi Jaunųjų Ūkininkų Ratelių Sąjungos stipendija, už kurią nebespėjau atsilyginti — likau skolingas ir dėkingas. Mokyklos suole ir vėliau gyvenime knyga bei laikraštis nuolat lydėjo bei džiugino sunkiose valandose. Didžiai vertindamas "Tėviškės Žiburių" įnašą lietuviškame mūsų gyvenime, siunčiu $600 paramą". Nuoširdžiai dėkojame už tą paramą ir linkime Jums geriausios sėkmės tolimesniame gyvenime.

Toronto Lietuvių Golfo Klubas išleido didelio formato leidinį "1980 sezonas", sudarytą iš daugelio nenumeruotų puslapių. Pradžioje įdėtas golfo žaidėjo kun. Aug. Simanavičiaus, OFM, įvadinis žodis, primenantis reikalą golfo žaidėjams laikytis golfinio mandagumo bei etikos taisyklių ir guodžiantis silpnesnius žaidėjus. Jame tarp kitko sakoma: "Geras golfininkas įvertina kito žaidėjo pastangas ir objektyviai pripažįsta, jei kitas gerai žaidžia ar padaro ypatingai gerą smūgį. Geras golfininkas nepergyvena pralaimėjimo, lyg tai būtų pasaulio pabaiga. . ." Sekančiuose lapuose rūpestingai surašytos 98 golfo žaidėjų pasekmės — statistika. Taip pat įdėta ant atskirų lapų daug nuotraukų. Paskutiniame lape surašytos pajamos ir išlaidos. Leidinį paruošė Sigitas Krašauskas.

Finansinė parama Ontario studentams 1981-82 m. padidinta 16.4%, t. y. $13.8 milijono. Paskirta $4.2 milijono suma mokėti už mokslą tiem studentam, kurie tokios paramos reikalingi. Atskirai gyvenančiam nevedusiam studentui padidinta parama iš $1000 iki $1100 semestrui arba ilgesniam laikui. Parama knygoms ir mokslo reikmenims padidinta 20% ir stipendininkams, ir imantiems paskolas. Savaitinis pragyvenimo priedas nevedusiems studentams padidinamas iš $72 iki $77. Pagal Ontario studentų paramos programą, kasmet gauna paramą 82.000 studentų. Prašymų blankai jau gaunami kolegijose bei universitetuose, gimnazijose ir ministerijoje (Ontario Ministry of Colleges a n d Universities, Students Award Branch, Queen's Park, Toronto, M7A 2B4. Tel. (416) 965-5241).

Keliaujantiems autobusais Ontario Motor Coach Association planuoja specialų pasą, duodantį nuolaidas iki 50%. Šis pasas vadinamas "Bus Hopper Discovery Pass" ir galioja 10-čiai dienų. Su juo galima keliauti Ontario provincijoje, kur važinėja plane dalyvaujančių bendrovių autobusai. Paso kaina — $89 suaugusiam, $44.50 vaikams iki 16 m. amžiaus. Vienas vaikas iki 5 metų amžiaus gali keliauti nemokamai. Šis papiginimo planas baigsis rugsėjo 30 d. Be to, pažymėtina, kad prie minėto autobusinio paso duodamas kitas nemokamas pasas, būtent, "Dominion Stores Fun Trek Pocket Pass", kuris duoda teisę į papiginimą įvairiose turistinėse vietovėse iki $300. Informacijas papiginimų paso reikalu teikia kelionių agentūros, vietinės autobusų bendrovės ir Ontario Travel, 900 Bay St., 3rd floor, Queens Park, Toronto, Ont. M7A 2E5. Galima teirautis ir telefonu (416) 965-4008 (collect).

"Atžalyno" grupė, vadovaujama S. Martinkutės ir tėvų komiteto pirmininko V. Dauginio, gegužės 9-10 d. d. buvo nuskridusi į Thunder Bay, Ont., ir dalyvavo tautinių grupių festivalyje, atstovaudama lietuviam. Ten atžalyniečių globa rūpinosi dr. E. Jasevičiūtė. Gražiai pasirodę spektakliuose, atžalyniečiai grįžo į Torontą vėlyvą sekmadienio vakarą.

Ontario aplinkos ministeris Keith Norton praneša, kad daugumoje Ontario ežerų bei upių pagautos žuvys nėra apnuodytos. Tai esą rodo naujausi tyrimai, atlikti 1036 Ontario ežeruose bei upėse. Dabar padėtis esanti geresnė nei 1977 m.

• **Laisvos spaudos siekis — laisva Lietuva**

Gegužės 17, sekmadienį, 3 val. p. p.,
Hamiltono lietuvių teatras "AUKURAS"
vaidins
Toronto Lietuvių Namuose dar Kanadoje nematytą

Birutės Pūkelevičiūtės 3 v. išdaigą

"Antroji Salomėja painiavose"

Režisorė — E. Dauguvietytė-Kudabienė • Kviečia – Toronto lietuvių teatras "Aitvaras"

Bilietai — prie įėjimo

Maloniai kviečiame atsilankyti į

TORONTO ATEITININKŲ

METINĘ ŠVENTĘ

š.m. gegužės 22-24 dienomis

PROGRAMA

Gegužės 22, penktadienį:

LAUŽAS - High Parke, 7.30 v.v.,

SUSIPAŽINIMO VAKARAS – Prisikėlimo Parodų salėje.

Gegužės 23, šeštadienį:

Atskiri pokalbiai iš ryto. "Praktiški nurodymai dirbant su ateitininkišku jaunimu" — **2 v. p. p.** (Pokalbis su B. Bubliene, dr. R. Kriaučiūnu ir J. Udriene). "Lietuvos pogrindžio veikla ir mūsų talka" (moksleiviams ir studentams pokalbis su Ginte Damušyte) — **4 v. p. p.**

Vyno ir sūrio vakaras - 6.30 v.v.

"Lietuvos pogrindžio veikla ir išeivijos vaidmuo" — Gintės Damušytės paskaita.

Po paskaitos — šokiai.

Pastaba. Į paskaitas kviečiama ir visuomenė.

Gegužės 24, sekmadienį:

ĮŽODIS — 9.45 v. r., MIŠIOS — 10 v. r.

Prisikėlimo šventovėje, AGAPĖ.

BILIETŲ KAINA: $5.00 iki gegužės 15 d., $6.00 — po gegužės 15 d. Į bilieto kainą įeina laužas, paskaitos ir šokiai. Vien tik paskaitos — $3.00, vien tik šokiai — $3.00. Bilietai gaunami pas Antaną Rašymą tel. 233-7757.

TAUPYKITE MONTREALIO "LITE"

Uždari terminuoti indėliai	15.5 %
Terminuoti vienerių metų indėliai	14.75%
Trumpalaikiai indėliai (minimum $20,000)	16 %
Specialios taupomosios sąskaitos	13.5 %

"LITAS", 1465 De Seve Street, Montreal, Que. H4E 2A8

Telefonas (514)766-5827

MONTREALOUE

Pirmoji Komunija. Gegužės 3 d. AV parapijos šventovėje pirmąją Komuniją priėmė 6 vaikučiai, kuriuos šiam iškilmingam momentui paruošė seselė Teresė. Naujasis mergaičių choras šv. Mišių metu pagiedojo dvi giesmes, palydint gitaroms. Mažiesiems priimant šv. Komuniją, sol. Gina Čapkauskienė labai įspūdingai atliko giesmę "Ave Maria".

Po iškilmių šventovėje mažieji su savo šeimos nariais ir artimaisiais seselių namuose turėjo bendrus pietus.

Sėkmingai praėjo "NL" spaudos balius, kuris šiemet buvo sukaktuvinis, nes šis laikraštis mini savo gyvavimo keturiasdešimtmetį. Anksčiau buvo skelbta, kad programoje dalyvaus Toronto lietuvių teatro grupė "Aitvaras", kuri, deja, pranešė apie savo neatvykimą labai vėlai, tuo sudarydama didelių keblumų rengėjams. Tačiau reikalą išgelbėjo iš Niujorko atvykęs ir montreališkiams labai vaizdžiai redaktorės Birutės Nagienės pristatytas aktorius Vitalis Žukauskas. Jo atlikta programa buvo visi labai patenkinti.

Baliaus programą pranešinėjo Leonas Girinis-Norvaiša. "NL" sveikino įvairios organizacijos, kaip "Litas", KLB Montrealio apylinkės valdyba, Akademinis Sambūris, skautai, KLK Moterų Dr-jos Montrealio skyrius, KLF, šauliai ir kiti. Beveik visos organizacijos savo sveikinimus p a l y d ė j o piniginėmis dovanomis. Taip pat buvo ir pavienių sveikintojų. Baliaus metu veikė loterija. Šokiams grojo bavarų orkestras. Dalyvių atsilankė nemažai, tačiau šiais metais ypač buvo jaučiama stoka jaunimo, kuriam tikrai būtų patikusi įdomi programa.

Jūros šaulių kuopa "Neringa" rengia savo kuopos garbės narių kun. Juozui Aranauskui pagerbti pietūs — jo 65-to gimtadienio proga. Šie pietūs įvyks birželio 7 d. AV parapijos salėje po 11 v. pamaldų. Bilietai — po $5; gaunami pas v-bos pirmininką ir narius. **N. B.**

Naujojo lietuvaičių choro koncertas ir krikštynos įvyko gegužės 9 d. AV par. salėje. Iškilmėje dalyvavo ir kelios torontietės. Jos grįžo su geriausiais įspūdžiais. Dalyvavo tiek daug žmonių, kad vos tilpo salėje. Visi labai džiaugėsi nauja iniciatyva. Platesnis aprašymas — kitame "TŽ" nr.

Montrealio Lietuvių Kredito Unija "Litas", kasmet remianti lietuviškąją veiklą lėšomis, atsiuntė $100 auką ir "T. Žiburiams". Naujasis vedėjas laiške rašo: "Linkime geriausios sėkmės Jūsų ateities darbuose."

LITAS — **MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA**

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:
Terminuotus vienerių metų indėlius	14.75%	Nekilnojamo turto
Uždarus terminuotus vienerių metų indėlius	15.5 %	Asmenines ir prekybines
Specialias taupomąsias s-tas	13.5 %	Paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000
Taupomąsias sąskaitas su drauda iki $2,000	11 %	
Čekių sąskaitas	6 %	

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS
ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI NEMOKAMAI

KASOS VALANDOS

	1465 DeSeve	3907 A Rosemont
Pirm., Antr., Treč.	9 — 3	
Ketvirtadieniais	12 — 8	6 — 8
Penktadieniais	12 — 6	12 — 6
Sekmadieniais	10.30 — 12.45	

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

MYLIMAI ŽMONAI, MAMYTEI IR MOČIUTEI

A†A

SOFIJAI SIMONAITIENEI

mirus, vyrą KOSTĄ, dukras — DANUTĘ, SALOMĖJĄ, ELENĄ, JANINĄ, sūnus — KĘSTUTĮ, DARIŲ, ALGĮ bei jų šeimas skaudaus liūdesio valandoje nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

B. J. Akelaičiai — *S. R. Petersonai*
Z. J. Klevinai — *S. A. Petraičiai*
Kaknevičių šeima — *J. A. Vanagai*

RAMUS NERŪKANTIS universiteto studentas jieško vasarai kambario. Skambinti tel. 532-4660 Toronte.

B. NAUJALIO NATŪRALAUS GYDYMO įstaiga Toronte veikia jau 19 metų. Ji priima pacientus ir toliau. Iškaba nuimta saugumo sumetimais, vengiant nesąžiningų praeivių. Tel. 533-8008.

LIETUVIŠKA
gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009, vakarais tel. 763-6256. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS
SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Baliai, vestuvės, sužadėtuvės, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronte.

DŽIAUKITĖS GYVENIMU naudodamiesi šilta, patogia antklode. Užsisakykite arba atnaujinkite pūkines bei plunksnines antklodes (kaldras), jų užvalkalus, pagalves, miegmaišius ir matracams klostytus uždangalus. Telefonai 787-9021, 368-1017 Toronte

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

JIEŠKOME ĮŠSINUOMOTI vasarnamį dviejų arba trijų miegamųjų Springhurst rajone visam vasaros sezonui. Skambinti tarp 2-5 val. po pietų tel. 275-3968 o po 5 val. — tel. 270-0035 Mississaugoje.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

HONEY HARBOUR parduodami 3 sklypai — 30 akrų, 56 akrų ir 90 akrų prie greitkelio; įvesta elektra ir telefonas. Prašoma kaina — $300 už akrą. Skambinti Jonui tel. 1-705-538-2202.